

HYRJE NË BORDIN E STANDARDEVE TË ETIKËS NDËRKOMBËTARË PËR KONTABILISTËT®

Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Etikës për Kontabilistët® (IESBA®) është një organ i pavarur për vendosjen e standardeve që zhvillon një Kod Ndërkombëtar të Etikës për Kontabilistët™. (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë™) (Kodi).

Objektivi i IESBA, siç përshkruhet në Termat e Referencës, është t'i shërbejë interesit publik duke hartuar standarde të cilësisë së lartë të etikës për Kontabilistët e Miratuar. Objektivi afatgjatë i IESBA është konvergjenca e standardeve etike të Kodit për Kontabilistët e Miratuar, me ato të nxjerra nga rregullatorët dhe hartuesit të standardeve kombëtare. Konvergjenca me një grup të vetëm standardesh mund të rrisë cilësinë dhe qëndrueshmërinë e shërbimeve të ofruara nga Kontabilistët e Miratuar në të gjithë botën dhe mund të përmirësojë efikasitetin e tregjeve globale të kapitalit.

IESBA përbëhet nga 18 anëtarë bordi nga e gjithë bota, nga të cilët jo më shumë se 9 janë praktikues dhe jo më pak se 3 janë anëtarë publikë (individë që pritet të reflektojnë dhe shihet se reflektojnë interes më të gjerë publik). Anëtarët emërohen nga Bordi i IFAC, bazuar në rekomandimet e Komitetit Emërues të IFAC dhe me miratimin e Bordit të Mbikëqyrjes të Interesit Publik (PIOB), i cili mbikëqyr aktivitetet e IESBA.

Procesi i hartimit të standardeve të IESBA përfshin pjesëmarrjen e PIOB dhe Grupit Këshillues Konsultativ të IESBA-së (CAG), i cili ofron të dhëna të interesit publik në zhvillimin e standardeve dhe udhëzimeve të IESBA.

Në zhvillimin e standardeve të saj, IESBA duhet të jetë transparente në aktivitetet e saj dhe t'i përmbahet procesit të duhur të miratuar nga PIOB. Mbledhjet e Bordit, duke përfshirë takimet përmes telekonferencave, janë të hapura për publikun dhe dokumentet e rendit të ditës janë të disponueshme në faqen e tij të internetit.

Ju lutemi vizitoni www.ethicsboard.org për më shumë informacion.

ROLI I FEDERATËS NDËRKOMBËTARE TË KONTABILISTËVE

Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve (IFAC) i shërben interesit publik duke kontribuar në zhvillimin e njësisë ekonomike, tregjeve dhe ekonomive të forta dhe të qëndrueshme. Ajo përkrah transparencën, llogaridhënien dhe krahasueshmërinë e raportimit financiar; ndihmon në zhvillimin e profesionit të kontabilitetit; dhe komunikon rëndësinë dhe vlerën e kontabilistëve në infrastrukturën financiare globale. E themeluar në vitin 1977, IFAC aktualisht përbëhet nga më shumë se 175 anëtarë dhe anëtarë të asociuar nga 130 vende dhe juridiksione, të cilët përfaqësojnë rreth 3 milionë kontabilistë që veprojnë në praktikën publike, në edukim, në sektorin publik dhe në sektorin e industrisë dhe tregtisë.

Si pjesë e mandatit me interes publik, IFAC kontribuon në zhvillimin, miratimin dhe zbatimin e standardeve ndërkombëtare të etikës me cilësi të lartë për kontabilistët, kryesisht nëpërmjet mbështetjes që ofron për IESBA. IFAC siguron burimet njerëzore, lehtëson menaxhimin, mbështet komunikimet dhe bën financime për këtë Bord të Pavarur të Hartimit të Standardeve, dhe lehtëson procesin e nominimit dhe përzgjedhjes së anëtarëve të Bordit.

IESBA përcakton programet e punës së saj dhe miraton publikimet e saj duke iu përmbajtur procesit të rregullt dhe të kujdesshëm, pa përfshirjen e IFAC-ut. IFAC nuk mund të ndikojë në axhendat apo publikimet e IESBA-së. IFAC publikon manualët, standardet dhe dokumente të tjera dhe ka të drejtat e autorit për to. Pavarësia e IESBA mbrohet në disa mënyra:

- përmes mbikëqyrjes formale dhe të pavarur të interesit publik mbi procesin e hartimit të standardeve nga PIOB (për më shumë informacion shiko www.ipiob.org), që përfshin një proces të rregullt dhe rigoroz, ku bën pjesë edhe konsultimi publik;
- përmes thirrjes publike për emërimë, dhe mbikëqyrjes së pavarur mbi procesin e emërimit dhe përzgjedhjes nga PIOB;
- përmes transparencës së plotë, për sa i përket procesit të rregullt për hartimin e standardeve si dhe aksesit të publikut në materialet e axhendave, mbledhjeve dhe publikimit të bazës për konkluzione krahas çdo standardi përfundimtar;
- përmes përfshirjes së Grupit Këshillimor Konsultativ dhe vëzhguesve në procesin e hartimit të standardeve; dhe
- përmes kërkesës që anëtarët e IESBA-s, si edhe organizatat që i punësojnë/ nominojnë ata, të angazhohen për pavarësinë, integritetin dhe misionin me interes publik të bordit.

Për më shumë informacion vizitoni faqen e internetit të IFAC www.ifac.org

Si të përdorim Kodin

Parimet Themelore, Pavarësia dhe Kuadri Konceptual

1. Kodi kërkon që Kontabilistët e Miratuar të jenë në përputhje me parimet themelore të etikës. Kodi gjithashtu kërkon që ata të zbatojnë kuadrin konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore. Zbatimi i kuadrit konceptual kërkon ushtrimin e gjykimit profesional, të qenurit vigjilent për informacione të reja dhe për ndryshime të fakteve e rrethanave, dhe përdorimin e testit të palëve të treta të arsyeshme dhe të besueshme.
2. Kuadri konceptual pranon se ekzistenca e kushteve, politikave dhe procedurave të vendosura nga profesioni, legjislacioni, rregullorja ose njësia ekonomike punëdhënëse mund të ndikojnë në identifikimin e kërcënimeve. Këto kushte, politika dhe procedura mund të jenë gjithashtu një faktor i rëndësishëm në vlerësimin e Kontabilistit të Miratuar nëse një kërcënim është në një nivel të pranueshëm. Kur kërcënimet nuk janë në një nivel të pranueshëm, kuadri konceptual kërkon që Kontabilisti i Miratuar t'i adresojë ato kërcënime. Zbatimi i masave mbrojtëse është një mënyrë se si mund të adresohen kërcënimet. Masat mbrojtëse janë veprime individuale ose të kombinuara që Kontabilisti i Miratuar ndërmerr, të cilat në mënyrë efektive reduktojnë kërcënimet në një nivel të pranueshëm.
3. Gjithashtu, Kodi kërkon që Kontabilistët e Miratuar të jenë të pavarur gjatë kryerjes së shërbimeve të kontabilitetit apo shërbimeve që nuk ofrojnë siguri (shërbimet e josigurisë). Kuadri konceptual zbatohet në të njëjtën mënyrë për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë si për kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore.
4. Përputhshmëria me Kodin kërkon njohjen, kuptimin dhe zbatimin e:
 - Të gjitha dispozitave përkatëse të një seksioni të veçantë në kontekstin e Pjesës 1, së bashku me materialin shtesë të përcaktuar në seksionet 200, 300 dhe 400 sipas rastit.
 - Të gjitha dispozitave përkatëse të përcaktuara në një seksion të caktuar së bashku me çdo dispozitë shtesë të përcaktuar në çdo nënseksion përkatës.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

5. Kërkesat dhe materiali për zbatim duhet të lexohen dhe zbatohen me objektivin për të qenë në përputhje me parimet themelore, duke zbatuar kuadrin konceptual dhe të jenë të pavarur gjatë kryerjes së shërbimeve të kontabilitetit ose shërbimeve të josigurisë.

Kërkesat

6. Kërkesat janë shprehur me shkronjën "K" dhe, në shumicën e rasteve, përfshijnë fjalën "do të". Fjala "do të" në Kod imponon një detyrim për një Kontabilist të Miratuar ose njësi ekonomike që të respektojë dispozitën specifike në të cilën është përdorur fjala "do të".
7. Në disa situata, Kodi parashikon një përjashtim specifik nga një kërkesë. Në një situatë të tillë, dispozita është paraqitur me shkronjën "K", por përdor fjalën "mund" ose një formulim të kushtëzuar.
8. Kur fjala "mund" përdoret në Kod, ajo nënkupton lejen për të kryer një veprim të caktuar në rrethana të caktuara, duke përfshirë si përjashtim ndaj një kërkesë. Ajo nuk përdoret për të treguar mundësinë.
9. Kur fjala "mund" përdoret në Kod, ajo tregon mundësinë e lindjes së një çështjeje, ndodhjes së një ngjarjeje ose ndërmarrjes së një rruge veprimi. Termi nuk përcakton ndonjë nivel të posaçëm të mundësisë apo gjasë kur përdoret së bashku me një kërcënim, pasi vlerësimi i nivelit të një kërcënimi varet nga faktet dhe rrethanat e secilës çështjeje, ngjarje apo kursi veprimi të veçantë.

Materiali për zbatim

10. Përveç kërkesave, Kodi përmban materialin për zbatim që ofron kontekstin përkatës për një kuptim të duhur të Kodit. Në veçanti, materiali për zbatim synon të ndihmojë një Kontabilist të Miratuar të kuptojë se si të zbatojë kuadrin konceptual në një grup të caktuar rrethanash dhe të kuptojë dhe të përmbushë një kërkesë specifike. Ndërsa një material i tillë për zbatim nuk imponon në vetvete një kërkesë, shqyrtimi i materialit është i nevojshëm për zbatimin e duhur të kërkesave të Kodit, duke përfshirë zbatimin e kuadrit konceptual. Materiali për zbatim është shprehur me shkronjën "A".
11. Kur materiali për zbatim përfshin lista shembujsh, këto lista nuk synohen të jenë gjithëpërfshirëse.

PJESA I. PËRPUTHSHMËRIA ME KODIN, PARIMET THEMELORE DHE KUADRIN KONCEPTUAL

100. Përputhshmëria me Kodin

110. Parimet Themelore

111. Integriteti

112. Objektiviteti

113. Aftësia Profesionale dhe Kujdesi i Duhur

114. Konfidencialiteti

115. Sjellja Profesionale

120. Kuadri Konceptual

PJESA I. PËRPUTHSHMËRIA ME KODIN, PARIMET THEMELORE DHE KUADRIN KONCEPTUAL

SEKSIONI 100

PËRPUTHSHMËRIA ME KODIN

Hyrje

100.1 Një tipar që e dallon profesionin e Kontabilistit të Miratuar është pranimi prej tij i përgjegjësisë për të vepruar në interes të publikut.

100.2 Besimi në profesionin e Kontabilistit të Miratuar është një arsye pse njësitë ekonomike, qeveritë dhe njësi të tjera përfshijnë kontabilistët në një gamë të gjerë fushash, duke përfshirë raportimin financiar të njësisë ekonomike dhe veprimtari të tjera profesionale. Kontabilistët e Miratuar kuptojnë dhe pranojnë se një besim i tillë bazohet në aftësitë dhe vlerat që sjellin në veprimtaritë profesionale që ata ndërmarrin, duke përfshirë:

- (a) Respektimin e parimeve etike dhe standardeve profesionale;
- (b) Përdorimin e intuitës profesionale;
- (c) Aplikimin e ekspertizës për çështje teknike dhe çështje të tjera; dhe
- (d) Ushtrimi i gjykimit profesional.

Zbatimi i këtyre aftësive dhe vlerave u mundëson kontabilistëve të Miratuar të ofrojnë këshilla ose shërbime të tjera që plotësojnë qëllimin e tyre dhe në të cilat mund të mbështeten përdoruesit e synuar të këtyre shërbimeve.

100.3 Kodi përcakton standardet e cilësisë së lartë të sjelljes etike që priten të adoptohen nga Kontabilistët e Miratuar dhe organizatat profesionale të kontabilitetit që janë anëtare të Federatës Ndërkombëtare të Kontabilistëve (IFAC), ose për t'u përdorur nga anëtarë të tillë si bazë për kodet e tyre të etikës. Kodi mund të përdoret ose miratohet gjithashtu nga ata që janë përgjegjës për hartimin e standardeve të etikës për Kontabilistët e Miratuar në sektorë ose juridiksione të veçanta dhe nga njësitë ekonomike në zhvillimin e politikave të tyre të etikës dhe pavarësisë.

100.4 Kodi përcakton pesë parime themelore që duhen respektuar nga të gjithë Kontabilistët e Miratuar. Ai përfshin gjithashtu një kuadër konceptual që përcakton qasjen që duhet ndërmarrë për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar

kërcënimet ndaj përputhshmërisë me këto parime themelore. Kodi zbaton gjithashtu parimet themelore dhe kuadrin konceptual për një sërë faktesh dhe rrethanash që Kontabilistët e Miratuar mund të hasin, qoftë në biznes apo në praktikën publike.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

- 100.5 A1 Kërkesat në Kod, të shprehura me shkronjën “K”, imponojnë detyrime.
- 100.5 A2 Materiali për zbatim, i shprehur me shkronjën "A", ofron kontekstin, shpjegimet, sugjerimet për veprime ose çështje që duhen konsideruar, ilustrimet dhe udhëzimet të tjera të rëndësishme për një kuptim të duhur të Kodit. Në veçanti, materiali për zbatim synon të ndihmojë një Kontabilist të Miratuar të kuptojë se si të zbatojë kuadrin konceptual në një grup të caktuar rrethanash dhe të kuptojë dhe të përmbushë një kërkesë specifike. Ndërsa një material i tillë për zbatim në vetvete nuk imponon në vetvete një kërkesë, marrja në konsideratë e tij është e nevojshme për zbatimin e duhur të kërkesave të Kodit, përfshirë zbatimin e kuadrit konceptual.
- R100.6** Një Kontabilist i Miratuar duhet të veprojë në përputhje me Kodin.
- 100.6 A1 Mbajtja në konsideratë e parimeve themelore dhe përputhja me kërkesat specifike të Kodit u mundëson Kontabilistëve të Miratuar të përmbushin përgjegjësinë e tyre për të vepruar në interes të publikut.
- 100.6 A2 Përputhshmëria me Kodin përfshin dhënien e rëndësisë së duhur qëllimit dhe synimit të kërkesave specifike.
- 100.6 A3 Përputhshmëria me kërkesat e Kodit nuk do të thotë se Kontabilistët e Miratuar do të kenë përmbushur gjithmonë përgjegjësinë e tyre për të vepruar në interes të publikut. Mund të ketë rrethana të papritura ose të jashtëzakonshme në të cilat një Kontabilist i Miratuar beson se përmbushja e një kërkesë ose kërkesash të Kodit mund të mos jetë në interesin publik ose do të çonte në një rezultat jo proporcional. Në këto rrethana, Kontabilisti i Miratuar inkurajohet të konsultohet me një organ të përshtatshëm si një organ profesional ose rregullator.

- 100.6 A4 Duke vepruar në interes të publikut, një Kontabilist i Miratuar merr në konsideratë jo vetëm preferencat ose kërkesat e një klienti individual ose një njësie ekonomike punëdhënëse, por edhe interesat e palëve të tjera të interesuara gjatë kryerjes së veprimtarive profesionale.
- R100.7 Nëse ka rrethana ku ligje ose rregullore e pengojnë një Kontabilist të Miratuar të jetë në përputhje me pjesë të caktuara të Kodit, ato ligje dhe rregullore prevalojnë, dhe kontabilisti duhet të jetë në përputhje me të gjitha pjesët e tjera të Kodit.
- 100.7 A1 Parimi i sjelljes profesionale kërkon që një Kontabilist i Miratuar të jetë në përputhje me ligjet dhe rregulloret përkatëse. Disa juridiksione mund të kenë dispozita që ndryshojnë ose shkojnë përtej atyre të përcaktuara në Kod. Kontabilistët në ato juridiksione duhet të jenë të vetëdijshëm për ato diferenca dhe të jenë në përputhje me dispozita më të rrepta, përveç rasteve kur ndalohet me ligj ose rregullore.

Shkelje të Kodit

- R100.8 Një Kontabilist i Miratuar, i cili identifikon një shkelje të ndonjë dispozite tjetër të Kodit do të vlerësojë rëndësinë e shkeljes dhe ndikimin e saj në aftësinë e kontabilistit për të vepruar në përputhje me parimet themelore. Kontabilisti gjithashtu do të:
- (a) Ndërmarrë çfarëdo veprimi që mund të jetë në dispozicion, sa më shpejt të jetë e mundur, për të adresuar në mënyrë të kënaqshme, pasojat e shkeljes; dhe
 - (b) Vlerësojë nëse do ta raportojë shkeljen tek palët përkatëse.
- 100.8 A1 Palët përkatëse të cilave mund t'u raportohet një shkelje e tillë përfshijnë ata që mund të jenë prekur prej saj, një organ profesional ose rregullator ose një autoritet mbikëqyrës.

SEKSIONI 110

PARIMET THEMELORE

Të Përgjithshme

110.1 A1 Janë 5 parime themelore të etikës për Kontabilistët e Miratuar:

- (a) **Integriteti** - të jetë i drejtpërdrejtë dhe i ndershëm në të gjitha marrëdhëniet e tij profesionale dhe të biznesit.
- (b) **Objektiviteti** – Të ushtrojë gjykimin profesional ose të biznesit pa u komprometuar nga:
 - (i) Paragjykimi;
 - (ii) Konflikti i interesit; ose
 - (iii) Ndikimi i padrejtë ose mbështetja e padrejtë tek individë, njësi ekonomike, teknologji apo faktorë të tjerë.
- (c) **Kompetenca Profesionale dhe Kujdesi i Duhur** për:
 - (i) Të zotëruar njohuri dhe aftësi profesionale në atë nivel, në të cilin garanton se klienti ose njësia ekonomike punëdhënëse do të marrin shërbime profesionale kompetente, të cilat bazohen në zhvillimet aktuale të praktikës, të legjislacionit dhe të teknikave përkatëse, dhe për të vepruar me kujdes dhe në pajtim me standardet e zbatueshme profesionale dhe teknike, dhe;
 - (ii) Të vepruar me dinjitet dhe në përputhje me standardet teknike dhe profesionale në fuqi.
- (d) **Konfidencialiteti** - të respektojë konfidencialitetin për informacionet që ai merr si rrjedhojë e veprimtarive të tij ose marrëdhënieve profesionale.
- (e) **Sjellja Profesionale**
 - (i) Të jetë në përputhje me ligjet dhe rregulloret përkatëse;
 - (ii) Të sillet në përputhje me përgjegjësinë e profesionit për të vepruar në interes të publikut në të gjitha veprimtaritë profesionale dhe marrëdhëniet e biznesit; dhe
 - (iii) Të shmangë çdo sjellje që Kontabilisti i Miratuar e di ose duhet të dijë se mund të diskreditojë profesionin.

- K110.2 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë në përputhje me secilin parim themelor.
- 110.2 A1 Parimet themelore të etikës përcaktojnë standardin e sjelljes që pritet të zbatohet nga një Kontabilist i Miratuar. Kuadri konceptual përcakton metodën që kërkohet të zbatohet nga një Kontabilist i Miratuar, për ta ndihmuar atë për të qenë në përputhje me këto parime themelore. Paragrafët 111 deri 115 përcaktojnë kërkesat dhe materialin për zbatim në lidhje me secilin prej parimeve themelore.
- 110.2 A2 Një Kontabilist i Miratuar mund të përballet me një situatë në të cilën veprimi në përputhje me një parim themelor bie në kundërshti me një ose më shumë parime të tjera themelore. Në një situatë të tillë, Kontabilisti i Miratuar mund të konsiderojë këshillimin, mbi një bazë anonime nëse është e nevojshme, me:
- Të tjerë brenda njësisë ekonomike punëdhënëse.
 - Personat e ngarkuar me drejtimin.
 - Një organizëm profesional.
 - Një organ rregullator.
 - Këshilltarin ligjor.
- Megjithatë, një këshillim i tillë nuk e çliron Kontabilistin e Miratuar nga përgjegjësia për të ushtruar gjykimin profesional për të zgjidhur konfliktin ose, nëse është e nevojshme, dhe nëse nuk ndalohet nga ligji ose rregullat, të shkëputet nga çështja që krijon konflikt.
- 110.2 A3 Kontabilisti i Miratuar inkurajohet të dokumentojë thelbin e çështjes, detajet e çdo diskutimi, vendimet e marra dhe arsyetimin për ato vendime.

SEKSIONI 111 - INTEGRITETI

- K111.1 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë në përputhje me parimin e integritetit, i cili kërkon që një kontabilist të jetë i drejtpërdrejtë dhe i ndershëm në të gjitha marrëdhëniet profesionale dhe të biznesit.
- 111.1 A1 Integriteti përfshin sjelljen e drejtë, vërtetësinë dhe të pasurit forcën e karakterit për të vepruar në mënyrën e duhur, edhe kur përballesh me presion për të vepruar ndryshe ose kur një veprim i tillë mund të krijojë pasoja të mundshme negative personale ose për njësinë ekonomike.

- 111.1 A2 Veprimi në mënyrën e duhur përfshin:
- (a) Mbajtjen e një qëndrimi të caktuar ne rastet e përballjes me dilema dhe situata të vështira; ose
 - (b) Përballjen e të tjerëve sipas dhe kur e kërkojnë rrethanat, në një mënyrë të përshtatshme për ato rrethana.
- K111.2 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të ketë lidhje të vetëdijshme me raporte, shpërblime, komunikime ose informacione të tjera kur kontabilisti beson se informacioni:
- (a) Përmban një deklaratë të rreme materiale ose çorientuese;
 - (b) Përmban deklarata ose informacione të dhëna në mënyrë të pakujdesshme; ose
 - (c) Lë jashtë apo fsheh informacionin e kërkuar, i cili duhej të ishte i përfshirë, kur kjo lënie jashtë ose fshehje është çorientuese.
- 111.2 A1 Nëse një Kontabilist i Miratuar ofron një raport të modifikuar lidhur me atë raport, shpërblim, komunikim ose informacion tjetër, Kontabilisti i Miratuar nuk është në kundërshtim me paragrafin K111.2.
- K111.3 Kur një Kontabilist i Miratuar bëhet i vetëdijshëm se është lidhur me informacionin e përshkruar në paragrafin K111.2, Kontabilisti i Miratuar duhet të ndër marrë hapa për t'u shkëputur nga ai informacion.

NËNSEKSIONI 112 – OBJEKTIVITETI

- K112.1 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë në përputhje me parimin e objektivitetit, i cili kërkon që një kontabilist të ushtrojë gjykimin profesional ose të biznesit pa u komprometuar nga:
- (a) Paragjykimi;
 - (b) Konflikti i interesit; ose
 - (c) Ndikimi i padrejtë ose mbështetja e padrejtë tek individë, njësi ekonomike, teknologji apo faktorë të tjerë.

K112.2 Një Kontabilist i Miratuar nuk do të ndërmarrë një veprimtari profesionale nëse një rrethanë ose marrëdhënie ndikon në mënyrë të padrejtë në gjykimin profesional të kontabilistit në lidhje me atë aktivitet.

NËNSEKSIONI 113 – KOMPETENCA PROFESIONALE DHE KUJDESI I DUHUR

K113.1 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë në përputhje me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, i cili kërkon që një kontabilist:

(a) Të arrijë dhe të ruajë njohuritë dhe aftësitë profesionale në nivelin e kërkuar për të siguruar që një klient ose njësi ekonomike punëdhënëse të marrë shërbim profesional kompetent, bazuar në standardet aktuale teknike dhe profesionale dhe legjislacionin përkatës; dhe

(b) Të veprojë me dinjitet dhe në përputhje me standardet teknike dhe profesionale në fuqi.

113.1 A1 Shërbimi ndaj klientëve dhe njësive ekonomike punëdhënëse me kompetencë profesionale kërkon ushtrimin e një gjykimi të shëndoshë në zbatimin e njohurive dhe aftësive profesionale gjatë ndërmarrjes së veprimtarive profesionale.

113.1 A2 Ruajtja e kompetencës profesionale kërkon një ndërgjegjësim të vazhdueshëm dhe një kuptim të zhvillimeve përkatëse teknike, profesionale, të biznesit dhe teknologjisë. Zhvillimi i vijueshëm profesional i mundëson një Kontabilisti të Miratuar të zhvillojë dhe të ruajë aftësitë për të performuar me kompetencë brenda mjedisit profesional.

113.1 A3 Kujdesi përfshin përgjegjësinë për të vepruar në përputhje me kërkesat e një detyre, me kujdes dhe në kohë.

K113.2 Në përputhje me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, një Kontabilist i Miratuar do të ndërmarrë ato hapa që japin garanci, se personat të cilët punojnë nën autoritetin e tij, në një kapacitet të caktuar profesional, kanë kualifikimin dhe mbikëqyrjen e duhur.

K113.3 Kur është e përshtatshme, një Kontabilist i Miratuar do t'i bëjë klientët, njësive ekonomike punëdhënëse ose përdoruesit e tjerë të shërbimeve ose veprimtarive profesionale të kontabilistit, të ndërgjegjshëm për kufizimet e qenësishme në shërbime ose veprimtari.

NËNSEKSIONI 114 – KONFIDENCIALITETI

K114.1 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë në përputhje me parimin e konfidencialitetit, i cili kërkon që një kontabilist të respektojë konfidencialitetin e informacionit të marrë si rezultat i marrëdhënieve profesionale dhe të biznesit.

Një kontabilist duhet:

- (a) Të jetë vigjilent ndaj mundësisë së zbulimit të paqëllimshëm, përfshirë zbulimin në një mjedis social, dhe veçanërisht tek një palë biznesi e lidhur ngushtë ose një familjar i drejtpërdrejtë ose i afërt;
- (b) Të ruajë konfidencialitetin e informacionit brenda njësisë ekonomike punëdhënëse;
- (c) Të ruajë konfidencialitetin e informacionit të zbuluar nga një klienti i mundshëm ose njësi ekonomike punëdhënëse;
- (d) Të mos zbulojë informacionin konfidencial të marrë si rezultat i marrëdhënieve profesionale dhe të biznesit jashtë njësisë ekonomike punëdhënëse pa autorizimin e duhur dhe specifik, përveç rastit kur ekziston një detyrë ose e drejtë ligjore ose profesionale për dhënien e këtyre informacioneve;
- (e) Të mos përdorë informacionin konfidencial të marrë si rezultat i marrëdhënieve profesionale dhe të biznesit për përfitim personal të tij ose për përfitim të një pale të tretë;
- (f) Të mos përdorë ose të zbulojë asnjë informacion konfidencial, të marrë si rezultat i një marrëdhënie profesionale ose biznesi, pasi ajo marrëdhënie të ketë përfunduar; dhe
- (g) Të marrë hapa të arsyeshëm për të siguruar që personeli nën kontrollin e kontabilistit dhe individët prej të cilëve merren këshilla dhe ndihma, të respektojnë detyrimin Kontabilistit të Miratuar për të ruajtur konfidencialitetin.

114.1 A1 Konfidencialiteti i shërben interesit publik sepse lehtëson rrjedhjen e lirë të informacionit nga klienti ose njësi ekonomike punëdhënëse e Kontabilistit të Miratuar te Kontabilisti të Miratuar duke ditur se informacioni nuk do t'i zbulohet një pale të tretë. Megjithatë, në vijim janë rrethanat kur Kontabilistëve të Miratuar

u kërkohet ose mund t'u kërkohet të zbulojnë informacion konfidencial ose kur një zbulim i tillë mund të jetë i përshtatshëm:

- (a) Dhënia e informacioneve kërkohet me ligj, për shembull për:
 - (i) Prodhimin e dokumenteve ose sigurimin e evidencave gjatë procedurave ligjore; ose
 - (ii) Paraqitja tek autoritetet përkatëse publike të shkeljeve të ligjit që dalin në dritë;
- (b) Dhënia e informacioneve lejohet me ligj dhe autorizohet nga klienti ose njësia ekonomike punëdhënëse; dhe
- (c) Ekziston një detyrë ose e drejtë profesionale për të dhënë informacione, kur nuk ndalohet me ligj:
 - (i) Për të vepruar në përputhje me procedurat e kontrollit të cilësisë të një organizmi profesional;
 - (ii) Për t'iu përgjigjur një kërkese ose një investigimi të bërë nga një organizëm profesional ose rregullator;
 - (iii) Për të mbrojtur interesat profesionale të një profesionisti kontabël gjatë proceseve gjyqësore; ose
 - (iv) Për të respektuar standardet teknike dhe profesionale, përfshirë kërkesat etike.

114.1 A2 Për të përcaktuar nëse do të jepet ose jo informacioni konfidencial, faktorët që do të mbahen parasysh në varësi të rrethanave, përfshijnë:

- Nëse interesat e ndonjë pale, duke përfshirë palët e treta, interesat e të cilëve mund të preken, mund të dëmtohen nëse klienti ose njësia ekonomike punëdhënëse jep pëlqimin për zbulimin e informacionit nga Kontabilisti të Miratuar.
- Nëse i gjithë informacioni përkatës është i njohur dhe i vërtetuar, në masën që është e mundur. Faktorët që ndikojnë në vendimin për dhënien e informacioneve përfshijnë:
 - Fakte të pavërtetuara.
 - Informacion jo i plotë.
 - Përfundime të pavërtetuara.
- Lloji i propozuar i komunikimit dhe kujt i drejtohet.

- Nëse palët të cilave u drejtohet komunikimi janë marrësit e duhur.

K114.2 Një Kontabilist i Miratuar duhet të vazhdojë të respektojë parimin e konfidencialitetit edhe pas përfundimit të marrëdhënies ndërmjet kontabilistit dhe një klienti ose një njësie ekonomike punëdhënëse. Kur ndryshon punësimin ose kur merr një klient të ri, kontabilisti ka të drejtë të përdorë përvojën e mëparshme, por nuk duhet të përdorë ose të zbulojë asnjë informacion konfidencial të marrë ose të siguruar si rezultat i një marrëdhënie profesionale ose biznesi.

NËNSEKSIONI 115 – SJELLJA PROFESIONALE

K115.1 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë në përputhje me parimin e sjelljes profesionale, i cili kërkon që një kontabilist:

- (a) Të veprojnë në përputhje me ligjet dhe rregulloret përkatëse;
- (b) Të sillen në përputhje me përgjegjësinë e profesionit për të vepruar në interes të publikut në të gjitha veprimtaritë profesionale dhe marrëdhëniet e biznesit; dhe
- (c) Të shmangë çdo sjellje që kontabilisti e di ose duhet të dijë se mund të diskreditojë profesionin.

Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të angazhohet me vetëdije në asnjë biznes, profesion ose veprimtari që dëmton ose mund të dëmtojë integritetin, objektivitetin ose reputacionin e mirë të profesionit dhe si rezultat nuk do të ishte në përputhje me parimet themelore.

115.1 A1 Sjellje që mund të diskreditojnë profesionin përfshijnë sjellje që një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se ndikojnë negativisht në reputacionin e mirë të profesionit.

K115.2 Kur bën marketing apo promovim aktivitetesh, një Kontabilist i Miratuar nuk duhet ta dëmtojë reputacionin e profesionit. Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë i ndershëm dhe i sinqertë dhe nuk duhet të bëjë:

- (a) Pretendime të ekzagjeruara për shërbimet e ofruara nga, ose kualifikimet ose përvojat e kontabilistit; ose
- (b) Referenca nënçmuese ose krahasime të pavërtetuara me punën e të tjerëve.

115.2 A1 Nëse një Kontabilist i Miratuar ka dyshime nëse një formë promovimi ose marketingu është e përshtatshme, kontabilisti inkurajohet të konsultohet me organin përkatës profesional.

SEKSIONI 120

KUADRI KONCEPTUAL

Hyrje

- 120.1 Rrethanat në të cilat operojnë Kontabilistët e Miratuar mund të krijojnë kërcënime për përputhshmërinë me parimet themelore. Seksioni 120 përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim, duke përfshirë një kuadër konceptual, për të ndihmuar kontabilistët të jenë në përputhjen me parimet themelore dhe përmbushjen e përgjegjësisë së tyre për të vepruar në interes të publikut. Kërkesa të tilla dhe materiali për zbatim akomodojnë një gamë të gjerë faktesh dhe rrethanash, duke përfshirë veprimtaritë, interesat dhe marrëdhëniet e ndryshme profesionale, që krijojnë kërcënime për respektimin e parimeve themelore. Përveç kësaj, ata i pengojnë kontabilistët të arrijnë në përfundimin se një situatë është e lejuar vetëm sepse ajo nuk është e ndaluar në mënyrë specifike nga Kodi.
- 120.2 Kuadri konceptual specifikon një qasje për një profesionist kontabilist të:
- (a) Identifikojë kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore;
 - (b) Vlerësojë kërcënimet e identifikuara; dhe
 - (c) Adresojë kërcënimet duke i eliminuar ose reduktuar ato në një nivel të pranueshëm.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K120.3 Kontabilisti të Miratuar do të zbatojë kuadrin konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore të përcaktuara në seksionin 110.
- 120.3 A1 Kërkesat shtesë dhe materiali për zbatim që janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual përcaktohen në:

- (a) Pjesa 2 – Kontabilistët e Miratuar në Biznes;
- (b) Pjesa 3 – Kontabilistët e Miratuar në praktikën publike; dhe

K120.4 Kur përballet me një çështje etike, Kontabilisti të Miratuar duhet të marrë parasysh kontekstin në të cilin ka lindur ose mund të lindë çështja. Kur një individ që është një Kontabilist i Miratuar në praktiken publike kryen veprimtari profesionale në përputhje me marrëdhëniet e kontabilistit me njësinë ekonomike, qoftë si kontraktor, punonjës apo pronar, individi duhet të respektojë dispozitat e Pjesës 2 që zbatohen në këto rrethana.

K120.5 Kur zbatohet kuadri konceptual, Kontabilisti të Miratuar duhet:

- (a) Të ketë një mendje kërkuese;
- (b) Të ushtrojë gjykimin profesional; dhe
- (c) Të përdorë testin e palës së tretë të arsyeshme dhe të informuar të përshkruar në paragrafin 120.5 A6.

Të kesh një mendje kërkuese

120.5 A1 Një mendje kërkuese është një parakusht për të kuptuar faktet dhe rrethanat e njohura të nevojshme për zbatimin e duhur të kuadrit konceptual. Të kesh një mendje kërkuese përfshin:

- (a) Të marrësh në konsideratë burimin, rëndësinë dhe mjaftueshmërinë e informacionit të siguruar, duke marrë parasysh natyrën, qëllimin dhe rezultatet e veprimtarisë profesionale që po ndërmerret; dhe
- (b) Të qenit i hapur dhe vigjilent ndaj nevojës për hetime të mëtejshme ose veprime të tjera.

120.5 A2 Kur merr në konsideratë burimin, rëndësinë dhe mjaftueshmërinë e informacionit të marrë, Kontabilisti të Miratuar mund të konsiderojë, ndër të tjera, nëse:

- Janë shfaqur informacione të reja ose ka pasur ndryshime në fakte dhe rrethana.
- Informacioni ose burimi i tij mund të ndikohet nga paragjykimet ose interesi vetjak.
- Ka arsye për t'u shqetësuar se informacionet potencialisht të rëndësishme mund të mungojnë nga fakte dhe rrethana të njohura për kontabilistin.

- Ekziston një mospërputhje midis fakteve dhe rrethanave të njohura dhe pritshmërive të kontabilistit.
- Informacioni ofron një bazë të arsyeshme për të arritur një përfundim.
- Mund të ketë përfundime të tjera të arsyeshme që mund të arrihen nga informacioni i marrë.

120.5 A3 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafët 120.6 A1 dhe 120.8 A2 që mund të ndihmojnë në identifikimin dhe vlerësimin e kërcënimeve ndaj përputhshmërisë me parimet themelore mund të jenë gjithashtu faktorë të rëndësishëm për identifikimin dhe vlerësimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë. Në kontekstin angazhimeve, ekzistenca e një sistemi të menaxhimit të cilësisë, i projektuar dhe zbatuar nga një njësi ekonomike në përputhje me standardet e menaxhimit të cilësisë të nxjerra nga IAASB është një shembull i kushteve, politikave dhe procedurave të tilla.

Ushtrimi i gjykimit profesional

120.5 A4 Gjykimi profesional përfshin zbatimin e trajnimit, njohurive profesionale, aftësive dhe përvojës përkatëse në përputhje me faktet dhe rrethanat, duke marrë parasysh natyrën dhe shtrirjen e veprimtarive të veçanta profesionale, si dhe interesat dhe marrëdhëniet e përfshira.

120.5 A5 Gjykimi profesional kërkohet kur Kontabilisti të Miratuar zbaton kuadrin konceptual në mënyrë që të marrë vendime të drejta për drejtimin e veprimeve të mundshme dhe për të përcaktuar nëse vendime të tilla janë të përshtatshme në të tilla rrethana. Në marrjen e këtij përcaktimi, kontabilisti mund të marrë parasysh çështje të tilla si:

- Ekspertiza dhe përvoja e kontabilistit janë të mjaftueshme për të arritur në një përfundim.
- Ekziston nevoja për t'u konsultuar me të tjerë me ekspertizë ose përvojë përkatëse.
- Parashikimi ose paragjykimi i vetë kontabilistit mund të ndikojë ushtrimin e gjykimit profesional nga kontabilisti.

Pala e tretë e arsyeshme dhe e informuar

120.5 A6 Testi i palës së tretë të arsyeshme dhe të informuar merret në konsideratë nga Kontabilisti të Miratuar nëse të njëjtat përfundime kanë të ngjarë të arrihen nga një palë tjetër. Një konsideratë e tillë bëhet nga këndvështrimi i një pale të tretë të arsyeshme dhe të informuar, e cila peshon të gjitha faktet dhe rrethanat përkatëse që kontabilisti di, ose mund të pritët t'i dijë, në kohën kur arrihen konkluzionet. Pala e tretë e arsyeshme dhe e informuar nuk ka nevojë të jetë një kontabilist, por duhet të zotërojë njohuritë dhe përvojën përkatëse për të kuptuar dhe vlerësuar përshtatshmërinë e konkluzioneve të kontabilistit në mënyrë të paanshme.

Identifikimi i Kërcënimeve

K120.6 Kontabilisti të Miratuar duhet të identifikojë kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore.

120.6 A1 Një kuptim i fakteve dhe rrethanave, duke përfshirë çdo veprimtari profesionale, interesat dhe marrëdhëniet që mund të pengojnë përputhshmërinë me parimet themelore, është një parakusht për identifikimin nga Kontabilisti të Miratuar të kërcënimeve për një përputhshmëri të tillë. Ekzistenca e disa kushteve, politikave dhe procedurave të përcaktuara nga profesioni, legjisllacioni, rregullorja, ose njësi ekonomike punëdhënëse që mund të nxisin Kontabilistin e Miratuar për të vepruar në mënyrë etike, mund të ndihmojnë në identifikimin e kërcënimeve për përputhshmërinë me parimet themelore. Paragrafi 120.8 A2 përfshin shembuj të përgjithshëm të kushteve, politikave dhe procedurave të tilla, të cilat janë gjithashtu faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve.

120.6 A2 Kërcënimet për përputhshmërinë me parimet themelore mund të krijohen nga një gamë e gjerë faktesh dhe rrethanash. Nuk është e mundur të përcaktohet çdo situatë që krijon kërcënime. Përveç kësaj, natyra e angazhimeve dhe e detyrave mund të ndryshojnë dhe për pasojë mund të krijohen lloje të ndryshme të kërcënimeve.

120.6 A3 Kërcënimet për përputhshmërinë me parimet themelore mund t'i përkasin një ose më shumë kategorie si më poshtë:

- (a) Kërcënimi i interesit vetjak (egoizmit) – kërcënimi që një interes financiar ose një interes tjetër do të influencojë në mënyrë të padrejtë gjykimin ose sjelljen profesionale të profesionistit kontabël;

- (b) Kërcënimi i vetë rishikimit – kërcënimi që një Kontabilist i Miratuar nuk do të vlerësojë si duhet rezultatet e gjykimeve të mëparshme të bëra prej tij ose të aktiviteteve apo shërbimeve të kryera nga ai vetë, apo nga një individ tjetër brenda njësisë ekonomike punëdhënëse të Kontabilistit të Miratuar, mbi të cilin Kontabilisti të Miratuar do të mbështetet, kur formon një gjykim që është pjesë e dhënies së shërbimit aktual;
- (c) Kërcënimi i favorizimit (promovimit) – kërcënimi që një Kontabilist i Miratuar do të stimulojë pozitën e një klienti ose të punëdhënësit deri në atë pikë, sa që të komprometohet objektiviteti i tij;
- (d) Kërcënimi i familjaritetit – kërcënimi, që për shkak të një marrëdhënie të gjatë ose të afërt me një klient ose një punëdhënës, një Kontabilist i Miratuar do të bëhet shumë dashamirës ndaj interesave të tyre, apo ndaj pranimit të punës së tyre; dhe
- (e) Kërcënimi i frikësimit – kërcënimi që një Kontabilist i Miratuar do të pengohet në kryerjen e veprimtarisë së tij me objektivitet për shkak të presioneve aktuale ose të perceptuara, përfshirë këtu përpjekjet për të ushtruar influencë të panevojshme mbi profesionistin kontabël.

120.6 A4 Një rrethanë mund të krijojë më shumë se një kërcënim, dhe një kërcënim mund ndikojë në përputhshmërinë me më shumë se një parim themelor.

Vlerësimi i Kërcënimeve

K120.7 Kur Kontabilisti të Miratuar identifikon një kërcënim për përputhshmërinë me parimet themelore, ai duhet të vlerësojë nëse një kërcënim i tillë është në një nivel të pranueshëm.

Niveli i pranueshëm

120.7 A1 Një nivel i pranueshëm është një nivel në të cilin një Kontabilist i Miratuar duke përdorur testin e palës së tretë të arsyeshme dhe të informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se Kontabilisti të Miratuar është në përputhje me parimet themelore.

Faktorë të përshatshëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve

- 120.8 A1 Marrja në konsideratë e faktorëve cilësorë dhe sasiorë është e rëndësishme në vlerësimin e kërcënimeve nga Kontabilisti të Miratuar, siç është efekti i kombinuar i kërcënimeve të shumëfishta, nëse është e aplikueshme.
- 120.8 A2 Ekzistenca e kushteve, politikave dhe procedurave të përshkruara në paragrafin 120.6 A1 mund të jenë gjithashtu faktorë që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve ndaj përputhshmërisë me parimet themelore. Shembuj të kushteve, politikave dhe procedurave të tilla përfshijnë:
- Kërkesat për drejtimin e njësisë ekonomike.
 - Kërkesat për edukimin, trajnim dhe përvojën për këtë profesion.
 - Sisteme efektive të ankesave të cilat i mundësojnë Kontabilistit të Miratuar dhe publikut të gjerë të tërheqin vëmendjen ndaj sjelljes joetike.
 - Një detyrim i shprehur në mënyrë eksplicite për të raportuar shkeljet e kërkesave të etikës.
 - Monitorim profesional dhe rregullator si dhe procedura disiplinore.

Marrja në konsideratë e informacionit të ri ose ndryshimet në fakte dhe rrethana

- K120.9 Nëse Kontabilisti të Miratuar merr dijeni për informacione të reja ose ndryshime në fakte dhe rrethana që mund të ndikojnë në eliminimin ose reduktimin e një kërcënimi në një nivel të pranueshëm, Kontabilisti të Miratuar duhet ta rivlerësojë dhe ta trajtojë atë kërcënim në përputhje me rrethanat.
- 120.9 A1 Qëndrimi vigjilent gjatë gjithë veprimtarisë profesionale ndihmon Kontabilistin e Miratuar të përcaktojë nëse informacione të reja janë shfaqur ose kanë ndodhur ndryshime në fakte dhe rrethana që:
- (a) Ndikojnë në nivelin e një kërcënimi; ose
 - (b) Ndikojnë në konkluzionet e kontabilistit nëse masat mbrojtëse të aplikuara vazhdojnë të jenë të përshtatshme për të adresuar kërcënimet e identifikuara.
- 120.9 A2 Nëse informacioni i ri rezulton në identifikimin e një kërcënimi të ri, profesionisti kontabilist duhet të vlerësojë dhe, sipas rastit, ta adresojë këtë kërcënim. (Ref: Para. K120.7 dhe K120.10).

Adresimi i Kërcënimeve

K120.10 Nëse Kontabilisti të Miratuar konstaton se kërcënimet e identifikuar për përputhshmërinë me parimet themelore nuk janë në një nivel të pranueshëm, kontabilisti duhet t'i trajtojë kërcënimet duke i eliminuar ato ose duke i reduktuar në një nivel të pranueshëm. Kontabilisti do ta bëjë këtë duke:

- (a) Eliminuar rrethana, duke përfshirë interesat ose marrëdhëniet, që janë duke krijuar kërcënime;
- (b) Zbatuar masa mbrojtëse, kur ka dhe kur mund të zbatohen, për të reduktuar kërcënimet në një nivel të pranueshëm; ose
- (c) Refuzuar ose përfunduar veprimtarinë specifike profesionale.

Veprimet për të eliminuar kërcënimet

120.10 A1 Në varësi të fakteve dhe rrethanave, një kërcënim mund të trajtohet duke eliminuar rrethanën/at që krijojnë kërcënimin. Megjithatë, ka disa situata në të cilat kërcënimet mund të trajtohen vetëm duke refuzuar ose duke mos vazhduar veprimtarinë specifike profesionale. Kjo për shkak se rrethanat që krijuan kërcënimet nuk mund të eliminohen dhe masat mbrojtëse nuk mund të zbatohen për të reduktuar kërcënimin në një nivel të pranueshëm.

Masat mbrojtëse

120.10 A2 Masat mbrojtëse janë veprime, individualisht ose të kombinuara, që Kontabilisti i Miratuar ndërmerr, të cilat në mënyrë efektive reduktojnë kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore në një nivel të pranueshëm.

Marrja në konsideratë e gjyqimeve të rëndësishme të bëra dhe përfundimeve të përgjithshme të arritura

K120.11 Kontabilisti i Miratuar do të formojë një përfundim të përgjithshëm nëse veprimet që ai ndërmerr ose synon të ndërmarrë për të adresuar kërcënimet e krijuara do t'i eliminojnë ato kërcënime ose do t'i reduktojnë ato në një nivel të pranueshëm. Në formimin e përfundimit të përgjithshëm, kontabilisti do të:

- (a) Shqyrtojë çdo gjykim të rëndësishëm të bërë ose përfundim të arritur; dhe
- (b) Përdorë testin e palës së tretë të arsyeshëm dhe të informuar.

Konsiderata të tjera gjatë zbatimit të paragjyqimeve të kuadrit konceptual

Paragjykimi

- 120.12 A1 Paragjykimi i vetëdijshëm ose i pavetëdijshëm ndikon në ushtrimin e gjykimit profesional gjatë identifikimit, vlerësimit dhe adresimit të kërcënimeve për përputhshmërinë me parimet themelore.
- 120.12 A2 Shembuj të paragjykimeve të mundshme që duhen pasur parasysh kur ushtrohet gjykimi profesional përfshijnë:
- Paragjykimi i ankorimit, e cila është një tendencë për të përdorur një pjesë fillestare të informacionit si një bazë kundër së cilës informacioni i mëpasshëm vlerësohet në mënyrë joadekuate.
 - Paragjykimi i automatizimit, e cila është një tendencë për të favorizuar produktin/outputin e krijuar nga sistemet e automatizuara, edhe kur arsyetimi njerëzor ose informacioni kontradiktor ngre pyetje nëse një produkt i tillë është i besueshëm ose i përshtatshëm për qëllimin.
 - Paragjykimi i disponueshmërisë, e cila është një tendencë për t'i dhënë më shumë peshë ngjarjeve ose përvojave që vijnë menjëherë në mendje ose janë lehtësisht të disponueshme sesa atyre që nuk janë.
 - Paragjykimi i konfirmimit, e cila është një tendencë për t'i dhënë më shumë peshë informacionit që vërteton një besim ekzistues sesa informacioni që kundërshton ose hedh dyshime mbi atë besim.
 - Mendimi në grup, e cila është një tendencë e një grupi individësh për të dekurajuar kreativitetin dhe përgjegjësinë individuale dhe si rezultat të arrijë një vendim pa arsyetim kritik ose shqyrtim të alternativave.
 - Paragjykimi i mbibesimit, e cila është një tendencë për të mbivlerësuar aftësinë e dikujt për të bërë vlerësime të sakta të riskut, gjykime ose vendimeve të tjera.
 - Paragjykimi i përfaqësimit, e cila është një tendencë për të bazuar një kuptim në një model përvojash, ngjarjesh ose besimesh që supozohet se janë përfaqësuese.
 - Perceptimi i selektivitetit, e cila është një tendencë që pritshmëritë e një personi të ndikojnë në mënyrën se si personi e sheh një çështje ose person të caktuar.
- 120.12 A3 Veprimet që mund të zbusin efektin e paragjykimit përfshijnë:
- Kërkimin e këshillave nga ekspertët për të marrë të dhëna shtesë.

- Konsultimin me të tjerët për të siguruar sfidën e duhur si pjesë e procesit të vlerësimit.
- Marrja e trajnimeve në lidhje me identifikimin e paragjykimeve si pjesë e zhvillimit profesional.

Kultura Organizative

120.13 A1 Zbatimi efektiv i kuadrit konceptual nga një Kontabilist i Miratuar rritet kur rëndësia e vlerave etike që përputhen me parimet themelore dhe dispozitat e tjera të përcaktuara në Kod promovohet nëpërmjet kulturës së brendshme të njësisë ekonomike të kontabilistit.

120.13 A2 Promovimi i një kulture etike brenda një njësie ekonomike është më së shumti efektive kur:

- Drejtuesit dhe ata në role menaxheriale promovojnë rëndësinë dhe mbajnë veten dhe të tjerët përgjegjës për demonstrimin e vlerave etike të njësisë ekonomike;
- Ka programe të përshtatshme edukimi dhe trajnimi, procese të menaxhimit dhe vlerësimit të performancës dhe kritere për shpërblim që promovojnë një kulturë etike;
- Janë vendosur politika dhe procedura efektive për të inkurajuar dhe mbrojtur ata që raportojnë sjellje të paligjshme ose joetike qofshin aktuale ose të dyshuara, duke përfshirë sinjalizuesit; dhe
- Njësia ekonomike i përmbahet vlerave etike në marrëdhëniet e saj me palët e treta.

120.13 A3 Kontabilistët e Miratuar pritet të inkurajojnë dhe promovojnë në njësinë ekonomike të tyre një kulturë të bazuar në etikë, duke marrë parasysh pozicionin dhe vjetërsinë e tyre në punë.

Pjesa 2 – Kontabilistët e Miratuar në Biznes

Faqe

Seksioni 200 Zbatimi i Kuadrit Konceptual – Kontabilistët e Miratuar në Biznes

Neni 210 Konfliktet e interesit

Neni 220	Përgatitja dhe prezantimi i informacionit
Neni 230	Veprimi me ekspertizë të mjaftueshme
Neni 240	Interesat financiare, kompensimet dhe stimujt e lidhur me raportimin financiar dhe vendimmarrjen
Neni 250	Incentivuesit, duke përfshirë Dhuratat dhe Mikpritjen
Neni 260	Reagimi ndaj mospërputhjes me ligjet dhe rregulloret
Neni 270	Presioni për të shkelur Parimet Themelore.....

PJESA 2 - KONTABILISTËT E MIRATUAR NË BIZNES

SEKSIONI 200

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL – KONTABILISTËT E MIRATUAR NË BIZNES

HYRJE

- 200.1 Kjo pjesë e Kodit përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim për Kontabilistët e Miratuar në biznes kur zbatohet kuadri konceptual i përcaktuar në seksionin 120. Ajo nuk përshkruan të gjitha faktet dhe rrethanat, përfshirë veprimtaritë profesionale, interesat dhe marrëdhëniet, që mund të jenë hasur nga Kontabilistët e Miratuar në biznes, të cilat krijojnë ose mund të krijojnë kërcënime për përputhshmërinë me parimet themelore. Prandaj, kuadri konceptual kërkon që Kontabilistët e Miratuar në biznes të jenë vigjilentë ndaj fakteve dhe rrethanave të tilla.
- 200.2 Investitorët, kreditorët, njësitë ekonomike punëdhënëse dhe sektorë të tjerë të komunitetit të biznesit, si dhe qeveritë dhe publiku në përgjithësi, mund të mbështeten në punën e Kontabilistëve të Miratuar në biznes. Kontabilistët e Miratuar në biznes mund të jenë përgjegjës vetëm ose bashkërisht për përgatitjen dhe raportimin e informacionit financiar dhe informacioneve të tjera, në të cilat mund të mbështeten si njësia ekonomike e tyre punëdhënëse ashtu edhe palët e treta. Ata gjithashtu mund të jenë përgjegjës për ofrimin e menaxhimit efektiv financiar dhe këshillave kompetente për një sërë çështjesh të lidhura me biznesin.
- 200.3 Një Kontabilist i Miratuar në biznes mund të jetë një punonjës, kontraktues, partner, drejtor (ekzekutiv ose joekzekutiv), pronar-menaxher ose vullnetar i një njësie ekonomike punëdhënëse. Forma ligjore e marrëdhënies së kontabilistit me njësinë ekonomike punëdhënëse nuk ka asnjë ndikim në përgjegjësitë etike të kontabilistit.
- 200.4 Në këtë pjesë, termi “Kontabilist i Miratuar” i referohet:
- (a) Një Kontabilisti të Miratuar të punësuar; dhe
 - (b) Një individ që është Kontabilist i Miratuar në praktikën publike (ushtron profesionin në mënyrë të pavarur) kur kryen veprimtari profesionale nëpërmjet një marrëdhënie të Kontabilistit të Miratuar me njësinë ekonomike të kontabilistit, qoftë si kontraktor, punonjës apo pronar. Më shumë informacion mbi faktin se kur Pjesa 2 është e zbatueshme për Kontabilistët e Miratuar në praktikë publike është përcaktuar në paragrafët K120.4, K300.5 dhe 300.5 A1.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K200.5 Një Kontabilist i Miratuar duhet të veprojë në përputhje me parimet themelore të përcaktuara në Seksionin 110 dhe të zbatojë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore.
- 200.5 A1 Një Kontabilist i Miratuar ka përgjegjësinë për të çuar më tej objektivat legjitime të njësisë ekonomike punëdhënëse të tij. Kodi nuk synon të pengojë Kontabilistët e Miratuar që të përmbushin këtë përgjegjësi, por trajton rrethanat në të cilat përputhshmëria me parimet themelore mund të rrezikohet.
- 200.5 A2 Kontabilistët e Miratuar mund të promovojnë pozicionin e njësisë ekonomike punëdhënëse kur çojnë më tej qëllimet dhe objektivat legjitime të saj, me kusht që çdo deklaratë e bërë të mos jetë as e rreme dhe as çorientuese. Veprime të tilla zakonisht nuk do të krijojnë një kërcënim favorizimit.
- 200.5 A3 Sa më i lartë të jetë pozicioni i punës së një profesionisti kontabilist, aq më e madhe do të jetë aftësia dhe mundësia e tij për të aksesuar informacionin dhe për të ndikuar në politikat, vendimet e marra dhe veprimet e ndërmarra nga të tjerët të përfshirë në njësinë ekonomike punëdhënëse. Deri në masën që ata janë në gjendje ta bëjnë këtë, duke marrë parasysh pozicionin dhe vjetërsinë e tyre në njësinë ekonomike, kontabilistët pritet të inkurajojnë dhe promovojnë në njësinë ekonomike një kulturë të bazuar në etikë në përputhje me paragrafin 120.13 A3. Shembuj të veprimeve që mund të ndërmerren përfshijnë prezantimin, zbatimin dhe mbikëqyrjen e:
- Programeve të edukimit dhe trajnimit mbi etikën.
 - Proceseve të menaxhimit dhe vlerësimit të performancës dhe kritereve të shpërblimit që promovojnë një kulturë etike.
 - Politikave të etikës dhe të sinjalizimeve.
 - Politikave dhe procedurave të krijuara për të parandaluar mospërputhjen me ligjet dhe rregulloret.

Identifikimi i Kërcënimeve

- 200.6 A1 Kërcënimet për përputhshmërinë me parimet themelore mund të krijohen nga një gamë e gjerë faktesh dhe rrethanash. Kategoritë e kërcënimeve përshkruhen në

paragrafin 120.6 A3. Më poshtë janë shembuj të fakteve dhe rrethanave për secilën nga këto kategori që mund të krijojnë kërcënime për një Kontabilist i Miratuar kur ndërmerret një veprimtari profesionale:

(a) Kërcënimet e Interesit vetjak (egoizmit)

- Një Kontabilist i Miratuar ka një interes financiar ose merr një hua apo garanci nga njësi ekonomike punëdhënëse.
- Një Kontabilist i Miratuar merr pjesë në marrëveshjet nxitëse të kompensimit të ofruara nga njësi ekonomike punëdhënëse.
- Një profesionist kontabël ka akses për përdorimin personal të aktiveve të njësisë ekonomike.
- Një Kontabilist i Miratuar i ofrohet një dhuratë ose trajtim i veçantë nga një furnitor i njësisë ekonomike punëdhënëse.

(b) Kërcënimet e Vetë-rishikimit

- Një Kontabilist i Miratuar përcakton trajtimin e duhur kontabël për një kombinim biznesi pas kryerjes së studimit të fizibilitetit mbi të cilin është mbështetur vendimi i blerjes.

(c) Kërcënimet e Favorizimit

- Një Kontabilist i Miratuar ka mundësinë të manipulojë informacionin në një prospekt që të sigurojë financime favorizuese.

(d) Kërcënimet e familjaritetit

- Një Kontabilist i Miratuar është përgjegjës për raportimin financiar të njësisë ekonomike punëdhënëse kur një anëtar i afërt ose i ngushtë i familjes i punësuar nga njësi ekonomike merr vendime që ndikojnë në raportimin financiar të njësisë ekonomike.
- Një Kontabilist i Miratuar ka një marrëdhënie afatgjatë me individët që ndikojnë në vendimet e biznesit.

(e) Kërcënimet e Frikësimit

- Një Kontabilist i Miratuar ose një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes përballet me kërcënimin e largimit nga puna ose zëvendësimit për një mosmarrëveshje rreth:
 - Zbatimit të një parimi kontabël.
 - Mënyrës sipas së cilës duhet raportuar informacioni financiar.

- Një individ përpiqet të ndikojë në procesin e vendimmarrjes së Kontabilistit të Miratuar, për shembull në lidhje me dhënien e kontratave ose zbatimin e një parimi kontabël.

Vlerësimi i Kërcënimeve

- 200.7 A1 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafët 120.6 A1 dhe 120.8 A2 mund të ndikojnë në vlerësimin nëse një kërcënim për përputhshmërinë me parimet themelore është në një nivel të pranueshëm.
- 200.7 A2 Vlerësimi i Kontabilistit të Miratuar për nivelin e një kërcënimi ndikohet gjithashtu nga natyra dhe qëllimi i veprimtarisë profesionale.
- 200.7 A3 Vlerësimi i Kontabilistit të Miratuar për nivelin e një kërcënimi mund të ndikohet nga mjedisi i punës brenda njësisë ekonomike punëdhënëse dhe mjedisit të saj operativ. Për shembull:
- Lidershipi vë theksin në rëndësinë e sjelljes etike dhe pritshmërinë që punonjësit do të veprojnë në mënyrë etike.
 - Politikat dhe procedurat që i japin mundësi dhe inkurajojnë punonjësit për të komunikuar çështjet e etikës që i shqetësojnë ata me nivelet e larta të menaxhimit pa frikën e ndëshkimit.
 - Politikat dhe procedurat për zbatimin dhe monitorimin e cilësisë së performancës së punonjësve.
 - Sistemet e mbikëqyrjes së njësisë ekonomike ose strukturat e tjera mbikëqyrëse dhe kontrollet e brendshme të forta.
 - Procedurat e rekrutimit që vënë theksin në rëndësinë e punësimit të personelit kompetent dhe të kalibrit të lartë.
 - Komunikimi në kohë i politikave dhe procedurave, duke përfshirë çdo ndryshim të tyre, me të gjithë punonjësit, si dhe trajnimin dhe edukimin e duhur mbi politika dhe procedura të tilla.
 - Etika dhe kodi i politikave të sjelljes.
- 200.7 A4 Kontabilistët e Miratuar mund të konsiderojnë marrjen e këshillave ligjore kur ata besojnë se sjellje ose veprime joetike kanë ndodhur nga të tjerët ose do të vazhdojnë të ndodhin, brenda njësisë ekonomike punëdhënëse.

Adresimi i Kërcënimeve

- 200.8 A1 Nenet 210 deri në 270 përshkruajnë disa kërcënime që mund të lindin gjatë rrjedhës së kryerjes së veprimtarive profesionale dhe përfshijnë shembuj të veprimeve që mund të adresojnë kërcënime të tilla.
- 200.8 A2 Në situata ekstreme, nëse rrethanat që krijuan kërcënimet nuk mund të eliminohen dhe masat mbrojtëse nuk janë të disponueshme ose nuk mund të zbatohen për të reduktuar kërcënimin në një nivel të pranueshëm, mund të jetë e përshtatshme që një Kontabilist i Miratuar të japë dorëheqjen nga njësia ekonomike punëdhënëse.

Komunikimi me personat që janë të ngarkuar me drejtimin

- K200.9 Kur komunikon me personat e ngarkuar me drejtimin në përputhje me Kodin, një Kontabilist i Miratuar do të përcaktojë individin(ët) e duhur brenda strukturës drejtuese të njësisë ekonomike punëdhënëse me të cilin(ët) do të komunikojë. Nëse Kontabilisti i Miratuar komunikon me një nëngrup personash të ngarkuar me drejtimin, ai do të përcaktojë nëse komunikimi me të gjithë ata që janë të ngarkuar me drejtimin është gjithashtu i nevojshëm në mënyrë që ata të jenë të informuar siç duhet.
- 200.9 A1 Në përcaktimin me kë të komunikojë, një Kontabilist i Miratuar mund të marrë në konsideratë:
- (a) Natyrën dhe rëndësinë e rrethanave; dhe
 - (b) Çështjen që do të komunikohet.
- 200.9 A2 Shembuj të një nëngrupi të ngarkuar me drejtimin përfshijnë një komitet auditimi ose një anëtar i veçantë i personave që janë të ngarkuar me drejtimin.
- K200.10 Nëse një Kontabilist i Miratuar komunikon me individë që kanë përgjegjësi menaxheriale si dhe përgjegjësi drejtuese, kontabilisti duhet të jetë i bindur që komunikimi me ata individë informon në mënyrë adekuate të gjithë personat në një rol drejtues me të cilët kontabilisti do të komunikonte.
- 200.10 A1 Në disa rrethana, të gjithë personat që janë të ngarkuar me drejtimin janë të përfshirë në menaxhimin e njësisë ekonomike punëdhënëse, për shembull, një biznes i vogël ku një pronar i vetëm menaxhon njësinë ekonomike dhe askush tjetër nuk ka një rol drejtues. Në këto raste, nëse çështjet komunikohen me individët me përgjegjësi menaxheriale, dhe ata individë kanë gjithashtu

përgjegjësi drejtuese, Kontabilisti i Miratuar ka përmbushur kërkesën për të komunikuar me personat e ngarkuar me drejtimin.

SEKSIONI 210

KONFLIKTET E INTERESIT

Hyrje

210.1 Kontabilistëve të Miratuar u kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

210.2 Një konflikt interesi krijon kërcënime për përputhshmërinë me parimin e objektivitetit dhe mund të krijojë kërcënime për përputhshmërinë me parimet e tjera themelore. Kërcënime të tilla mund të krijohen kur:

(a) Kontabilisti i Miratuar ndërmerr një veprimtari profesionale në lidhje me një çështje të caktuar për dy ose më shumë palë, interesat e të cilave në lidhje me atë çështje janë në konflikt; ose

(b) Interesat e Kontabilistit të Miratuar në lidhje me një çështje të caktuar dhe interesat e një pale për të cilën kontabilisti ndërmerr një veprimtari profesionale në lidhje me atë çështje janë në konflikt.

Një palë mund të përfshijë një njësi ekonomike punëdhënëse, një shitës, një klient, një huadhënës, një aksioner ose një palë tjetër.

210.3 Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatimin e kuadrit konceptual për konfliktet e interesit.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

K210.4 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të lejojë një konflikt interesi të komprometojë gjykimin profesional ose të biznesit.

210.4 A1 Shembuj rrethanash që mund të krijojnë një konflikt interesi përfshijnë:

- Shërbimi në një pozicion menaxherial ose drejtues për dy njësi ekonomike punëdhënëse dhe marrja e informacionit konfidencial nga njëra njësi ekonomike që mund të përdoret nga Kontabilisti i Miratuar në avantazh ose disavantazh të njësisë ekonomike tjetër.
- Ndërmarrja e një veprimtarie profesionale për secilën nga dy palët në një ortakëri, ku të dy palët punësojnë kontabilistin për t'i ndihmuar në procesin e ndarjes së tyre.
- Përgatitja e informacionit financiar për anëtarë të caktuar të menaxhimit të njësisë ekonomike punëdhënëse të kontabilistëve, të cilët kërkojnë të ndërmarrin një veprimtari menaxheriale të pasblerjes.
- Të qenit përgjegjës për zgjedhjen e një shitësi për njësinë ekonomike punëdhënëse kur një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes së kontabilistit mund të përfitojë financiarisht nga transaksioni.
- Shërbimi në cilësinë e organit drejtues në një njësi ekonomike punëdhënëse që miraton investime të caktuara për kompaninë kur njëri prej këtyre investimeve do të shtojë vlerën e portofolit të investimit personal të profesionistit kontabël ose të një anëtari të ngushtë të familjes së tij.

Identifikimi i Konfliktit

K210.5 Një Kontabilist i Miratuar do të marrë hapa të arsyeshëm për të identifikuar rrethanat që mund të krijojnë një konflikt interesi dhe për rrjedhojë një kërcënim për përputhshmërinë me një ose më shumë nga parimet themelore. Hapat e tillë përfshijnë identifikimin e:

- (a) Natyrës së interesave dhe marrëdhënieve përkatëse ndërmjet palëve të përfshira; dhe
- (b) Aktivitetit dhe implikimit të tij për palët përkatëse.

K210.6 Një Kontabilist i Miratuar do të qëndrojë vigjilent ndaj ndryshimeve që ndodhin me kalimin e kohës në natyrën e aktiviteteve, interesave dhe marrëdhënieve që mund të krijojnë një konflikt interesi gjatë kryerjes së një veprimtarie profesionale.

Kërcënimet e krijuara nga konfliktet e interesit

- 210.7 A1 Në përgjithësi, sa më e drejtpërdrejtë të jetë lidhja midis veprimtarisë profesionale dhe çështjes në të cilën bien ndesh interesat e palëve, aq më shumë ka të ngjarë që niveli i kërcënimit të mos jetë në një nivel të pranueshëm.
- 210.7 A2 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënimet e krijuara nga konflikti i interesit është tërheqja nga procesi i vendimmarrjes në lidhje me çështjen që shkakton konfliktin e interesit.
- 210.7 A3 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e krijuara nga konfliktet e interesit përfshijnë:
- Ristrukturimin ose ndarjen e disa përgjegjësive dhe detyrave.
 - Sigurimin e një mbikëqyrjeje të duhur, për shembull, duke vepruar nën mbikëqyrjen e një drejtori ekzekutiv ose joekzekutiv.

Dhënia e Informacionit dhe Pëlqimit

Të Përgjithshme

- 210.8 A1 Në përgjithësi është e nevojshme që:
- Të jepen informacione për natyrën e konfliktit të interesit dhe mënyrën se si çdo kërcënim i krijuar j ‘u adresohet palëve përkatëse, duke përfshirë nivelet e duhura brenda njësisë ekonomike punëdhënëse të prekur nga një konflikt; dhe
 - Të merret pëlqimi përkatës që Kontabilisti i Miratuar të ndërmarrë veprimtari profesionale kur zbatohen masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimin.
- 210.8 A2 Pëlqimi mund të ndikohet nga sjellja e një pale, në rrethanat kur Kontabilisti i Miratuar ka evidencë të mjaftueshme për të arritur në përfundimin se palët i njohin rrethanat që në fillim dhe se e kanë pranuar konfliktin e interesit, nëse ato nuk kanë ndonjë kundërshtim për ekzistencën e konfliktit.
- 210.8 A3 Kur dhënia e këtyre informacioneve ose e pëlqimit nuk është bërë me shkrim, Kontabilisti i Miratuar inkurajohet të dokumentojë:
- Natyrën e rrethanave që shkaktojnë konfliktin e interesit;
 - Masat mbrojtëse të zbatuara për të adresuar kërcënimet kur kjo është e mundur; dhe
 - Pëlqimin e marrë.

Konsiderata të tjera

210.9 A1 Kur adresohet një konflikt interesi, profesionisti kontabilist inkurajohet të kërkojë udhëzime nga brenda njësisë ekonomike punëdhënëse ose nga të tjerët, siç është për shembull një organizëm profesional, këshilltar ligjor ose një Kontabilist i Miratuar tjetër. Kur jep ose ndan informacione të tilla brenda njësisë ekonomike punëdhënëse dhe kërkon udhëzime nga palët e treta, zbatohet parimi i konfidencialitetit.

SEKSIONI 220

PËRGATITJA DHE PARAQITJA E INFORMACIONIT

Hyrje

220.1 Kontabilistëve të Miratuar u kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

220.2 Përgatitja ose paraqitja e informacionit mund të krijojë një kërcënim të interesit vetjak, frikësimit ose kërcënime të tjera për përputhshmërinë me një ose më shumë nga parimet themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatim që lidhet me zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

220.3 A1 Kontabilistët e Miratuar të punësuar në një njësi ekonomike punëdhënëse në të gjitha nivelet, mund të përfshihen në përgatitjen dhe paraqitjen e informacionit, si brenda ashtu edhe jashtë njësisë ekonomike.

220.3 A2 Palët e interesuara të cilëve, ose për të cilët, përgatitet ose paraqitet një informacion i tillë, përfshijnë:

- Menaxhimin dhe personat që janë të ngarkuar me drejtimin.
- Investitorët dhe huadhënësit ose kreditorët e tjerë.
- Organet rregullatore.

Ky informacion mund të ndihmojë palët e interesuara në kuptimin dhe vlerësimin e aspekteve të gjendjes së punëve të njësisë ekonomike punëdhënëse dhe në marrjen e vendimeve në lidhje me njësinë ekonomike. Informacioni mund të përfshijë informacione financiare dhe jofinanciare që mund të bëhen publike ose të përdoren për qëllime të brendshme.

Shembujt përfshijnë:

- Raportet e veprimtarisë dhe performancës.
- Analizat e mbështetjes së vendimeve.
- Buxhetet dhe parashikimet.
- Informacioni i ofruar për audituesit e brendshëm dhe të jashtëm.
- Analizat e riskut.
- Pasqyrat financiare për qëllime të përgjithshme dhe ato specifike.
- Deklaratat tatimore.
- Raportet e dorëzuara pranë organeve rregullatore për qëllime ligjore dhe përputhshmërie.

220.3 A3 Për qëllimet e këtij seksioni, përgatitja ose paraqitja e informacionit përfshin regjistrimin, ruajtjen dhe miratimin e informacionit.

K220.4 Kur përgatit ose paraqet informacion, një Kontabilist i Miratuar do të:

- (a) Përgatisë ose paraqesë informacionin në përputhje me kuadrin përkatës të raportimit, aty ku është e aplikueshme;
- (b) Përgatisë ose paraqesë informacionin në një mënyrë që nuk synon as të çorientojë dhe as të ndikojë në mënyrë të papërshtatshme në rezultatet kontraktuale ose rregullatore;
- (c) Ushtrrojë gjykimin profesional për:
 - (i) Riparaqitjen e fakteve në mënyrë të saktë dhe të plotë në të gjitha aspektet materiale;
 - (ii) Përshkrimin qartë të natyrës së vërtetë të transaksioneve ose aktiviteteve të biznesit; dhe
 - (iii) Klasifikimin dhe regjistrimin e informacionit në kohë dhe në mënyrën e duhur;

- (d) Nuk do të mos heqë asgjë me qëllimin për ta bërë informacionin çorientues ose për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme në rezultatet kontraktuale ose rregullatore;
- (e) Shmangë ndikimin e padrejtë ose mbështetjen e padrejtë tek individët, njësi ekonomike ose teknologji; dhe
- (f) Jetë i vetëdijshëm për rrezikun e paragjykit.

220.4 A1 Një shembull i ndikimit të papërshtatshëm të një rezultati kontraktual ose rregullator është përdorimi i një vlerësimi me çmuarje jorealiste me synimin për të shmangur shkeljen e një kërkesë kontraktuale, si p.sh. një marrëveshje borxhi ose të një kërkesë rregullatore, siç është kërkesa për kapital për një institucion financiar.

Përdorimi i liriveprimit në përgatitjen ose paraqitjen e informacionit

K220.5 Përgatitja ose paraqitja e informacionit mund të kërkojë ushtrimin e liriveprimit në bërjen e gjykimeve profesionale. Kontabilisti i Miratuar nuk duhet të ushtrojë një liri të tillë me qëllim që të çorientojë të tjerët ose të ndikojë në mënyrë të papërshtatshme në rezultatet kontraktuale ose rregullatore.

220.5 A1 Shembuj të mënyrave në të cilat liriveprimi mund të keqpërdoret për të arritur rezultate të papërshtatshme përfshijnë:

- Përcaktimi i çmuarjeve, për shembull, përcaktimi i vlerësimeve të vlerës së drejtë në mënyrë që të pasqyrohet gabimisht fitimi ose humbja.
- Përzgjedhja ose ndryshimi i një politike ose metode kontabël midis dy ose më shumë alternativave të lejuara sipas kuadrit të raportimit financiar në fuqi, për shembull, zgjedhja e një politike për kontabilitetin për kontratat afatgjata me qëllim që të keqparaqitet fitimi ose humbja.
- Përcaktimi i afateve të transaksioneve, për shembull, koha e shitjes së një aktivi afër fundit të vitit fiskal me qëllim të mashtrimit.
- Përcaktimi i strukturimit të transaksioneve, për shembull, strukturimi i transaksioneve financuese me qëllim që të pasqyrohen gabimisht aktivitetet dhe detyrimet ose klasifikimi i flukseve monetare.

- Përzgjedhja e informacioneve shpjeguese, për shembull, heqja ose fshehja e informacionit në lidhje me rrezikun financiar ose operativ me qëllim të mashtrimit.

K220.6 Gjatë kryerjes së veprimtarive profesionale, veçanërisht të atyre që nuk kërkojnë përputhshmëri me kuadrin përkatës të raportimit, Kontabilisti i Miratuar duhet të ushtrojë gjykim profesional për të identifikuar dhe konsideruar:

- (a) Qëllimin për të cilin informacioni do të përdoret;
- (b) Kontekstin brenda të cilit është dhënë; dhe
- (c) Audiencës të cilës i drejtohet.

220.6 A1 Për shembull, kur përgatiten ose paraqiten raporte pro forma, buxhete ose parashikime, përfshirja e çmuarjeve, përafrimeve dhe supozimeve përkatëse, kur është e përshtatshme, do t'u mundësonte atyre që mund të mbështeten në një informacion të tillë të formojnë gjykimet e tyre.

220.6 A2 Kontabilisti i Miratuar mund të konsiderojë gjithashtu sqarimin e audiencës së synuar, kontekstit dhe qëllimit të informacionit që do të paraqitet.

Mbështetja në punën e të tjerëve

K220.7 Një Kontabilist i Miratuar i cili synon të mbështetet në punën e individëve të tjerë, të brendshëm ose të jashtëm të njësisë ekonomike ose njësive ekonomike punëdhënëse, duhet të ushtrojë gjykim profesional për të përcaktuar se çfarë hapash duhet të ndërmerren, nëse ka, për të përmbushur përgjegjësitë e përcaktuara në paragrafin K220.4.

220.7 A1 Faktorët që duhen marrë parasysh në përcaktimin nëse mbështetja tek të tjerët është e arsyeshme përfshijnë:

- Reputacionin dhe ekspertizën dhe burimet e mundshme për individin ose njësinë ekonomike tjetër.
- Nëse individi tjetër i nënshtrohet standardeve të aplikueshme profesionale dhe të etikës.

Një informacion i tillë mund të merret nga lidhja e mëparshme me, ose nga konsultimi me të tjerët rreth individit ose njësisë ekonomike tjetër.

Adresimi i Informacionit që Është ose Mund të Jetë Çorientues

- K220.8 Kur Kontabilisti i Miratuar ka dijëni ose ka arsye të besojë se informacioni me të cilin kontabilisti ka lidhje, është çorientues, kontabilisti duhet të ndërmarrë veprimet e duhura për të kërkuar zgjidhjen e çështjes.
- 220.8 A1 Veprimet që mund të jenë të përshtatshme përfshijnë:
- Diskutimin e shqetësimeve se informacioni është çorientues, me eprorin e Kontabilistit të Miratuar dhe/ose me nivelet e duhura të menaxhimit brenda njësisë ekonomike punëdhënëse të kontabilistit ose me personat e ngarkuar me drejtimin, dhe duke u kërkuar individëve të tillë që të ndërmarrin veprimet e duhura për të zgjidhur çështjen. Një veprim i tillë mund të përfshijë:
 - Korrigjimin e informacionit.
 - Nëse informacioni u është paraqitur tashmë përdoruesve të synuar, duke i informuar ata për informacionin e saktë.
 - Konsultimin e politikave dhe procedurave të njësisë ekonomike punëdhënëse (për shembull, një politikë etike ose sinjalizuese) në lidhje me mënyrën e adresimit të çështjeve të tilla brenda njësisë ekonomike.
- 220.8 A2 Kontabilisti i Miratuar mund të arrijë në përfundimin që njësia ekonomike punëdhënëse nuk ka ndërmarrë veprimet e duhura. Nëse kontabilisti vazhdon të ketë arsye të besojë se informacioni është çorientues, veprimet e mëtejshme të mëposhtme mund të jenë të përshtatshme me kusht që kontabilisti të mbetet vigjilent ndaj parimit të konfidencialitetit:
- Duke u konsultuar me:
 - Një organizëm të duhur profesional.
 - Audituesin e brendshëm ose të jashtëm të njësisë ekonomike punëdhënëse.
 - Këshilltar ligjor.
 - Duke përcaktuar nëse ekziston ndonjë kërkesë për të komunikuar me:
 - Palët e treta, duke përfshirë përdoruesit e informacionit.
 - Autoritetet rregullatore dhe mbikëqyrëse.
- K220.9 Nëse pas ezaurimit të të gjitha opsioneve të mundshme, Kontabilisti i Miratuar arrin në përfundimin se nuk janë ndërmarrë veprimet e duhura dhe ka arsye të

besojë se informacioni është ende çorientues, Kontabilisti i Miratuar do të refuzojë të jetë ose të mbetet i lidhur me informacionin.

220.9 A1 Në rrethana të tilla, mund të jetë e përshtatshme që një Kontabilist i Miratuar të japë dorëheqjen nga njësia ekonomike punëdhënëse.

Dokumentimi

220.10 A1 Kontabilisti i Miratuar inkurajohet të dokumentojë:

- Faktet.
- Parimet e kontabilitetit ose standardet e tjera përkatëse profesionale të përfshira.
- Komunikimet dhe palët me të cilat u diskutuan çështjet.
- Rrugët e veprimit të marra në konsideratë.
- Mënyrën se si Kontabilisti i Miratuar u përpoq të adresonte çështjen(t).

Konsiderata të tjera

220.11 A1 Kur kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore në lidhje me përgatitjen ose paraqitjen e informacionit lindin nga një interes financiar, duke përfshirë kompensimin dhe incentivuesit që lidhen me raportimin financiar dhe vendimmarrjen, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në seksionin 240.

220.11 A2 Kur informacioni çorientues mund të përfshijë mospërputhje me ligjet dhe rregulloret, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në seksionin 260.

220.11 A3 Kur kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore në lidhje me përgatitjen ose paraqitjen e informacionit që lind nga presioni, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në seksionin 270.

SEKSIONI 230

TË VEPRUARIT ME EKSPERTIZË TË MJAFTUESHME

Hyrje

- 230.1 Kontabilistëve të Miratuar u kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 230.2 Të vepruarit pa ekspertizë të mjaftueshme krijon një kërcënim të interesit vetjak për përputhshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatim të rëndësishëm për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K230.3 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të mashtrojë qëllimisht një njësi ekonomike punëdhënëse për sa i përket nivelit të ekspertizës ose përvojës së zotëruar.
- 230.3 A1 Parimi themelor i kompetencës profesionale dhe i kujdesit të duhur kërkon që një Kontabilist i Miratuar të ndërmarrë vetëm ato detyra të rëndësishme për të cilat kontabilisti ka ose mund të marrë trajnim ose përvojë të mjaftueshme.
- 230.3 A2 Një kërcënim i interesit vetjak për veprimin ndaj përputhshmërisë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur mund të krijohet nëse një Kontabilist i Miratuar ka:
- Kohë të pamjaftueshme për kryerjen ose plotësimin e duhur të detyrave.
 - Informacion jo të plotë, të kufizuar ose ndryshe të pamjaftueshëm për kryerjen e detyrave.
 - Përvojë, trajnim dhe/ose edukim të pamjaftueshëm.
 - Burime të pamjaftueshme për kryerjen e detyrave.
- 230.3 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:
- Shkallën me të cilën Kontabilisti i Miratuar bashkëpunon me të tjerët.
 - Vjetërsinë relative të kontabilistit në punë.
 - Nivelin e mbikëqyrjes dhe rishikimit që zbatohet për punën.
- 230.3 A4 Shembuj veprimesh që mund të jenë masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Marrjen e asistencës ose trajnimit nga dikush me ekspertizën e nevojshme.
- Garantimin që ka kohë të mjaftueshme në dispozicion për kryerjen e detyrave përkatëse.

K230.4 Nëse një kërcënim për përputhshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur nuk mund të adresohet, një Kontabilist i Miratuar do të vendosë nëse do të refuzojë të kryejë detyrat në fjalë. Nëse kontabilisti vendos se refuzimi është i përshtatshëm, kontabilisti duhet të komunikojë qartë arsyet pse e ka bërë një gjë të tillë.

Konsiderata të tjera

230.5 A1 Kërkesat dhe materiali për zbatim në seksionin 270 zbatohen kur një Kontabilisti të Miratuar i bëhet presion për të vepruar në një mënyrë që mund të çojë në shkelje të parimit të kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur.

SEKSIONI 240

INTERESAT FINANCIARE, KOMPENSIMI DHE SHPËRBLIMET E LIDHURA ME RAPORTIMIN FINANCIAR DHE VENDIMMARRJEN

Hyrje

240.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

240.2 Të pasurit një interes financiar ose njohja e një interesi financiar të mbajtur nga një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes mund të krijojë një kërcënim interesi vetjak ndaj përputhshmërisë me parimin e objektivitetit ose

konfidencialitetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin e aplikimit të rëndësishëm për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

K240.3 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të manipulojë informacionin ose të përdorë informacion konfidencial për përfitime personale ose për përfitime financiare të të tjerëve.

240.3 A1 Kontabilistët e Miratuar mund të kenë interesa financiare ose mund të kenë dijeni për interesa financiare të anëtarëve të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes që në rrethana të caktuara, mund të krijojnë kërcënime për përputhshmërinë me parimet themelore. Interesat financiare përfshijnë ato që rrjedhin nga kompensimet ose marrëveshjet stimuluese të lidhura me raportimin financiar dhe vendimmarrjen.

240.3 A2 Shembuj të rrethanave që mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak përfshijnë situata në të cilat Kontabilisti i Miratuar ose një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes:

- Ka një motiv dhe mundësi për të manipuluar informacionet e ndjeshme lidhur me çmimin për të përfituar financiarisht.
- Zotëron një interes financiar të drejtpërdrejtë ose të tërthortë në njësinë ekonomike punëdhënëse dhe vlera e këtij interesi financiar mund të ndikohet drejtpërdrejt nga vendimet e marra nga kontabilisti.
- Ka të drejtën e një bonusi të lidhur me fitimin dhe vlera e atij bonusi mund të ndikohet drejtpërdrejt nga vendimet e marra nga kontabilisti.
- Zotëron, drejtpërdrejt ose tërthorazi opsionin që të shpërblehet nga njësia ekonomike punëdhënëse me të drejta në aksione të shtyra në kohë ose me aksione, vlera e të cilave mund të ndikohet nga vendimet e marra prej Kontabilistit të Miratuar të punësuar;
- Merr pjesë në marrëveshjet e kompensimit që ofrojnë nxitje për të arritur objektivat ose për të mbështetur përpjekjet për të maksimizuar vlerën e aksioneve të njësisë ekonomike punëdhënëse. Një shembull i një

marrëveshjeje të tillë mund të jetë nëpërmjet pjesëmarrjes në skemat nxitëse të cilat janë të lidhura me plotësimin e kushteve të caktuara të performancës.

240.3 A3 Faktorë që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:

- Rëndësinë e interesit financiar. Çfarë përbën një interes financiar të rëndësishëm do të varet nga rrethanat personale dhe materialiteti i interesit financiar për individin.
- Politikat dhe procedurat për një komitet të pavarur nga menaxhimi për të përcaktuar nivelin ose formën e shpërblimit të menaxhimit të lartë.
- Përputhjen me çdo politikë të brendshme, informimin e personave që janë të ngarkuar me drejtimin e:
 - Të gjitha interesave përkatëse.
 - Çdo plani për të ushtruar të drejta ose për të ushtruar të drejtat apo për të tregtuar në aksionet përkatëse.
- Procedurat e auditimit të brendshëm dhe të jashtëm që shërbejnë specifikisht për të adresuar çështjet që shkaktojnë interes financiar.

240.3 A4 Kërcënimet e krijuara nga marrëveshjet e kompensimit ose incentivuese mund të komplikohen nga presioni i qartë ose i nënkuptuar nga eprorët ose kolegët. Shih seksionin 270, Presioni për të shkelur Parimet Themelore.

SEKSIONI 250

NXITËSIT, DUKE PËRFSHIRË DHURATAT DHE MIKPRITJEN

Hyrje

250.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

250.2 Ofrimi ose pranimi i incentivuesve mund të krijojë një kërcënim të interesit vetjak, familjaritetit ose frikësimit ndaj përputhshmërisë me parimet themelore, veçanërisht parimet e integritetit, objektivitetit dhe sjelljes profesionale.

250.3 Ky seksion përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim në lidhje me zbatimin e kuadrit konceptual në lidhje me ofrimin dhe pranimin e incentivuesve kur ndërmerren veprimtari profesionale që nuk përbëjnë mospërputhje me ligjet dhe rregulloret. Ky seksion kërkon gjithashtu që një Kontabilist i Miratuar të jetë në përputhje me ligjet dhe rregulloret përkatëse kur ofron ose pranon incentivues.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

250.4 A1 Një incentivues është një objekt, situatë ose veprim që përdoret si mjet për të ndikuar në sjelljen e një individi tjetër, por jo domosdoshmërisht me qëllimin për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e atij individi. Incentivuesi mund të variojë nga akte të vogla mikpritjeje midis kolegëve në biznes deri te veprime që rezultojnë në mospërputhje me ligjet dhe rregulloret. Një incentivues mund të marrë forma të ndryshme, për shembull:

- Dhurata.
- Mikpritja.
- Argëtim.
- Donacione politike ose bamirëse.
- Joshje për miqësi dhe besnikëri.
- Punësim ose mundësi të tjera tregtare.
- Trajtim preferencial, të drejta ose privilegje.

Incentivues që ndalohen nga ligjet dhe rregulloret

K250.5 Në shumë juridiksione, ekzistojnë ligje dhe rregullore, të tilla si ato që lidhen me ryshfetin dhe korrupsionin, që ndalojnë ofrimin ose pranimin e nxitjeve në rrethana të caktuara. Kontabilisti i Miratuar duhet të kuptojë ligjet dhe rregulloret përkatëse dhe t'i respektojë ato kur kontabilisti has në rrethana të tilla.

Incentivues që nuk ndalohen nga ligjet dhe rregulloret

250.6 A1 Ofrimi ose pranimi i incentivuesve që nuk ndalohen nga ligjet dhe rregulloret mund të krijojnë kërcënime për përputhshmërinë me parimet themelore.

Incentivues me qëllim ndikimin në mënyrë të padrejtë në sjellje

- K250.7 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të ofrojë ose inkurajojë të tjerët të ofrojnë ndonjë incentivues që është bërë, ose që kontabilisti konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se është bërë, me qëllimin për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e marrësit ose të një individi tjetër.
- K250.8 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të pranojë, ose të inkurajojë të tjerët të pranojnë, çdo incentivues që kontabilisti arrin në përfundimin se është bërë, ose konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se është bërë, me qëllimin për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e marrësit ose të një individi tjetër.
- 250.9 A1 Një incentivues konsiderohet si një ndikim i padrejtë në sjelljen e një individi, nëse e bën individin të veprojë në një mënyrë joetike. Një ndikim i tillë i padrejtë mund t'i drejtohet ose marrësit ose një individi tjetër që ka një marrëdhënie me marrësin. Parimet themelore janë një kuadër i përshtatshëm referimi për një Kontabilist të Miratuar në vlerësimin e asaj që përbën sjellje joetike për kontabilistin dhe, nëse është e nevojshme për analogji, edhe për individë të tjerë.
- 250.9 A2 Një shkelje e parimit themelor të integritetit ndodh kur një Kontabilist i Miratuar ofron ose pranon, ose inkurajon të tjerët të ofrojnë ose pranojnë, një incentivues ku qëllimi është të ndikojë në mënyrë të padrejtë në sjelljen e marrësit ose të një individi tjetër.
- 250.9 A3 Përcaktimi nëse ka një qëllim aktual ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjellje, kërkon ushtrimin e gjykimit profesional. Faktorët përkatës për t'u marrë parasysh mund të përfshijnë:
- Natyrën, frekuencën, vlerën dhe efektin kumulativ të incentivuesit.
 - Kohën kur ofrohet incentivuesi në lidhje me çdo veprim ose vendim që ai mund të ndikojë.
 - Fakti nëse incentivuesi është një praktikë zakonore ose kulturore në rrethanat, për shembull, bërja e një dhurate me rastin e një feste fetare ose dasme.

- Fakti nëse incentivuesi është një pjesë ndihmëse e një veprimtarie profesionale, për shembull, ofrimi ose pranimi i drekës në lidhje me një takim biznesi.
- Fakti nëse ofrimi i incentivuesit është i kufizuar për një marrës individual apo është për një grup më të gjerë. Grupi më i gjerë mund të jetë i brendshëm ose i jashtëm për njësinë ekonomike punëdhënëse, siç janë klientët ose shitësit e tjerë.
- Rolet dhe pozicionet e individëve që ofrojnë ose ju ofrohet incentivuesi.
- Fakti nëse Kontabilisti i Miratuar e di, ose ka arsye të besojë, se pranimi i incentivuesit do të shkelte politikat dhe procedurat e njësisë ekonomike punëdhënëse të palës tjetër.
- Shkallën e transparencës me të cilën ofrohet incentivuesi.
- Fakti nëse nxitja ka qenë kërkuar ose u kërkua nga marrësi.
- Sjelljen njohur të mëparshme ose reputacionin e ofruesit.

Marrja në konsideratë e veprimeve të mëtejshme

250.10 A1 Nëse Kontabilisti i Miratuar merr dijeni për një incentivues të ofruar me qëllim real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë sjelljen, mund të krijohen ende kërcënime për përputhshmërinë me parimet themelore edhe nëse kërkesat në paragrafët K250.7 dhe K250.8 zbatohen.

250.10 A2 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla përfshijnë:

- Informimin e menaxhimit të lartë ose personave që janë të ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse të Kontabilistit të Miratuar apo ofruesit lidhur me ofertën.
- Amendimin ose ndërprerjen e marrëdhënies së biznesit me ofruesin.

Incentivuesit që nuk kanë qëllim ndikimin në mënyrë të padrejtë në sjellje

250.11 A1 Kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në kuadrin konceptual zbatohen kur një Kontabilist i Miratuar ka arritur në përfundimin se nuk ka asnjë qëllim real

ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e marrësit ose të një individi tjetër.

- 250.11 A2 Nëse një incentivues i tillë është i parëndësishëm dhe pa pasoja, çdo kërcënim i krijuar do të jetë në një nivel të pranueshëm.
- 250.11 A3 Shembuj të rrethanave ku ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë mund të krijojë kërcënime edhe nëse Kontabilisti i Miratuar ka arritur në përfundimin se nuk ka asnjë qëllim real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë sjelljen, përfshijnë:
- Kërcënimet e interesit vetjak
 - Një Kontabilisti të Miratuar i ofrohet punësim me kohë të pjesshme nga një shitës.
 - Kërcënimet e familjaritetit
 - Një Kontabilist i Miratuar merr rregullisht një klient ose furnitor në ndjekjen e eventeve sportive.
 - Kërcënimet e frikësimit
 - Një Kontabilist i Miratuar pranon mikpritjen, natyra e së cilës mund të perceptohet si e papërshtatshme nëse do të bëhej publike.
- 250.11 A4 Faktorët përkatës në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve të krijuara nga ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë përfshijnë të njëjtët faktorë të përcaktuar në paragrafin 250.9 A3 për përcaktimin e qëllimit.
- 250.11 A5 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë kërcënimet e krijuara nga ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë përfshijnë:
- Refuzimin ose mosofrimin e incentivuesit.
 - Transferimin e përgjegjësisë për çdo vendim të lidhur me biznesin që përfshin palën tjetër të një individ tjetër, për të cilin Kontabilisti i Miratuar nuk ka arsye të besojë se do të ndikohej ose do të perceptohej se do të ndikohej në mënyrë të padrejtë në marrjen e vendimit.
- 250.11 A6 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla të krijuara nga ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë përfshijnë:

- Të qenit transparent me menaxhimit e lartë ose me personat që janë të ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse të Kontabilistit të Miratuar ose të palës tjetër në lidhje me ofrimin ose pranimin e një incentivuesi.
- Regjistrimin i incentivuesit në një regjistër të mbajtur nga njësia ekonomike punëdhënëse e kontabilistit ose e palës tjetër.
- Të pasurit një rishikues të përshtatshëm, i cili nuk është i përfshirë në ndërmarrjen e veprimtarisë profesionale, të shqyrtojë çdo punë të kryer ose vendime të marra nga kontabilisti në lidhje me individin ose njësinë ekonomike nga e cila kontabilisti ka pranuar incentivuesin.
- Dhurimin e incentivuesit për bamirësi pas marrjes së saj, dhe komunikimin e përshtatshëm të incentivuesit, për shembull, personave të ngarkuar me drejtimin ose individit që ofroi incentivuesin.
- Rimbursimin e kostos së incentivuesit të marrë, siç është mikpritja.
- Kthimin sa më shpejt të jetë e mundur, të incentivuesit, si për shembull një donacioni, pasi të jetë pranuar fillimisht.

Anëtarët e drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes

K250.12 Një Kontabilist i Miratuar duhet të qëndrojë vigjilent ndaj kërcënimeve të mundshme për përputhshmërinë e kontabilistit me parimet themelore të krijuara nga ofrimi i një incentivuesi:

- (a) Nga një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes së kontabilistit ndaj një pale tjetër me të cilën kontabilisti ka një marrëdhënie profesionale; ose
- (b) Për një anëtar të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes së kontabilistit nga një palë tjetër me të cilën kontabilisti ka një marrëdhënie profesionale.

K250.13 Kur Kontabilisti i Miratuar merr dijeni për një incentivues që i ofrohet ose i bëhet nga një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes dhe arrin në përfundimin se incentivuesi ka qëllim për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e kontabilistit ose të palës tjetër, ose konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se një qëllim i tillë ekziston, kontabilisti do të këshillojë anëtarin e drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes që të mos ofrojë ose pranojë incentivuesin.

250.13 A1 Faktorët e përcaktuar në paragrafin 250.9 A3 janë të rëndësishëm në përcaktimin nëse ka një synim real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë sjelljen e Kontabilistit të Miratuar ose të palës tjetër. Një faktor tjetër që është i rëndësishëm është natyra ose afërsia e marrëdhënies, ndërmjet:

- (a) Kontabilistit dhe anëtarit të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes;
- (b) Anëtarit të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes dhe palës tjetër; dhe
- (c) Kontabilistit dhe palës tjetër.

Për shembull, ofrimi i punësimit, jashtë procesit normal të rekrutimit, për bashkëshortin(en) e kontabilistit nga një palë tjetër me të cilën kontabilisti po negocion një kontratë të rëndësishme mund të tregojë një qëllim të tillë.

250.13 A2 Materiali për zbatim në paragrafin 250.10 A2 është gjithashtu i përshtatshëm edhe për adresimin e kërcënimeve që mund të krijohen kur ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e Kontabilistit të Miratuar ose të palës tjetër, edhe nëse anëtari i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes ka ndjekur këshillat e dhëna sipas paragrafit K250.13.

Zbatimi i Kuadrit Konceptual

250.14 A1 Kur Kontabilisti i Miratuar merr dijeni për një incentivues të ofruar në rrethanat e trajtuara në paragrafin K250.12, kërcënimet për përputhshmërinë me parimet themelore mund të krijohen kur:

- (a) Anëtari i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes ofron ose pranon incentivuesin në kundërshtim me këshillat e kontabilistit në përputhje me paragrafin K250.13; ose
- (b) Kontabilisti nuk ka arsye të besojë se ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e kontabilistit ose të palës tjetër.

250.14 A2 Materiali për zbatim në paragrafët 250.11 A1 deri në 250.11 A6 është i përshtatshëm për qëllimet e identifikimit, vlerësimit dhe adresimit të kërcënimeve të tilla. Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve në këto rrethana përfshijnë gjithashtu natyrën ose afërsinë e marrëdhënieve të përcaktuara në paragrafin 250.13 A1.

Konsiderata të tjera

- 250.15 A1 Nëse një Kontabilisti të Miratuar i ofrohet një incentivues nga njësisia ekonomike punëdhënëse në lidhje me interesat financiare, kompensimin dhe stimujt që lidhen me performancën, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në seksionin 240.
- 250.15 A2 Nëse një Kontabilist i Miratuar ndeshet ose vihet në dijeni për incentivues që mund të rezultojnë në mospërputhje reale ose në mospërputhje të dyshuar me ligjet dhe rregulloret nga individë të tjerë që punojnë për ose nën drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në seksionin 260.
- 250.15 A3 Nëse një Kontabilist i Miratuar përballet me presion për të ofruar ose pranuar incentivues që mund të krijojnë kërcënime për përputhshmëri me parimet themelore, zbatohen kërkesat dhe materiali i aplikimit të përcaktuara në seksionin 270.

SEKSIONI 260

PËRGJIGJA NDAJ MOSPËRPUTHJES ME LIGJET DHE RREGULLORET

Hyrje

- 260.1 Kontabilistëve të Miratuar u kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 260.2 Kërcënimi i interesit vetjak ose i frikësimit për veprimin në përputhje me parimet e integritetit dhe sjelljes profesionale krijohet kur një Kontabilist i Miratuar vihet në dijeni për mospërputhje reale ose për mospërputhje të dyshuar me ligjet dhe rregulloret.

260.3 Një Kontabilist i Miratuar mund të ndeshet ose të vihet në dijeni për mospërputhje reale ose mospërputhje të dyshuar gjatë kryerjes së veprimtarive profesionale. Ky seksion udhëzon kontabilistin në vlerësimin e implikimeve të çështjes dhe mënyrave të mundshme të veprimit për t'ju përgjigjur mospërputhjes reale ose mospërputhjes së dyshuar me:

- (a) Ligjet dhe rregulloret, përgjithësisht të njohura që kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe dhënien e informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të njësisë ekonomike punëdhënëse; dhe
- (b) Ligje dhe rregullore të tjera që nuk kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe dhënien e informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të njësisë ekonomike punëdhënëse, por përputhshmëria me të cilat mund të jetë thelbësore për aspektet operative të biznesit të njësisë ekonomike punëdhënëse, për aftësinë e saj për vijueshmërinë e biznesit, ose të shmangë penalitetet materiale.

Objektivat e Kontabilistit të Miratuar në lidhje me Mospërputhjen me Ligjet dhe Rregulloret

260.4 Një shenjë dalluese e profesionit të kontabilistit është pranimi i përgjegjësisë për të vepruar në interes të publikut. Kur përgjigjet ndaj mospërputhshmërisë reale ose mospërputhjes së dyshuar, objektivat e Kontabilistit të Miratuar janë:

- (a) Të veprojnë në përputhje me parimet e integritetit dhe sjelljes profesionale;
- (b) Të paralajmërojnë menaxhimin ose, sipas rastit, personat që janë të ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse, të kërkojnë:
 - (i) T'u mundësojnë atyre të korrigjojnë, riparojnë ose zbusin pasojat e mospërputhshmërisë së identifikuar ose të dyshuar; ose
 - (ii) Të parandalojnë mospërputhshmërinë kur ajo nuk ka ndodhur ende; dhe
- (c) Të ndërmarrë veprime të mëtejshme të atilla që janë të përshtatshme dhe në interes të publikut.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- 260.5 A1 Mospërputhja me ligjet dhe rregulloret (“mospërputhshmëria”) përfshin kryerjen e veprimeve të qëllimshme apo të paqëllimshme, të cilat janë në kundërshtim me ligjet ose rregulloret në fuqi, nga palët e mëposhtme:
- (a) Njësia ekonomike punëdhënëse e Kontabilistit të Miratuar;
 - (b) Personat e ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse;
 - (c) Menaxhimi i njësisë ekonomike punëdhënëse; ose
 - (d) Individë të tjerë që punojnë për ose nën drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse.
- 260.5 A2 Shembuj të ligjeve dhe rregulloreve që adreson ky seksion përfshijnë ato që kanë të bëjnë me:
- Mashtrimin, korrupsionin dhe ryshfetin.
 - Pastrimin e parave, financimin e terrorizmit dhe të ardhurat nga krimi.
 - Tregjet e letrave me vlerë dhe tregtimi i tyre.
 - Produktet dhe shërbimet bankare dhe të tjera financiare.
 - Mbrojtjen e të dhënave.
 - Detyrimet dhe pagesat e taksave dhe pensioneve.
 - Mbrojtjen e mjedisit.
 - Shëndetin dhe sigurinë publike.
- 260.5 A3 Mospërputhja mund të rezultojë në gjoba, padi gjyqësore ose pasoja të tjera për njësinë ekonomike punëdhënëse, duke ndikuar në mënyrë materiale në pasqyrat e saj financiare. Më e rëndësishmja, një mospërputhje e tillë mund të ketë implikime të gjera në interesin publik, përse i përket një dëmi potencialisht të konsiderueshëm për investitorët, kreditorët, punonjësit apo publikun në përgjithësi. Për qëllimet e këtij seksioni, mospërputhja që shkakton dëm thelbësor është ajo që rezulton në pasoja serioze negative për secilën nga këto palë në aspektin financiar ose jofinanciar. Shembujt përfshijnë kryerjen e një mashtrimi që rezulton në humbje të konsiderueshme financiare për investitorët, dhe shkelje të ligjeve dhe rregulloreve mjedisore që rrezikojnë shëndetin ose sigurinë e punonjësve ose publikut.
- K260.6 Në disa juridiksione, ka dispozita ligjore ose rregullore që rregullojnë mënyrën se si u kërkohet Kontabilistëve të Miratuar të adresojnë mospërputhjen reale ose

mospërputhjen e dyshuar. Këto dispozita ligjore ose rregullatore mund të ndryshojnë ose të shkojnë përtej dispozitave në këtë seksion. Kur ndesh një mospërputhje reale ose mospërputhje të dyshuar, kontabilisti duhet të kuptojë këto dispozita ligjore ose rregullatore dhe të veprojë në përputhje me to, duke përfshirë:

- (a) Çdo kërkesë për të raportuar çështjen tek një autoritet përkatës; dhe
- (b) Çdo ndalim për sinjalizimin e palës përkatëse.

260.6 A1 Një ndalim për sinjalizimin e palës përkatëse mund të lindë, për shembull, në zbatim të ligjeve kundër pastrimit të parave.

260.7 A1 Ky seksion zbatohet pavarësisht nga natyra e njësisë ekonomike punëdhënëse, duke përfshirë nëse është ose jo një njësi ekonomike me interes publik.

260.7 A2 Një Kontabilist i Miratuar i cili ndeshet ose vihet në dijeni për çështje që janë qartësisht të parëndësishme, nuk kërkohet të veprojnë në përputhje me këtë seksion. Nëse një çështje është qartësisht e parëndësishme duhet të gjykohet në lidhje me natyrën e saj dhe ndikimin e saj, financiar dhe jo vetëm, në njësinë ekonomike punëdhënëse, palët e saj të interesuara dhe publikun në përgjithësi.

260.7 A3 Ky seksion nuk adreson:

- (a) Sjelljen e keqe personale që nuk lidhet me veprimtaritë e biznesit të njësisë ekonomike punëdhënëse; dhe
- (b) Mospërputhjen nga palë të tjera të ndryshme nga ato të specifikuar në paragrafin 260.5 A1.

Sidoqoftë, Kontabilisti i Miratuar mund t'i gjejë udhëzimet në këtë seksion të dobishme për t'i konsideruar se si të reagojë në këto situata.

Përgjegjësitë e menaxhimit të njësisë ekonomike punëdhënëse dhe të personave që janë të ngarkuar me drejtimin

260.8 A1 Menaxhimi i njësisë ekonomike punëdhënëse, me mbikëqyrjen e atyre që janë të ngarkuar me drejtimin, është përgjegjës për të siguruar që veprimtaritë e biznesit të njësisë ekonomike punëdhënëse të kryhen në përputhje me ligjet dhe

rregulloret. Menaxhimi dhe personat e ngarkuar me drejtimin janë gjithashtu përgjegjës për identifikimin dhe adresimin e çdo mospërputhje nga:

- (a) Njësia ekonomike punëdhënëse;
- (b) Një individ i ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse;
- (c) Një anëtar i menaxhimit; ose
- (d) Individë të tjerë që punojnë për ose nën drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse.

Përgjegjësitë e të gjithë Kontabilistëve të Miratuar

- K260.9 Nëse ekzistojnë protokolle dhe procedura brenda njësisë ekonomike punëdhënëse të Kontabilistit të Miratuar për të adresuar mospërputhjen reale ose mospërputhjen e dyshuar, kontabilisti duhet t'i marrë parasysh ato në përcaktimin se si t'i përgjigjet një mospërputhje të tillë.
- 260.9 A1 Shumë njësi ekonomike punëdhënëse kanë krijuar protokolle dhe procedura në lidhje me mënyrën se si duhet të ngrihen problemet e mospërputhjes reale ose mospërputhjes së dyshuar brenda njësisë ekonomike. Këto protokolle dhe procedura përfshijnë, për shembull, një politikë etike ose mekanizëm të brendshëm të sinjalizimit. Protokolle dhe procedura të tilla mund të lejojnë që çështjet të raportohen në mënyrë anonime përmes kanaleve të caktuara.
- K260.10 Kur një Kontabilist i Miratuar merr dijeni për një çështje për të cilën zbatohet ky seksion, hapat që kontabilisti ndërmerret për të vepruar në përputhje me këtë seksion do të ndërmerren në mënyrë të vazhdueshme. Për këtë qëllim, kontabilisti duhet të marrë parasysh natyrën e çështjes dhe dëmin e mundshëm për interesat e njësisë ekonomike punëdhënëse, investitorëve, kreditorëve, punonjësve ose publikut në përgjithësi.

Përgjegjësitë e Kontabilistëve të Miratuar në Biznes

- 260.11 A1 Kontabilistët e Miratuar kur janë drejtorë, zyrtarë ose punonjës të lartë, të cilët janë në gjendje të ushtrojnë ndikim të rëndësishëm mbi, dhe të marrin vendime lidhur me, blerjen, shpërndarjen dhe kontrollin e burimeve njerëzore, financiare, teknologjike, fizike dhe të paprekshme të njësisë ekonomike punëdhënëse. Ekziston një pritshmëri e madhe që individë të tillë të ndërmarrin çfarëdo veprimi që është i përshtatshëm për interesin publik për t'iu përgjigjur mospërputhjes reale

ose mospërputhjes së dyshuar ndryshe nga kontabilistët e tjerë profesionistë brenda njësisë ekonomike punëdhënëse. Kjo është për shkak të roleve, pozicioneve dhe sferave të ndikimit të kontabilistëve të lartë profesionistë brenda njësisë ekonomike punëdhënëse.

Sigurimi i Njohjes dhe Kuptimit të Çështjes

K260.12 Nëse, gjatë kryerjes së veprimtarive profesionale, një Kontabilist i Miratuar merr dijeni për informacione për një mospërputhje reale ose mospërputhje të dyshuar, kontabilisti do të sigurojë njohjen dhe kuptimin për çështjen. Ky kuptim do të përfshijë:

- (a) Natyrën e mospërputhjes reale ose mospërputhjes së dyshuar dhe rrethanat në të cilat ajo ka ndodhur ose mund të ndodhë;
- (b) Zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve përkatëse ndaj rrethanave; dhe
- (c) Një vlerësim të pasojave të mundshme për njësinë ekonomike punëdhënëse, investitorët, kreditorët, punonjësit ose publikun e gjerë.

260.12 A1 Një Kontabilist i Miratuar pritet të aplikojë njohuri dhe ekspertizë dhe të ushtrojë gjykim profesional. Megjithatë, nuk pritet që ai të ketë një nivel të kuptuarit të ligjeve dhe rregulloreve më të madh se ai që kërkohet për rolin e kontabilistit brenda njësisë ekonomike punëdhënëse. Nëse një akt konstaton në mospërputhje, në fund të fundit është një çështje që duhet të përcaktohet nga një gjykatë ose një organ tjetër i përshtatshëm vendimmarrës.

260.12 A2 Në varësi të natyrës dhe rëndësisë së çështjes, Kontabilisti i Miratuar mund të bëjë ose të ndërmarrë hapat e duhur për të bërë të mundur që çështja të investigohet nga brenda njësisë ekonomike. Kontabilisti gjithashtu mund të konsultohet mbi baza konfidenciale me të tjerët brenda njësisë ekonomike punëdhënëse ose një organi profesional, ose me një këshilltar ligjor.

Adresimi i Çështjes

K260.13 Nëse Kontabilisti i Miratuar identifikon ose dyshon se mospërputhja ka ndodhur ose mund të ndodhë, ai, në varësi të paragrafit K260.9, do ta diskutojë çështjen me eprorin e drejtpërdrejtë të kontabilistit, nëse ka. Nëse eprori i drejtpërdrejtë i kontabilistit duket se është i përfshirë në këtë çështje, kontabilisti do ta diskutojë

çështjen me nivelin tjetër më të lartë të autoritetit brenda njësisë ekonomike punëdhënëse.

260.13 A1 Qëllimi i diskutimit është të mundësojë mbajtjen e një qëndrimi për mënyrën se si të adresohet kjo çështje.

K260.14 Kontabilisti i Miratuar do të marrë gjithashtu hapat e duhur për:

- (a) Komunikimin e çështjes personave që janë të ngarkuar me drejtimin;
- (b) Të qenë në përputhje me ligjet dhe rregulloret në fuqi, duke përfshirë dispozitat ligjore ose rregullatore që rregullojnë raportimin e mospërputhjes reale ose mospërputhjes së dyshuar tek një autoritet përkatës;
- (c) Të korrigjuar, riparuar ose zbutur pasojat e mospërputhjes reale ose të dyshuar;
- (d) Të zvogëluar rrezikun e rishfaqjes; dhe
- (e) Të kërkuar të parandalojnë ndodhjen e mospërputhjes nëse ajo nuk ka ndodhur ende.

260.14 A1 Qëllimi i komunikimit të çështjes me personat e ngarkuar me drejtimin është që të merret pëlqimi i tyre në lidhje me veprimet e duhura që duhen ndërmarrë për t'iu përgjigjur çështjes dhe për t'i mundësuar atyre të përmbushin përgjegjësitë e tyre.

260.14 A2 Disa ligje dhe rregullore mund të përcaktojnë një periudhë brenda së cilës raportet për mospërputhje reale ose mospërputhje të dyshuar duhet t'i bëhen një autoriteti përkatës.

K260.15 Përveç reagimit ndaj çështjes në përputhje me dispozitat e këtij seksioni, Kontabilisti i Miratuar do të përcaktojë nëse është e nevojshme që çështja t'i paraqitet auditorit të jashtëm të njësisë ekonomike punëdhënëse, nëse ka.

260.15 A1 Një paraqitje e tillë do të jetë në përputhje me detyrën ose detyrimin ligjor të Kontabilistit të Miratuar të lartë për të ofruar të gjithë informacionin e nevojshëm dhe për t'i mundësuar auditorit të kryejë auditimin.

Përcaktimi nëse ka nevojë për veprime të mëtejshme

K260.16 Kontabilisti i Miratuar do të vlerësojë përshtatshmërinë e përgjigjes së eprorëve të kontabilistit, nëse ka, dhe personave të ngarkuar me drejtimin.

- 260.16 A1 Faktorët përkatës që duhen marrë parasysh në vlerësimin e përshtatshmërisë së përgjigjes së eprorëve të Kontabilistit të Miratuar, nëse ka, dhe atyre të ngarkuar me drejtimin përfshijnë, nëse:
- Përgjigja është dhënë në kohë.
 - Janë marrë ose janë duke u marrë veprime për të korrigjuar, riparuar ose zbutur pasojat e ndonjë mospërputhshmërie ose për të ndaluar kryerjen e ndonjë mospërputhje, nëse nuk ka ndodhur ende.
 - Çështja i është paraqitur një autoriteti përkatës, aty ku duhet dhe nëse po, faktin nëse paraqitja duket e përshtatshme.
- K260.17 Në dritën e përgjigjes së eprorëve të Kontabilistit të Miratuar të lartë, nëse ka, dhe personave të ngarkuar me drejtimin, kontabilisti do të përcaktojë nëse nevojiten veprime të mëtejshme në interes të publikut.
- 260.17 A1 Përcaktimi nëse nevojitet veprim i mëtejshëm, dhe natyra dhe shtrirja e tij, do të varet nga faktorë të ndryshëm, duke përfshirë:
- Kuadrin ligjor dhe rregullator.
 - Urgjencën e situatës.
 - Përhapjen e çështjes në të gjithë njësinë ekonomike punëdhënëse.
 - Nëse Kontabilisti i Miratuar vazhdon të ketë besim në integritetin e eprorëve të kontabilistit dhe atyre të ngarkuar me drejtimin.
 - Nëse mospërputhja reale ose mospërputhja e dyshuar ka të ngjarë të përsëritet.
 - Nëse ka prova të besueshme të dëmtimit të konsiderueshëm aktual ose të mundshëm ndaj interesave të njësisë ekonomike punëdhënëse, investitorëve, kreditorëve, punonjësve ose publikut të gjerë.
- 260.17 A2 Shembuj të rrethanave që mund të bëjnë që Kontabilisti i Miratuar të mos ketë më besim në integritetin e eprorëve të kontabilistit dhe personave të ngarkuar me drejtimin përfshijnë situata ku:
- Kontabilisti dyshon ose ka prova për përfshirjen ose përfshirjen e mundshme të tyre në ndonjë mospërputhje.
 - Në kundërshtim me kërkesat ligjore ose rregullatore, ata nuk e kanë raportuar ose autorizuar raportimin e çështjes tek një autoritet përkatës brenda një periudhe të arsyeshme.

K260.18 Kontabilisti i duhet të ushtrojë gjykim profesional në përcaktimin e nevojës, natyrës dhe shtrirjes së veprimeve të mëtejshme. Në marrjen e këtij përcaktimi, kontabilisti duhet të marrë parasysh nëse një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se kontabilisti ka vepruar siç duhet në interes të publikut.

260.18 A1 Veprimet e mëtejshme që mund të ndërmarrë profesionisti kontabël i lartë përfshijnë:

- Informimin e menaxhimit të njësisë ekonomike mëmë për çështjen nëse njësia ekonomike punëdhënëse është anëtare e një grupi.
- Paraqitjen e çështjes tek një autoritet përkatës edhe kur nuk ka asnjë kërkesë ligjore ose rregullatore për ta bërë këtë.
- Heqjen dorë nga njësia ekonomike punëdhënëse.

260.18 A2 Dorëheqja nga njësia ekonomike punëdhënëse nuk është një zëvendësim për ndërmarrjen e veprimeve të tjera që mund të nevojiten për të arritur objektivat e Kontabilistit të Miratuar të lartë sipas këtij seksioni. Megjithatë, në disa juridiksione, mund të ketë kufizime për veprimet e mëtejshme në dispozicion të kontabilistit. Në rrethana të tilla, dorëheqja mund të jetë mënyra e vetme e mundshme veprimi.

Kërkimi i këshillave

260.19 A1 Meqenëse vlerësimi i çështjes mund të përfshijë analiza dhe gjykime komplekse, Kontabilisti i Miratuar mund të konsiderojë:

- Konsultimin e brendshëm.
- Marrjen e këshillave ligjore për të kuptuar opsionet e kontabilistit dhe implikimet profesionale ose ligjore të ndërmarrjes së ndonjë drejtimi të veçantë veprimi.
- Konsultimi mbi baza konfidenciale me një organizëm rregullator ose profesional.

Përcaktimi nëse çështja do t'i paraqitet një autoriteti përkatës

260.20 A1 Paraqitja e çështjes tek një autoritet përkatës do të përjashtohet nëse një gjë e tillë do të ishte në kundërshtim me ligjet ose rregulloret. Përndryshe, qëllimi i dhënies

se informacioneve është që t'i mundësojë një autoriteti përkatës që të bëjë që çështja të investigohet dhe të ndërmerren veprime në interes të publikut.

260.20 A2 Përcaktimi nëse do të bëhet një paraqitje e tillë varet veçanërisht nga natyra dhe shtrirja e dëmit faktik ose të mundshëm që është ose mund të shkaktohet nga kjo çështje investitorëve, kreditorëve, punonjësve ose publikut të gjerë. Për shembull, Kontabilisti i Miratuar mund të përcaktojë se paraqitja e çështjes tek një autoritet i duhur është një veprim i duhur nëse:

- Njësia ekonomike punëdhënëse është e angazhuar në ryshfet (për shembull, të zyrtarëve të qeverisë vendase ose të huaja për qëllime të sigurimit të kontratave të mëdha).
- Njësia ekonomike punëdhënëse është e rregulluar dhe çështja është e një rëndësie të tillë që kërcënon licencën e saj për të operuar.
- Njësia ekonomike punëdhënëse është e listuar në një bursë letrash me vlerë dhe çështja mund të rezultojë në pasoja negative për tregun e drejtë dhe të rregulluar të letrave me vlerë të njësisë ekonomike punëdhënëse ose të përbëjë një rrezik sistematik për tregjet financiare.
- Ka të ngjarë që njësia ekonomike punëdhënëse të shesë produkte që janë të dëmshme për shëndetin ose sigurinë publike.
- Njësia ekonomike punëdhënëse po promovon një skemë për klientët e saj për t'i ndihmuar ata në shmangien e taksave.

260.20 A3 Përcaktimi nëse do të bëhet një paraqitje e tillë do të varet gjithashtu nga faktorë të jashtëm si:

- Nëse ka një autoritet të përshtatshëm që është në gjendje të marrë informacionin dhe të bëjë që çështja të investigohet dhe të ndërmerren veprimet e duhura. Autoriteti përkatës do të varet nga natyra e çështjes. Për shembull, autoriteti përkatës do të ishte një rregullator i letrave me vlerë në rastin e raportimit financiar mashtrues ose një agjent për mbrojtjen e mjedisit në rast të shkeljes së ligjeve dhe rregulloreve mjedisore.
- Nëse ekziston një mbrojtje e fuqishme dhe e besueshme nga përgjegjësia civile, kriminale ose profesionale, e mbuluar nga legjislacioni dhe rregulloret, siç janë legjislacioni ose rregulloret për paralajmërimin.

- Nëse ka kërcënime aktuale ose të mundshme për sigurinë fizike të Kontabilistit të Miratuar ose individëve të tjerë.

K260.21 Nëse Kontabilisti i Miratuar përcakton se paraqitja e informacioneve shpjeguese të çështjes tek një autoritet i duhur është një mënyrë e përshtatshme veprimi në rrethanat aktuale, dhënia e këtyre informacioneve lejohet në përputhje me paragrafin K114.1(d) të Kodit. Kur bën një paraqitje të tillë, kontabilisti duhet të veprojë me mirëbesim dhe të tregojë kujdes kur bën deklarata dhe pohime.

Shkelje e Afërt

K260.22 Në rrethana të jashtëzakonshme, Kontabilisti i Miratuar mund të bëhet i vetëdijshëm për sjelljen faktike ose të synuar për të cilën Kontabilisti i Miratuar ka arsye të besojë se do të përbënte një shkelje të afërt të një ligji ose rregulloreje që do të shkaktonte dëm të konsiderueshëm për investitorët, kreditorët, punonjësit ose publikun në përgjithësi. Pasi shqyrton fillimisht nëse do të ishte e përshtatshme të diskutohej çështja me menaxhimin ose me personat që janë të ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike punëdhënëse, kontabilisti duhet të ushtrojë gjykim profesional dhe të përcaktojë nëse do t'ia paraqesë çështjen menjëherë një autoriteti përkatës për të parandaluar ose zbutur pasojat e një shkeljeje të tillë të afërt. Nëse informacioni është dhënë, ai informacion është i lejuar në përputhje me paragrafin K114.1(d) të Kodit.

Dokumentimi

260.23 A1 Në lidhje me mospërputhjen reale ose mospërputhjen e dyshuar që bie brenda objektit të këtij seksioni, Kontabilisti i Miratuar inkurajohet që të dokumentojë çështjet e mëposhtme:

- Çështjen.
- Rezultatet e diskutimeve me eprorët e kontabilistit, nëse ka, dhe me personat e ngarkuar me drejtimin dhe palët e tjera.
- Mënyrën si i janë përgjigjur kësaj çështjeje eprorët e kontabilistit, nëse ka, dhe personat e ngarkuar me drejtimin.
- Rrugët e veprimit që ka marrë në konsideratë kontabilisti, gjykimet e bëra dhe vendimet që janë marrë.

- Mënyrën si Kontabilisti i Miratuar krijon bindjen se ai ka përmbushur përgjegjësinë e përcaktuar në paragrafin K260.17.

Përgjegjësitë e Kontabilistëve të Miratuar të ndryshëm nga Kontabilistët e Miratuar në pozicione drejtuese

- K260.24 Nëse, gjatë kryerjes së veprimtarive profesionale, një Kontabilist i Miratuar vihet në dijeni të informacionit në lidhur me një rrethanë mospërputhshmërie reale ose mospërputhshmërie të dyshuar, profesionisti do të kërkojë të sigurojë njohjen dhe kuptimin e çështjes. Njohja dhe kuptimi do të përfshijë natyrën e veprimit dhe rrethanat në të cilat ai ka ndodhur ose mund të ndodhë.
- 260.24 A1 Nga Kontabilisti i Miratuar pritet që ai të zbatojë njohuritë, ekspertizën dhe të ushtrojë gjykimin profesional. Megjithatë, Kontabilisti i Miratuar nuk pritet të ketë një nivel të kuptimit të ligjeve dhe rregullave përtej asaj që kërkohet për rolin e profesionistit kontabël brenda njësisë ekonomike punëdhënëse. Fakti nëse një akt përbën mospërputhshmëri, në fund të fundit është një çështje që do ta zgjidhë gjykata ose një organizëm tjetër vendimmarrës i përshtatshëm.
- 260.24 A2 Në varësi të natyrës dhe rëndësisë së çështjes, Kontabilisti i Miratuar mund të konsultohet duke ruajtur konfidencialitetin, me të tjerët brenda njësisë ekonomike punëdhënëse ose me një organizëm profesional, apo edhe me një këshilltar ligjor.
- K260.25 Nëse Kontabilisti i Miratuar identifikon ose dyshon që mospërputhshmëria ka ndodhur ose mund të ndodhë, Kontabilisti i Miratuar duhet, subjekt i paragrafit K260.9, të informojë një epror më të afërt për t'i mundësuar eprorit të ndërmarrë veprimin e duhur. Nëse eprori më i afërt i Kontabilistit të Miratuar duket se është përfshirë në çështje, Kontabilisti i Miratuar do të informojë nivelin e autoritetit tjetër më lart, brenda njësisë ekonomike punëdhënëse.
- K260.26 Në rrethana përjashtimore, Kontabilisti i Miratuar mund të arrijë në përfundimin se paraqitja e çështjes tek një autoritet i përshtatshëm është një drejtim veprimi i duhur. Nëse Kontabilisti i Miratuar e bën këtë sipas paragrafëve 260.20 A2 dhe A3, ky veprim do të jetë në përputhje me paragrafin K114.1(d) të këtij Kodi. Kur bëhet një paraqitje e tillë, Kontabilisti i Miratuar do të veprojë në mirëbesim dhe do të ushtrojë kujdes kur bën deklaratat dhe pohime.

260.27 A1 Në lidhje me mospërputhshmërinë reale ose mospërputhshmërinë e dyshuar që bie brenda objektit të këtij seksioni, Kontabilisti i Miratuar inkurajohet të dokumentojë çështjet e mëposhtme:

- Çështjen.
- Rezultatet e diskutimeve me eprorin e Kontabilistit të Miratuar, me menaxhimin dhe, nëse ka, me personat e ngarkuar me drejtimin dhe palë të tjera.
- Mënyrën se si eprori i Kontabilistit të Miratuar ka reaguar ndaj çështjes.
- Drejtimet e veprimit që Kontabilisti i Miratuar ka mbajtur parasysh, gjykimet e bëra dhe vendimet e marra.

SEKSIONI 270

PRESIONI PËR SHKELJEN E PARIMEVE THEMELORE

Hyrje

270.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

270.2 Presioni i ushtruar mbi, ose nga një Kontabilist i Miratuar, mund të krijojë një kërcënim të frikësimit ose një kërcënim tjetër, për mospërputhshmëri me një ose më shumë parime themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

K270.3 Një Kontabilist i Miratuar nuk do të:

- (a) Lejojë që presioni nga të tjerët të rezultojë në një shkelje të parimeve themelore; ose
- (b) Bëjë presion ndaj të tjerëve, kur Kontabilisti i Miratuar di ose ka arsye të besojë se kjo do të rezultonte në shkelje të parimeve themelore nga këta individë.

270.3 A1 Një Kontabilist i Miratuar mund të përballet me presion që krijon kërcënime ndaj përputhshmërisë me parimet themelore, për shembull një kërcënim frikësimi, kur ai ndërmerr një veprimtari profesionale. Presioni mund të jetë i qartë ose i nënkuptuar dhe mund të vijë nga:

- Brenda njësisë ekonomike punëdhënëse, për shembull, nga një koleg ose një epror.
- Një individ ose njësi ekonomike e jashtme, siç është një shitës, klient ose kreditor.
- Objektivat dhe pritshmëritë e brendshme ose të jashtme.

270.3 A2 Shembuj të presionit që mund të rezultojë në kërcënime për përputhshmërinë me parimet themelore përfshijnë:

- Presionin lidhur me konfliktin e interesit:
 - Presion nga një anëtar i familjes që bën ofertë për të vepruar si shitës ndaj njësisë ekonomike punëdhënëse të Kontabilistit të Miratuar për të zgjedhur anëtarin e familjes mbi një shitës tjetër të mundshëm.

Shih gjithashtu seksionin 210, Konfliktet e interesit

- Presionin për të ndikuar në përgatitjen ose paraqitjen e informacionit:
 - Presioni për të raportuar rezultatet financiare mashtruese për të përmbushur pritshmëritë e investitorëve, analistëve ose huadhënësve.
 - Presioni nga zyrtarët e zgjedhur mbi kontabilistët e sektorit publik për të keqinterpretuar programe ose projekte për votuesit.
 - Presioni nga kolegët për të deklaruar gabimisht të ardhurat, shpenzimet ose normat e kthimit për të anashkaluar vendimmarrjen për projektet kapitale dhe blerjet.
 - Presioni nga eprorët për të miratuar ose përpunuar shpenzime që nuk janë shpenzime legjitime të biznesit.
 - Presioni për të censuruar raportet e auditimit të brendshëm që përmbajnë gjetjet e pafavorshme.

Shih gjithashtu Seksionin 220, *Përgatitja dhe Paraqitja e Informacionit*.

- Presion për të vepruar pa ekspertizë ose kujdes të duhur:

- Presioni nga eprorët për të reduktuar në mënyrë të papërshtatshme shtrirjen e punës së kryer.
- Presion nga eprorët për të kryer një detyrë pa aftësitë ose trajnimeve të mjaftueshme ose brenda afateve joreale.

Shih gjithashtu Seksionin 230, Veprimi me Ekspertizë të Mjaftueshme.

- Presionin lidhur me interesat financiare:
 - Presion nga eprorët, kolegët ose të tjerët, për shembull, ata që mund të përfitojnë nga pjesëmarrja në kompensim ose marrëveshje nxitëse për të manipuluar treguesit e performancës.

Shih gjithashtu Seksionin 240, Interesat financiare, Kompensimet dhe Incentivuesit që lidhen me Raportimin Financiar dhe Vendimmarrjen.

- Presionin lidhur me incentivuesit:
 - Presioni nga të tjerët, qoftë i brendshëm apo i jashtëm për njësinë ekonomike punëdhënëse, për të ofruar incentivues për të ndikuar në mënyrë të padrejte = në gjykimin ose procesin e vendimmarrjes të një individi ose njësie ekonomike.
 - Presioni nga kolegët për të pranuar një ryshfet ose incentivues tjetër, për shembull për të pranuar dhurata të papërshtatshme nga shitësit e mundshëm në një proces tenderimi.

Shih gjithashtu Seksionin 250, Incentivuesit, duke përfshirë dhuratat dhe mikpritjen.

- Presionin lidhur me mospërputhjen me ligjet dhe rregulloret:
 - Presioni për të strukturuar një transaksion për t'iu shmangur taksave.

Shih gjithashtu Seksionin 260, Reagimi ndaj Mospërputhjes me Ligjet dhe Rregulloret.

- Presionin lidhur me nivelin e tarifave
 - Presioni i ushtruar nga një Kontabilist i Miratuar mbi një tjetër Kontabilist të Miratuar për të ofruar shërbime profesionale në një nivel tarife që nuk mbulon burime të mjaftueshme dhe të përshtatshme (përfshirë burimet njerëzore, teknologjike dhe intelektuale) për të kryer shërbimet në përputhje me standardet teknike dhe profesionale.

Shih gjithashtu Seksionin 330, Tarifat dhe Llojet e tjera të Shpërblimeve

270.3 A3 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të krijuara nga presioni përfshijnë:

- Qëllimin e individit që ushtron presion dhe natyrën e presionit.
- Zbatimin e ligjeve, rregullave dhe standardeve profesionale sipas rrethanave.
- Kulturën dhe lidhshërinë e njësisë ekonomike punëdhënëse, duke përfshirë shkallën në të cilën ata reflektojnë ose theksojnë rëndësinë e sjelljes etike dhe pritshmërinë që punonjësit të veprojnë në mënyrë etike. Për shembull, një kulturë e një njësie ekonomike që toleron sjelljen joetike mund të rrisë gjasat që presioni të rezultojë në një kërcënim ndaj përputhshmërisë me parimet themelore.
- Politikën dhe procedurat, nëse ka, që njësi ekonomike punëdhënëse ka vendosur, të tilla si etika ose politikën e burimeve njerëzore që adresojnë presionin.

270.3 A4 Diskutimi i rrethanave që krijojnë presion dhe konsultimi me të tjerët për këto rrethana, mund të ndihmojnë Kontabilistin e Miratuar për të vlerësuar nivelin e kërcënimit. Një diskutim dhe konsultim i tillë, i cili kërkon të qenurit vigjilent ndaj parimit të konfidencialitetit, mund të përfshijë:

- Diskutimin e çështjes me individin që po ushtron presionin për të kërkuar zgjidhjen e tij.
- Diskutimin e çështjes me eprorin e Kontabilistit të Miratuar, nëse eprori nuk është individ që ushtron presionin.
- Përshkallëzimin e çështjes brenda njësisë ekonomike punëdhënëse, duke përfshirë kur është e përshtatshme, shpjegimin e rrethave të mundshme për njësinë ekonomike, për shembull me:
 - Nivelet e larta të drejtimit.
 - Audituesit e jashtëm ose të brendshëm.
 - Personat e ngarkuar me drejtimin.
- Paraqitjen e çështjes në përputhje me politikën e njësisë ekonomike punëdhënëse, përfshirë etikën dhe politikën për personat që ngrenë shqetësime paralajmëruese, duke përdorur çdo mekanizëm të vendosur, siç është një linjë etike telefonike konfidenciale.
- Konsultimin me:

- Një koleg, epror, personel i burimeve njerëzore ose një tjetër Kontabilist i Miratuar;
- Organet përkatëse profesionale ose rregullatore apo shoqatat e industrisë; ose
- Një këshilltar ligjor.

270.3 A5 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënimet e krijuara nga presioni është kërkesa e Kontabilistit të Miratuar për një ristrukturim ose ndarje të përgjegjësive dhe detyrave të caktuara në mënyrë që Kontabilisti i Miratuar të mos përfshihet më me një individ ose njësi ekonomike që ushtron presionin.

Dokumentimi

270.4 A1 Profesionisti kontabël inkurajohet të dokumentojë:

- Faktet.
- Komunikimet dhe palët me të cilat këto çështje janë diskutuar.
- Rrugët e veprimit të marra në konsideratë.
- Mënyrën se si u adresua çështja.

PJESA 3 – KONTABILISTËT E MIRATUAR NË PRAKTIKËN PUBLIKE

Faqe

Seksioni 300 Zbatimi i Kuadrit Konceptual – Kontabilistët e Miratuar në Praktikën Publike

.....

Seksioni 310 Konfliktet e Interesit

Seksioni 320 Emërimet Profesionale

Seksioni 321 Opinionet Dytësore

Seksioni 330 Honoraret dhe Format e Tjera të Pagesave

Seksioni 340 Incentivuesit, Përfshirë Dhuratat dhe Mikpritja

Seksioni 350 Marrja në Ruajtje (në Kujdestari) e Aktiveve të Klientit

Seksioni 360 Reagimi Ndaj Mospërputhshmërisë me Ligjet dhe Rregulloret

PJESA 3 – KONTABILISTËT E MIRATUAR NË PRAKTIKËN PUBLIKE

SEKSIONI 300

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL – KONTABILISTËT E MIRATUAR NË PRAKTIKËN PUBLIKE

Hyrje

- 300.1 Kjo Pjesë e Kodit përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim për Kontabilistët e Miratuar në praktikën publike gjatë zbatimit të kuadrit konceptual të përcaktuar në Seksionin 120. Ajo nuk përshkruan të gjitha faktet dhe rrethanat, përfshirë veprimtaritë profesionale, interesat dhe marrëdhëniet me të cilat një Kontabilist i Miratuar mund të vihet përballë në praktikën publike, të cilat mund të krijojnë kërcënime ndaj përputhshmërisë me parimet themelore, prandaj kuadri konceptual kërkon që Kontabilistët e Miratuar të jenë vigjilentë ndaj këtyre fakteve dhe rrethanave.
- 300.2 Kërkesat dhe materiali për zbatim për Kontabilistët e Miratuar në praktikën publike janë të përcaktuara në:
- Pjesa 3 – *Kontabilistët e Miratuar në Praktikën Publike*, Seksionet 300 në 399, e cila është e zbatueshme për të gjithë Kontabilistët e Miratuar në praktikën publike, pavarësisht faktit nëse ata ofrojnë shërbime sigurie.
- 300.3 Në këtë Pjesë, termi ‘Kontabilist i Miratuar’ u referohet Kontabilistëve të Miratuar individual në praktikën publike dhe njësitë ekonomike e tyre.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K300.4 Një Kontabilist i Miratuar duhet të respektojë parimet themelore të përcaktuara në Seksionin 110 dhe të zbatojë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet në përputhje me parimet themelore.
- K300.5 Kur përballë me një çështje etike, Kontabilisti i Miratuar do të marrë parasysh kontekstin në të cilin ka lindur ose mund të lind çështja. Kur një individ i cili

është Kontabilist i Miratuar në praktikën publike kryen një veprimtari profesionale bazuar në marrëdhënien e tij me njësinë ekonomike, qoftë si kontraktues, punonjës ose pronar, ky individ duhet të respektojë dispozitat në Pjesën 2 që zbatohen në këto rrethana.

300.5 A1 Shembuj të situatave në të cilat dispozitat në Pjesën 2 zbatohen për një Kontabilist të Miratuar në praktikën publike përfshijnë:

- Përballja me një konflikt interesi kur është përgjegjës për zgjedhjen e një shitësi për njësinë ekonomike kur një anëtar i afërt i familjes së Kontabilistit të Miratuar mund të përfitojë financiarisht nga kontrata. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 210 zbatohen në këto rrethana.
- Përgatitja dhe raportimi i informacionit financiar për klientin ose njësinë ekonomike e Kontabilistit të Miratuar. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 220 zbatohen në këto rrethana.
- Kur Kontabilistit të Miratuar i ofrohet një incentivues, për shembull nëse një furnizues i njësisë ekonomike i ofron rregullisht bileta falas për evenimente sportive. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 250 zbatohen në këto rrethana.
- Përballja me presionin nga një partner i angazhimit për të raportuar orë të pagueshme në mënyrë të pasaktë për një angazhim të klientit. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 270 zbatohen në këto rrethana.

Identifikimi i Kërcënimeve

300.6 A1 Kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet themelore mund të krijohen nga një shumëllojshmëri faktesh dhe rrethanash. Kategoritë e kërcënimeve janë të përshkruara në paragrafin 120.6 A3. Më poshtë gjenden shembuj faktesh dhe rrethanash për çdo kategori kërcërimi që mund të krijojnë kërcënime për një Kontabilist të Miratuar që ndërmerr një shërbim profesional:

(a) Kërcënimet e Interesi Vetjak (Egoizmit)

- Një Kontabilist i Miratuar që ka një interes të drejtpërdrejtë financiar në një klient.
- Një Kontabilist i Miratuar që përcakton një tarifë të ulët me qëllim që të sigurojë një angazhim të ri, dhe kjo tarifë është kaq e ulët sa mund ta bëjë

të vështirë kryerjen e shërbimit profesional në përputhje me standardet e zbatueshme teknike dhe profesionale për atë çmim.

- Një Kontabilist i Miratuar që ka një marrëdhënie të ngushtë biznesi me një klient.
- Një Kontabilist i Miratuar që ka akses në informacione konfidenciale që mund të përdoren për përfitime personale.
- Një Kontabilist i Miratuar që zbulon një gabim të rëndësishëm kur vlerëson rezultatet e një shërbimi të mëparshëm profesional të kryer nga një anëtar i njësisë ekonomike të profesionistit.

b) Kërcënimet e Vetë Rishikimit

- Një Kontabilist i Miratuar që lëshon një raport sigurimi mbi efektivitetin e funksionimit të sistemeve financiare pas implementimit të sistemeve.
- Një Kontabilist i Miratuar që ka përgatitur të dhënat origjinale të përdorura për krijimin e dokumenteve që janë përmbajtja e angazhimit të sigurimit.

c) Kërcënimet e Favorizimit (Promovimi)

- Një Kontabilist i Miratuar që promovon interesat, ose aksionet e një klienti.
- Një Kontabilist i Miratuar që vepron si përkrahës në emër të një klienti në çështje gjyqësore ose në mosmarrëveshje me palë të treta.
- Një Kontabilist i Miratuar që bën fushatë në favor të legjislacionit në emër të një klienti.

d) Kërcënimet e Familjaritetit

- Një Kontabilist i Miratuar që ka një anëtar të ngushtë ose të afërt të familjes i cili është drejtor ose epror i klientit.
- Një drejtor ose epror i klientit, ose një punonjës në pozicion për të ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi objektin e angazhimit, i cili ka shërbyer së fundmi si partner i angazhimit.
- Një individ që konsiderohet të shërbejë si një rishikues i duhur, si një masë mbrojtëse për të adresuar një kërcënim, duke pasur një marrëdhënie të ngushtë me një individ që ka kryer punën.

e) Kërcënimet e Frikësimit

- Një Kontabilist i Miratuar që kërcënohet me largim nga klienti i angazhimit ose nga njësisia ekonomike për shkak të një mosmarrëveshjeje lidhur me një çështje profesionale.
- Një profesionist kontabël që ndihet në presion për të qenë dakord me gjykimin e një klienti sepse klienti ka më shumë ekspertizë për çështjen në fjalë.
- Një Kontabilist i Miratuar që informohet se një ngritje e parashikuar në detyrë nuk do të ndodhë nëse Kontabilisti i Miratuar nuk bie dakord me një trajtim të papërshtatshëm kontabël.
- Një Kontabilist i Miratuar që ka pranuar një dhuratë domethënëse nga një klient dhe kërcënohet se pranimi i kësaj dhurate do të bëhet publik.

Vlerësimi i Kërcënimeve

300.7 A1 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafin 120.6 A1 dhe 120.8 A2 mund të ndikojnë në vlerësimin nëse kërcënimi për respektimin e parimeve themelore është në një nivel të pranueshëm.

Këto kushte, politika dhe procedura mund të lidhen me:

- (b) Klientin dhe mjedisin e tij operativ; dhe
- (c) Njësinë ekonomike dhe mjedisin e saj operativ.

300.7 A2 Vlerësimi i Kontabilistit të Miratuar për nivelin e një kërcënimi ndikohet gjithashtu nga natyra dhe objekti i shërbimit profesional.

Klienti dhe Mjedisi i Tij Operativ

300.7 A3 Vlerësimi i Kontabilistit të Miratuar për nivelin e një kërcënimi mund të ndikohet nëse klienti është:

- (a) Një njësi ekonomike me interes publik;
- (b) Një klient sigurimi; ose
- (c) Një klient që nuk është klient sigurimi.

Për shembull, ofrimi i një shërbimi josigurisë për një klient që është një njësi ekonomike me interes publik mund të mendohet se rezulton në një nivel më të lartë të kërcënimit për respektimin e parimit të objektivitetit.

300.7 A4 Struktura e qeverisjes së korporatave, përfshirë lidhshimin e një klienti, mund të promovojë përputhshmërinë me parimet themelore. Prandaj, vlerësimi i një Kontabilisti të Miratuar për nivelin e një kërcënimi mund të ndikohet gjithashtu nga mjedisi operues i një klienti. Për shembull:

- Klienti kërkon individë të përshtatshëm të ndryshëm nga drejtimi për të ratifikuar ose aprovuar emërimin e një njësie ekonomike për të kryer një angazhim.
- Klienti ka punonjës të aftë, me përvojë dhe vjetërsi për të marrë vendime menaxheriale.
- Klienti ka zbatuar procedura të brendshme që lehtësojnë zgjedhjet objektive në tenderimin e angazhimeve të josisurisë.
- Klienti ka një strukturë të qeverisjes së korporatave që siguron mbikëqyrje të përshtatshme dhe komunikime në lidhje me shërbimet e njësisë ekonomike,

Njësia Ekonomike dhe Mjedisi i Saj Operativ

300.7 A5 Vlerësimi i Kontabilistit të Miratuar për nivelin e një kërcënimi mund të ndikohet nga mjedisi i punës brenda njësisë ekonomike të profesionistit dhe nga mjedisi i saj operativ. Për shembull:

- Lidhshimi i njësisë ekonomike që promovon përputhshmërinë me parimet themelore dhe vendos pritshmërinë që anëtarët e grupit që ofrojnë shërbime të josisurisë do të veprojnë në interes të publikut.
- Politikat ose procedurat për përcaktimin dhe monitorimin e përputhshmërisë me parimet themelore nga i gjithë personeli.
- Kompensimi, vlerësimi i performancës dhe politikat dhe procedurat disiplinore që promovojnë pajtueshmërinë me parimet themelore.
- Menaxhimi i mbështetjes në të ardhurat e marra nga një klient i vetëm.
- Partneri i angazhimit ka autoritet brenda njësisë ekonomike për vendime në lidhje me përputhshmërinë me parimet themelore, përfshirë vendimet për pranimin ose ofrimin e shërbimeve për një klient.
- Kërkesat lidhur me edukimin, trajnimin dhe përvojën.
- Proceset për të lehtësuar dhe adresuar shqetësimet ose ankesat e brendshme dhe të jashtme.

Marrja ne konsiderate e Informacionit të Ri ose i Ndryshimeve në Fakte dhe Rrethana

300.7 A6 Informacioni i ri ose ndryshimet në fakte dhe rrethana mund të:

- (a) Ndikojnë në nivelin e një kërcënimi; ose
- (b) Ndikojnë në konkluzionet e Kontabilistit të Miratuar lidhur me faktin nëse masat mbrojtëse të zbatuara vazhdojnë të adresojnë kërcënimet e identifikuara siç duhet.

Në këto situata, veprimet që tashmë janë zbatuar si masa mbrojtëse mund të mos jenë më efektive në adresimin e kërcënimeve. Prandaj, zbatimi i kuadrit konceptual kërkon që Kontabilisti i Miratuar të rivlerësojë dhe adresojë përkatësisht kërcënimet. (Shih paragrafët K120.9 dhe K120.10).

300.7 A7 Shembuj të informacionit të ri ose ndryshimeve në fakte dhe rrethana që mund të ndikojnë në nivelin e një kërcënimi përfshijnë:

- Kur zgjerohet fushëveprimi i një shërbimi profesional.
- Kur klienti bëhet një njësi ekonomike e listuar ose përvetëson një njësi tjetër biznesi.
- Kur njësi ekonomike bashkohet me një njësi ekonomike tjetër.
- Kur Kontabilisti i Miratuar është i angazhuar bashkërisht nga dy klientë dhe midis këtyre dy klientëve lind një mosmarrëveshje.
- Kur ka një ndryshim në marrëdhëniet personale ose marrëdhëniet e ngushta familjare të Kontabilistit të Miratuar.

Adresimi i Kërcënimeve

300.8 A1 Paragrafët K120.10 deri te 120.10 A2 përcaktojnë kërkesat dhe materialin për zbatim për të adresuar kërcënimet që nuk janë në një nivel të pranueshëm.

Shembuj të Masave Mbrojtëse

300.8 A2 Masat mbrojtëse ndryshojnë në varësi të fakteve dhe rrethanave. Shembuj të veprimeve që në rrethana të caktuara mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve përfshijnë:

- Caktimi i kohës shtesë dhe personelit të kualifikuar për detyrat e kërkuara kur një angazhim është pranuar, mund të adresojë një kërcënim interesi vetjak.

- Caktimi i një rishikuesi të përshtatshëm që nuk ishte anëtar i grupit, për të rishikuar punën e kryer ose këshilluar sipas nevojës, mund të adresojë një kërcënim vetërishikimi.
- Përdorimi i partnerëve dhe grupeve të ndryshme të angazhimit me linja të veçanta raportimi për ofrimin e shërbimeve të josigurisë për një klient mund të adresojë në kërcënime të **vetërishikimit**, favorizimit ose familjaritetit.
- Përfshirja e një njësie ekonomike tjetër për të kryer ose rikryer një pjesë të angazhimit mund të adresojë kërcënime interesi vetjak, vetërishikimi, favorizimi, familjariteti ose kërcënime frikësimi.
- Ndarja me klientët e informacionit lidhur me tarifa referimi ose marrëveshje komisionesh të marra për rekomandimin e shërbimeve ose produkteve, mund të adresojë kërcënime interesi vetjak.
- Ndarja e grupeve kur kanë të bëjnë me çështje të një natyre konfidenciale, mund të adresojë një kërcënim interesi vetjak.

Rishikuesi i Përshtatshëm

300.8 A4 Një rishikues i përshtatshëm është një profesionist me njohuritë, aftësitë, përvojën dhe autoritetin e nevojshëm për të rishikuar, në një mënyrë objektive, punën përkatëse të kryer ose shërbimin e ofruar. Një individ i tillë mund të jetë një Kontabilist i Miratuar.

Komunikimi me Personat e Ngarkuar me Drejtimin

K300.9 Kur komunikon me personat e ngarkuar me drejtimin në përputhje me Kodin, një Kontabilist i Miratuar përcakton individin(ët) e duhur brenda strukturës së drejtimin të njësisë ekonomike me të cilin të komunikojë. Nëse Kontabilisti i Miratuar komunikon me një nëngrup të personave të ngarkuar me drejtimin, profesionisti përcakton nëse komunikimi me të gjithë personat e ngarkuar me drejtimin është gjithashtu i nevojshëm në mënyrë që ata të informohen në mënyrën e duhur.

300.9 A1 Për të përcaktuar se me kë do të komunikojë, një Kontabilist i Miratuar mund të marrë në konsideratë:

- (a) Natyrën dhe rëndësinë e rrethanave; dhe
- (b) Çështjen që duhet komunikuar.

- 300.9 A2 Shembuj të një nëngrupi të personave të ngarkuar me qeverisjen përfshijnë, një komitet ose një anëtar individual i personave të ngarkuar me drejtimin.
- K300.10 Nëse një Kontabilist i Miratuar komunikon me individë që kanë përgjegjësi menaxhuese si dhe përgjegjësi drejtuese, profesionisti duhet të jetë i bindur që komunikimi me këto individë informon në mënyrën e duhur të gjithë personat e ngarkuar në një rol drejtues me të cilët ai do duhej të komunikonte.
- 300.10 A1 Në disa rrethana, të gjithë personat e ngarkuar me drejtimin janë të përfshirë në menaxhimin e njësisë ekonomike, për shembull, një biznes i vogël ku një pronar i vetëm administron njësinë ekonomike dhe askush tjetër nuk ka një rol drejtues. Në këto raste, nëse çështjet i komunikohen individit(ëve) me përgjegjësi menaxhuese, dhe ata individë kanë gjithashtu përgjegjësi drejtuese, Kontabilisti i Miratuar ka përmbushur kërkesën për të komunikuar me personat e ngarkuar me drejtimin.

SEKSIONI 310

KONFLIKTET E INTERESIT

Hyrje

- 310.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të jenë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 310.2 Një konflikt interesi krijon një kërcënim për objektivitetin dhe mund të krijojë kërcënime edhe për parimet e tjera themelore. Këto kërcënime mund të krijohen kur:
- (a) Kontabilisti i Miratuar ndërmerr një veprimtari profesionale për një çështje të veçantë për dy ose më shumë palë, interesat e të cilave në lidhje me këtë çështje janë në konflikt; ose
 - (b) Interesat e Kontabilistit të Miratuar në lidhje me një çështje të veçantë dhe interesat e klientit të cilit Kontabilisti të Miratuar i ofron një shërbim profesional, janë në konflikt.
- 310.3 Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual për konfliktet e interesit.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

K310.4 Një Kontabilist i Miratuar nuk do të lejojë një konflikt interesi që komprometon gjykimin profesional ose të biznesit.

310.4 A1 Shembuj të rrethanave ku mund të lindë një konflikt interesi janë:

- Dhënia e këshillave për dy klientë në të njëjtën kohë, kur klientët po konkurrojnë për blerjen e të njëjtës njësi ekonomike dhe këshillat mund të jenë të rëndësishme për pozicionet konkurruese të palëve.
- Ofrimi i shërbimeve për një shitës dhe një blerës në lidhje me të njëjtin transaksion.
- Përgatitja e vlerësimeve të aktiveve për dy palë të cilët janë në një pozitë kundërshtare në lidhje me aktivet.
- Përfaqësimi i dy klientëve në të njëjtën çështje, të cilët janë në një mosmarrëveshje juridike me njëri-tjetrin, si për shembull gjatë procedurave të divorcit, ose shpërbërjes së një partneriteti.
- Në lidhje me një marrëveshje licence, dhënia e një raporti sigurie për një licencues për të drejtat e parashikuara, ndërsa këshillon të licencuarin për shumat e pagueshme.
- Këshillimi i një klienti për të investuar në një biznes në të cilin, për shembull, bashkëshorti(ja) e Kontabilistit të Miratuar ka një interes financiar.
- Ofrimi i këshillave strategjike për një klient mbi pozicionin e tij konkurrues duke patur një biznes të përbashkët ose interes të ngjashëm me një konkurrent kryesor të klientit.
- Këshillimi i një klienti për blerjen e një biznesi të cilin njësi ekonomike është gjithashtu e interesuar ta blejë.
- Këshillimi i një klienti për blerjen e një produkti ose shërbimi ndërkohë që ka një honorar ose marrëveshje komisioni me një shitës të mundshëm të këtij produkti ose shërbimi.

Identifikimi i Konflikteve

Të Përgjithshme

K310.5 Para se të pranojë një marrëdhënie, angazhim ose marrëveshje të re me një klient, Kontabilisti të Miratuar do të ndërmarrë hapat e arsyeshëm për të identifikuar rrethanat që mund të krijojnë një konflikt interesi, dhe si pasojë, një kërcënim për përputshmërinë e një apo më shumë parimeve themelore. Këto hapa përfshijnë identifikimin e:

- (a) Natyrës së interesave përkatëse dhe marrëdhënieve midis palëve të përfshira; dhe
- (b) Shërbimit dhe implikimeve të tij për palët përkatëse.

310.5 A1 Një proces efektiv i identifikimit të konflikteve ndihmon një Kontabilist të Miratuar kur ndërmerr hapat e arsyeshme për të identifikuar interesat dhe marrëdhëniet që mund të krijojnë një konflikt aktual ose potencial, para përcaktimit nëse do të pranojë angazhimin, si dhe gjatë gjithë angazhimit. Një proces i tillë përfshin çështje të identifikuara nga palët e jashtme, si për shembull klientë aktual ose klientë të mundshëm. Sa më parë të konstatohet një konflikt interesi aktual ose potencial, aq më shumë gjasa do të ketë Kontabilisti i Miratuar për të adresuar kërcënimet e krijuara nga ky konflikt interesi.

310.5 A2 Një proces efektiv për të identifikuar konflikte interesi aktuale ose potenciale duhet të marrë në konsideratë faktorë si:

- Natyra e shërbimeve profesionale të dhëna.
- Madhësia e njësisë ekonomike.
- Madhësia dhe natyra e klientelës.
- Struktura e njësisë ekonomike, për shembull numri dhe vendndodhja e zyrave.

310.5 A3 Më shumë informacion mbi pranimin e klientëve gjendet në Seksionin 320, *Takimet Profesionale*.

Ndryshimet në Rrethana

K310.6 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë vigjilent për ndryshimet me kalimin e kohës të natyrës së shërbimeve, interesave dhe marrëdhënieve që mund të krijojnë një konflikt interesi gjatë kryerjes së një angazhimi.

310.6 A1 Natyra e veprimtarive, interesave dhe marrëdhënieve përkatëse mund të ndryshojë gjatë angazhimit. Kjo është veçanërisht e vërtetë kur Kontabilistit të Miratuar i kërkohet të kryejë një angazhim në një situatë që mund të bëhet armiqësore, edhe pse fillimisht palët angazhuese nuk janë të përfshira në ndonjë konflikt.

Njësiti ekonomike të Rrjetit

K310.7 Nëse njësi ekonomike është anëtare e një rrjeti, një Kontabilist i Miratuar do të marrë parasysh konfliktin e interesit që Kontabilisti i Miratuar ka arsye të besojë se mund të ekzistojë ose të lindë për shkak të interesave dhe marrëdhënieve të një njësie ekonomike të rrjetit.

310.7 A1 Faktorët që duhen marrë parasysh gjatë identifikimit të interesave dhe marrëdhënieve që kanë të bëjnë me një njësi ekonomike rrjeti, përfshijnë:

- Natyrën e shërbimeve profesionale të dhëna.
- Klientët të cilëve u shërben rrjeti.
- Vendndodhjet gjeografike të të gjitha palëve përkatëse.

Kërcënimet e Krijuara nga Konfliktet e Interesit

310.8 A1 Në përgjithësi, sa më e drejtpërdrejtë është lidhja midis shërbimit profesional dhe çështjes në të cilën konfliktohen interesat e palëve, aq më shumë gjasa ka që niveli i kërcënimit nuk është në një nivel të pranueshëm.

310.8 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të krijuar nga një konflikt interesi, përfshijnë masa që parandalojnë zbulimin e paautorizuar të informacionit konfidencial gjatë kryerjes së shërbimeve profesionale në lidhje me një çështje të veçantë për dy ose më shumë klientë, interesat e të cilëve në lidhje me atë çështje janë në konflikt. Këto masa përfshijnë:

- Ekzistenca e zonave të veçanta të praktikës për funksionet e specializuara brenda njësisë ekonomike, të cilat mund të veprojnë si një pengesë për kalimin e informacionit konfidencial të klientit midis zonave të praktikës.
- Politikat dhe procedurat për të kufizuar aksesin në dosjet e klientëve.
- Marrëveshjet e konfidencialitetit të nënshkruara nga personeli dhe partnerët e njësisë ekonomike.
- Ndarja e informacionit konfidencial fizikisht dhe në mënyrë elektronike.

- Trajnim dhe komunikim specifik dhe i përkushtuar.

310.8 A3 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtje për të adresuar kërcënimet e krijuara nga një konflikt interesi përfshijnë:

- Të pasurit të grupeve të veçanta të angazhimit të cilat duhet t'u nënshtrohen politikave dhe procedurave të qarta për ruajtjen e konfidencialitetit.
- Të pasurit e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk është i përfshirë në ofrimin e shërbimit ose i prekur nga konflikti, për të vlerësuar nëse gjykimet dhe konkluzionet e rëndësishme janë të përshtatshme.

Informacionet Shpjeguese dhe Pëlqimi

Të Përgjithshme

K310.9 Një Kontabilist i Miratuar duhet të ushtrojë gjykimin profesional për të përcaktuar nëse natyra dhe rëndësia e një konflikti interesi janë të tilla, që kërkojnë informacione shpjeguese specifike dhe pëlqim të qartë, gjatë adresimit të një kërcënimi të krijuar nga konflikti i interesit.

310.9 A1 Faktorët që duhen marrë në konsideratë për përcaktimin nëse dhënia e informacioneve shpjeguese dhe pëlqimi i qartë janë të nevojshëm, përfshijnë:

- Rrethanat që krijojnë konfliktin e interesit.
- Palët që mund të ndikohen.
- Natyra e shqetësimeve që mund të lindin.
- Mundësia që një çështje e veçantë të marrë një rrjedhë të paparashikuar.

310.9 A2 Informacioni shpjegues dhe pëlqimi mund të kenë forma të ndryshme, për shembull:

- Informacione shpjeguese të përgjithshme për klientin në rrethanat kur, në kushtet e praktikës së zakonshme tregtare, Kontabilisti i Miratuar nuk ofron shërbime ekskluzivisht për një klient të vetëm (për shembull, për një shërbim profesional dhe sektor tregu të veçantë). Kjo i mundëson klientit të sigurojë pëlqimin e përgjithshëm në përputhje me rrethanat. Për shembull, një Kontabilist i Miratuar mund të japë informacione shpjeguese të përgjithshme në termat dhe kushtet standarde për angazhimin.

- Informacione shpjeguese specifike për klientët e ndikuar nga rrethanat e një konflikti të veçantë, në detaje të mjaftueshme për t'i mundësuar klientit të marrë një vendim të informuar në lidhje me çështjen dhe në këtë mënyrë, të japë një pëlqim të qartë. Këto lloj informacionesh shpjeguese mund të përfshijnë një prezantim të detajuar të rrethanave dhe një shpjegim gjithëpërfshirës të masave mbrojtëse të planifikuara dhe rreziqeve të përfshira.
- Në disa rrethana, pëlqimi mund të imponohet nga sjellja e klientit kur Kontabilisti i Miratuar ka prova të mjaftueshme për të arritur në përfundimin se klienti i nje rrethanat që në fillim dhe e kanë pranuar konfliktin e interesit, nëqoftëse ata nuk kanë ndonjë kundërshtim për ekzistencën e konfliktit.

310.9 A3 Zakonisht është e nevojshme:

- (a) Dhënia e informacioneve shpjeguese mbi natyrën e konfliktit të interesit dhe se si u adresuan kërcënimet e krijuara, për klientët e ndikuar nga konflikti i interesit; dhe
- (b) Marrja e pëlqimit të klientëve të ndikuar për të kryer shërbimet profesionale pas zbatimit të masave mbrojtëse për të adresuar kërcënimin.

310.9 A4 Nëse ky informacion shpjegues ose pëlqim nuk është i shkruar, Kontabilisti i Miratuar inkurajohet të dokumentojë:

- (a) Natyrën e rrethanave që çojnë në konflikt interesi;
- (b) Masat mbrojtëse të zbatuara për të zvogëluar kërcënimet në një nivel të pranueshëm; dhe
- (c) Marrjen e pëlqimit.

Refuzimi i Pëlqimit të Qartë

K310.10 Nëse një Kontabilist i Miratuar i pavarur ka kërkuar pëlqim të qartë nga një klient sipas paragrafit K310.9 dhe pëlqimi i është refuzuar nga klienti, Kontabilisti i Miratuar i pavarur duhet të:

- (a) Refuzojë ose të ndërpresë kryerjen e shërbimeve profesionale që do të çonin në konflikt interesi; ose
- (b) Ndërpresë marrëdhëniet përkatëse apo të zgjidhë interesat për të eliminuar ose zvogëluar kërcënimin në një nivel të pranueshëm.

Konfidencialiteti

Të Përgjithshme

K310.11 Një Kontabilist i Miratuar do të jetë vigjilent ndaj parimit të konfidencialitetit, përfshirë kur jep informacione shpjeguese ose ndan informacione brenda njësisë ekonomike ose rrjetit dhe kërkon këshilla nga palët e treta.

310.11 A1 Nënseksioni 114 përcakton kërkesat dhe materialin përkatës për zbatim në situatat që mund të krijojnë një kërcënim për përputhshmërinë me parimin e konfidencialitetit.

Kur Informacionet Shpjeguese për të Marrë Pëlqimin Përbëjnë Shkelje të Konfidencialitetit

K310.12 Kur dhënia e informacioneve shpjeguese të veçanta me qëllim marrjen e një pëlqimi të qartë, do të rezultonte në shkelje të konfidencialitetit, dhe për këtë arsye ky pëlqim nuk mund të merret, njësia ekonomike do të pranojë ose do të vazhdojë angazhimin vetëm nëse:

- (a) Njësia ekonomike nuk vepron në një rol favorizues (përkrahës) për një klient, kur një gjë e tillë do të kërkonte që njësia ekonomike të merrte një pozicion kundërshtar kundrejt klientit tjetër në lidhje me të njëjtën çështje;
- (b) Janë vënë në zbatim masa të veçanta që ndalojnë kalimin e informacioneve konfidenciale midis grupeve të angazhimit që u shërbejnë dy klientëve; dhe
- (c) Njësia ekonomike është e bindur se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar, do të mund të arrinte në përfundimin se është e përshtatshme që njësia ekonomike të pranojë ose të vazhdojë angazhimin pasi një kufizim në aftësinë e njësisë ekonomike për të dhënë shërbimin do të prodhonte një rezultat të kundërt disproporcional për klientin ose palët e treta.

310.12 A1 Një shkelje e konfidencialitetit mund të lindë, për shembull, kur kërkohet të merret pëlqimi për:

- Kryerjen e një shërbimi të lidhur me transaksionin për një klient në lidhje me blerjen direkte të një klienti tjetër të njësisë ekonomike.
- Kryerjen e një hetimi ligjor për një klient në lidhje me një mashtrim të dyshuar, kur njësia ekonomike ka informacion konfidencial të marrë gjatë

kryerjes së një shërbimi profesional për një klient tjetër, i cili mund të jetë i përfshirë në mashtrim.

Dokumentimi

K310.13 Në rrethanat e përcaktuara në paragrafin K310.12, Kontabilisti i Miratuar duhet të dokumentojë:

- (a) Natyrën e rrethanave, përfshirë rolin që Kontabilisti i Miratuar do të marrë;
- (b) Kur janë vënë në zbatim masa të veçanta që ndalojnë kalimin e informacioneve konfidenciale midis grupeve të angazhimit që u shërbejnë dy klientëve; dhe
- (c) Arsyetimin përse është e përshtatshme të pranohet angazhimi.

SEKSIONI 320

EMËRIMET PROFESIONALE

Hyrje

320.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

320.2 Pranimi i një marrëdhënieje me një klient të ri ose ndryshime në një angazhim ekzistues mund të krijojnë një kërcënim ndaj përputhshmërisë me një ose më shumë parime themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për të zbatuar kuadrin konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Pranimi i Klientëve dhe Angazhimeve

Të Përgjithshme

320.3 A1 Kërcënimet ndaj përputhshmërisë me parimet e integritetit ose sjelljes profesionale mund të krijohen, për shembull, nga çështje të dyshimta në lidhje me

klientin (pronarët, drejtimin ose veprimtaritë e tij). Çështje të cilat, nëse dihen, mund të krijojnë një kërcënim të tillë janë përfshirja e klientit në aktivitete të paligjshme, pandershmëria, praktika të dyshimta të raportimit financiar ose sjelle të tjera joetike.

320.3 A2 Faktorë të përshtatshëm në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Njohuritë dhe kuptimin e klientit, të pronarëve, menaxhimit dhe personave të ngarkuar me drejtimin si dhe aktiviteteteve të tij të biznesit.
- Angazhimi i klientit për të adresuar çështjet e dyshimta; për shembull, nëpërmjet përmirësimit të praktikave qeverisjes së korporatës ose të kontrolleve të brendshme.

320.3 A3 Një kërcënim interesi vetjak për përputhshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur krijohet nëse një grup angazhimi nuk ka ose nuk mund të fitojë kompetencat për të kryer shërbimet profesionale.

320.3 A4 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:

- Një kuptim i duhur i:
 - Natyrës së biznesit të klientit;
 - Kompleksitetit të operacioneve të tij;
 - Kërkesave të angazhimit; dhe
 - Qëllimit, natyrës dhe shtrirjes së punës që do të kryhet.
- Njohuritë për industrinë përkatëse.
- Përvojën me kërkesat përkatëse rregullatore ose raportuese.
- Ekzistencën e politikave dhe procedurave të kontrollit të cilësisë të krijuara për të ofruar siguri të arsyeshme të angazhimeve që pranohen vetëm kur ato mund të kryhen me kompetencë.
- Nivelin e tarifave dhe shkallen në të cilën ato kanë parasysh burimet e kërkuara, duke marrë parasysh prioritetet tregtare dhe të tregut të Kontabilistit të Miratuar.

320.3 A5 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi interesi vetjak përfshijnë:

- Caktimin e personelit të mjaftueshëm që zotëron kompetencën e nevojshme profesionale.
- Pranimin e kryerjes së angazhimit brenda një periudhe kohe realiste.
- Përdorimi i ekspertëve kur kjo është e nevojshme.

Ndryshimet në një Emërim Profesional

Të Përgjithshme

K320.4 Kontabilisti i Miratuar do të përcaktojë nëse ka ndonjë arsye për të mos pranuar angazhimin kur:

- (a) Një klient i kërkon Kontabilistit të Miratuar të zëvendësojë një tjetër Kontabilist i Miratuar;
- (b) Kontabilisti i Miratuar mendon të marrë pjesë në një tenderim që mbahet nga një tjetër Kontabilist i Miratuar; ose
- (c) Kontabilisti i Miratuar mendon të ndërmarrë një punë që është plotësuese ose shtesë e asaj të një tjetër Kontabilisti të Miratuar.

320.4 A1 Mund të ketë arsye për të mos pranuar një angazhim. Një arsye e tillë mund të jetë kur një kërcënim i krijuar nga faktet dhe rrethanat nuk mund të adresohet nga masat mbrojtëse të zbatuara. Për shembull, mund të jetë një kërcënim interesi vetjak për përputhshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur nëse Kontabilisti i Miratuar pranon angazhimin para se ai të njohë të gjitha faktet përkatëse.

320.4 A2 Nëse Kontabilistit të Miratuar i kërkohet të ndërmarrë një punë e cila është plotësuese ose shtesë e punës së një profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës, kjo mund të krijojë një kërcënim interesi vetjak për përputhshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, për shembull si rezultat i një informacioni jo të plotë.

320.4 A3 Një faktor i rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të këtij kërcënimi është fakti nëse tenderat deklarojnë se, para pranimit të angazhimit, kërkohet të komunikohet me Kontabilistin e Miratuar ekzistues ose paraardhës. Ky komunikim i jep Kontabilistit të Miratuar të propozuar mundësinë për të pyetur nëse ka ndonjë arsye përse angazhimi nuk duhet pranuar.

320.4 A4 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë interesi vetjak, përfshijnë:

- Kërkesa që Kontabilisti të Miratuar ekzistues ose paraardhës të japë informacione për të cilat ka dijeni, të cilat sipas opinionit të këtij të fundit, Kontabilisti i Miratuar i propozuar duhet të jetë në dijeni para se të marrë vendimin nëse do ta pranojë angazhimin. Për shembull, një hetim mund të zbulojë fakte të rëndësishme të panjohura më parë dhe mund të vërë në dukje mosmarrëveshje me profesionistin kontabël ekzistues ose paraardhës që mund të ndikojë në vendimin për të pranuar emërimin.
- Marrja e informacionit nga burime të tjera, për shembull nëpërmjet marrjes në pyetje të palëve të treta ose hetimeve mbi klientin në lidhje me menaxhimin e lartë ose personat e ngarkuar me drejtimin.

Komunikimi me Profesionistin Kontabël Ekzistues ose Paraardhës

320.5 A1 Një Kontabilist i Miratuar i propozuar do të ketë zakonisht nevojë për lejen e klientit, mundësisht me shkrim, për të filluar diskutimet me Kontabilistin e Miratuar ekzistues ose paraardhës.

K320.6 Nëse komunikimi me Kontabilistin e Miratuar ekzistues ose paraardhës nuk është i mundur, Kontabilisti i Miratuar i propozuar do të ndërmarrë hapa të tjerë të arsyeshëm për të siguruar informacion në lidhje me kërcënimet e mundshme.

Komunikimi me Profesionistin Kontabël të Propozuar

K320.7 Kur një Kontabilisti i Miratuar ekzistues ose paraardhës i kërkohet t'i përgjigjet një komunikimi nga një profesionist kontabël i propozuar, Kontabilisti i Miratuar ekzistues ose paraardhës do të:

- (a) veprojë në përputhje me ligjet dhe rregulloret përkatëse që rregullojnë kërkesën; dhe
- (b) sigurojë çdo informacion në mënyrë të ndershme dhe të qartë.

320.7 A1 Një Kontabilist i Miratuar ekzistues ose paraardhës është i detyruar të ruajë konfidencialitetin. Natyra e angazhimit do të përcaktojë nëse një Kontabilist i Miratuar ekzistues ose paraardhës lejohet ose kërkohet të diskutojë çështjet e një klienti me një Kontabilisti të Miratuar të propozuar dhe:

(a) Nëse një Kontabilist i Miratuar ekzistues ose paraardhës ka leje nga klienti për këtë diskutim; dhe

(b) Kërkesat ligjore dhe etike lidhur me këto komunikime dhe informacione shpjeguese, mund të varen nga juridiksioni.

320.7 A2 Rrethanat në të cilat një Kontabilisti të Miratuar i kërkohet ose mund t'i kërkohet të komunikojë informacione konfidenciale, ose kur kjo dhënie informacioni është e përshtatshme, janë të përcaktuara në paragrafin 114.1 A1 të Kodit.

Vijmësia me një Klient dhe një Angazhim

K320.9 Për një angazhim të përsëritur me një klient, një Kontabilist i Miratuar do të rishikojë në mënyrë periodike nëse do të vazhdojë me angazhimin.

320.9 A1 Pas pranimit mund të krijohen kërcënime potenciale për përputhshmërinë me parimet themelore të cilat, nëse do të ishin njohur më herët, do të bënin që Kontabilisti i Miratuar të refuzonte angazhimin. Për shembull, një kërcënim interesi vetjak për respektimin e parimit të integritetit mund të krijohet nga një menaxhim jo të duhur të fitimeve ose të vlerësimeve të bilancit.

Përdorimi i Punës së një Eksperti

K320.10 Kur një Kontabilist i Miratuar synon të përdorë punën e një eksperti, ai do të përcaktojë nëse përdorimi është i justifikuar.

320.10 A1 Faktorët që duhen marrë në konsideratë kur një Kontabilist i Miratuar synon të përdorë punën e një eksperti, përfshijnë reputacionin dhe ekspertizën e ekspertit, burimet në dispozicion të ekspertit, dhe standardet profesionale dhe etike të zbatueshme për ekspertin. Ky informacion mund të merret nga shoqërimi paraprak me ekspertin ose nga këshillimi me të tjerët.

SEKSIONI 325

OBJEKTIVITETI I NJË RISHIKUESI TË CILËSISË SË ANGAZHIMIT DHE RISHIKUES TË TJERË TË PËRSHTATSHËM

Hyrje

- 325.1 Kontabilistëve të Miratuar u kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 325.2 Emërimi i një rishikuesi të cilësisë së angazhimit i cili është përfshirë në punën që po shqyrtohet ose ka marrëdhënie të ngushta me ata që janë përgjegjës për kryerjen e asaj pune mund të krijojë kërcënime për respektimin e parimit të objektivitetit.
- 325.3 Ky seksion përcakton materialin specifik për zbatim që lidhet me zbatimin e kuadrin konceptual në lidhje me objektivitetin e një rishikuesi të cilësisë së angazhimit.
- 325.4 Një rishikues i cilësisë së angazhimit është gjithashtu një shembull i një rishikuesi të përshtatshëm siç përshkruhet në paragrafin 300.8 A4. Prandaj, materiali për zbatim në këtë seksion mund të zbatohet në rrethanat kur një Kontabilist i Miratuar cakton një rishikues të përshtatshëm për të rishikuar punën e kryer si një masë mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e identifikuar.

Materiali i aplikimit

Të Përgjithshme

- 325.5 A1 Angazhimet e Cilësisë arrihen nëpërmjet planifikimit dhe kryerjes së angazhimeve dhe raportimit për to në përputhje me standardet profesionale dhe kërkesat ligjore dhe rregullatore në fuqi. Standardi Ndërkombëtar për Menaxhimin e Cilësisë 1 (ISQM 1) përcakton përgjegjësitë e njësisë ekonomike për sistemin e saj të menaxhimit të cilësisë dhe kërkon që njësi ekonomike të hartojë dhe zbatojë përgjigje për të adresuar rreziqet e cilësisë që lidhen me performancën e angazhimit. Përgjigje të tilla përfshijnë krijimin e politikave ose procedurave që adresojnë rishikimet e cilësisë së angazhimit në përputhje me ISQM 2.

325.5 A2 Një rishikues i cilësisë së angazhimit është një ortak, një individ tjetër në njësinë ekonomike ose një individ i jashtëm, i caktuar nga njësinë ekonomike për të kryer rishikimin e cilësisë së angazhimit.

Identifikimi i Kërcënimeve

325.6 A1 Më poshtë janë shembuj të rrethanave ku mund të krijohen kërcënime për objektivitetin e një Kontabilisti të Miratuar të emëruar si rishikues i cilësisë së angazhimit:

(a) Kërcënimi i interesit vetjak

- Dy partnerë angazhimi që secili shërben si rishikues i cilësisë së angazhimit për angazhimin e tjetrit.

(b) Kërcënimi i vetërishikimit

- Një kontabilist që shërben si rishikues i cilësisë së angazhimit në një angazhim pasi ka shërbyer më parë si partner i angazhimit.

(c) Kërcënimi i familjaritetit

- Një kontabilist që shërben si rishikues i cilësisë së angazhimit ka një marrëdhënie të ngushtë ose është një anëtar i ngushtë i familjes së një individi tjetër që është i përfshirë në angazhim.

(d) Kërcënimi i frikësimit

- Një kontabilist që shërben si rishikues i cilësisë së angazhimit për një angazhim ka një linjë të drejtpërdrejtë raportimi tek partneri përgjegjës për angazhimin.

Vlerësimi i Kërcënimeve

325.7 A1 Faktorë që janë të përshtatshëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve ndaj objektivitetit të një individi të caktuar si rishikues i cilësisë së angazhimit përfshijnë:

- Rolin dhe vjetërsia e individit në punë
- Natyrën e marrëdhënies së individit me të tjerët të përfshirë në angazhim.
- Kohëzgjatjen e periudhës kur individi ishte përfshirë më parë me angazhimin dhe rolin e individit.

- Kur individi ishte përfshirë për herë të fundit në angazhim përpara se të emërohej si rishikues i cilësisë së angazhimit dhe çdo ndryshim të mëvonshëm përkatës në rrethanat e angazhimit.
- Natyrën dhe kompleksitetin e çështjeve që kërkonin gjykim të rëndësishëm nga individi në çdo përfshirje të mëparshme në angazhim.

Adresimi i Kërcënimeve

325.8 A1 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim frikësimi është ricaktimi i përgjegjësive të raportimit brenda njësisë ekonomike.

325.8 A2 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si një masë mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të vetë-rishikimit është zbatimi i një periudhe me kohëzgjatje të mjaftueshme (një periudhë pushimi) përpara se individi që ishte në angazhim të emërohet si rishikues i cilësisë së angazhimit.

Periudha e Pushimit

325.8 A3 ISQM 2 kërkon që njësi ekonomike të vendosë politika ose procedura që specifikojnë, si kusht për pranueshmërinë, një periudhë pushimi prej dy vjetësh përpara se partneri i angazhimit të marrë rolin e rishikuesit të cilësisë së angazhimit. Kjo shërben për të mundësuar respektimin e parimit të objektivitetit dhe kryerjen konsistente të angazhimeve cilësore.

SEKSIONI 330

HONORARET DHE FORMAT E TJERAT TË PAGESAVE

Hyrje

330.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

330.2 Niveli dhe natyra e honorareve dhe formave të tjera të pagesave mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak për përputhshmërinë me një ose më shumë parime themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për të zbatuar kuadrin konceptual në këto rrethana.

Materiali për Zbatim

Nivelet e Honorareve

- 330.3 A1 Niveli i honorareve të kuotuar mund të ndikojë në aftësinë e profesionistit kontabël për të kryer angazhimin në përputhje me standardet profesionale dhe teknike.
- 330.3 A2 Një Kontabilist i Miratuar mund të caktojë çfarëdo honorari që atij i duket i përshtatshëm. Caktimi i një honorari me të ulët se një profesionist kontabël tjetër, nuk është në vetvete joetike. Megjithatë, niveli i honorareve të kuotuar krijon një kërcënim të interesit vetjak për respektimin e parimit të kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, në qoftë se honorari është kuotuar aq i ulët sa që do të jetë vështirë që angazhimi të kryhet në përputhje me standardet profesionale dhe teknike.
- 330.3 A3 Faktorë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të këtij kërcënimi përfshijnë:
- Nëse klienti është në dijeni të kushteve të angazhimit dhe veçanërisht, për bazën mbi të cilën janë llogaritur honoraret, si dhe për llojet e shërbimeve që mbulohen nga ky honorar.
 - Nëse niveli i honorarit është përcaktuar nga një palë e tretë e pavarur siç është një organ rregullator.
- 330.3 A4 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:
- Rregullimin e nivelit të honorarëve ose të fushëveprimit të angazhimit.
 - Rishikimin e punës së kryer nga një rishikues i përshtatshëm.

Honoraret e Kushtëzuara

- 330.4 A1 Honoraret e kushtëzuara përdoren gjerësisht për disa kategori të angazhimeve të josigurisë. Megjithatë, në disa rrethana honoraret e kushtëzuara mund të krijojnë kërcënime ndaj përputhshmërisë me parimet themelore, veçanërisht një kërcënim të interesit vetjak ndaj përputhshmërisë me parimin e objektivitetit.
- 330.4 A2 Faktorë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla përfshijnë:
- Natyrën e angazhimit.

- Intervalin e vlerave të mundshme të honorareve.
- Bazën për përcaktimin e honorarit.
- Informimin e përdoruesve të synuar për punën e kryer nga një Kontabilist i Miratuar dhe për bazën e shpërblimit.
- Politikat dhe procedurat e kontrollit të cilësisë.
- Faktin nëse një palë e tretë e pavarur do të rishikojë përfundimin apo rezultatin e transaksionit.
- Faktin nëse niveli i honorarit është përcaktuar nga një palë e tretë dhe e pavarur siç është një organ rregullator.

330.4 A3 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk është përfshirë në kryerje e shërbimit të josigurisë, për të rishikuar punën e kryer nga Kontabilisti i Miratuar.
- Sigurimin e një marrëveshjeje paraprake me shkrim me klientin në të cilën të përcaktohen bazat e llogaritjes së shpërblimit.

Honoraret Referuese dhe Komisionet

330.5 A1 Një kërcënim i interesit vetjak ndaj përputhshmërisë me parimet e objektivitetit, të kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, krijohet nëse një Kontabilist i Miratuar paguan ose merr një honorar referues ose një komision lidhur me një klient. Honorare referuese ose komisione të tilla përfshijnë, për shembull:

- Një honorar që i paguhet një kontabilisti tjetër për të siguruar një klient të ri, kur klienti i cili vazhdon të jetë klient ekzistues i një profesionisti kontabël, kërkon disa shërbime të specializuara, të cilat nuk ofrohen nga ky Kontabilist i Miratuar.
- Një honorar që merret për të adresuar një klient të një kontabilisti tjetër, kur Kontabilisti i Miratuar ekzistues nuk e kryen vetë shërbimin specifik të kërkuar nga klienti.
- Një komision që merret nga një palë e tretë (për shembull një shitës softuerësh) në lidhje me shitjen e mallrave apo shërbimeve një klienti.

330.5 A2 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Hartimi i një marrëveshje paraprake me klientin për komisionet lidhur me shitjen nga njx2v2ë palë e tretë të mallrave apo shërbimeve për klientin, mund të adresojë një kërcënim të interesit vetjak.
- Informimi i klientit lidhur me ndonjë honorar referues apo komision, që i është paguar ose i është marrë, një tjetër Kontabilisti të Miratuar apo pale të tretë, për rekomandimin e shërbimeve ose mallrave, mund të adresojë një kërcënim të interesit vetjak.

Blerja ose Shitja e një Njësie ekonomike

330.6 A1 Një Kontabilist i Miratuar mund të blejë të gjithë ose një pjesë të një njësie ekonomike tjetër, bazuar në faktin që pagesat do t'ju bëhen individëve që e kanë pasur më parë në pronësi njësinë ekonomike, ose trashëgimtarëve apo agjentëve të shitjes. Këto pagesa nuk konsiderohen si honorare referuese, apo si komisione për qëllime të këtij seksioni.

SEKSIONI 340

INCENTIVUESIT, PËRFSHIRË DHURATAT DHE MIKPRITJA

Hyrje

- 340.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të jenë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 340.2 Ofrimi ose pranimi i incentivuesve mund të përbëjë një kërcënim, të interesit vetjak, familjaritetit ose të frikësimit ndaj përputhshmërisë me parimet themelore, dhe në veçanti me parimet e integritetit, objektivitetit dhe sjelljes profesionale.
- 340.3 Ky seksion përcakton kërkesat dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në lidhje me ofrimin dhe pranimin e incentivuesve kur kryhen shërbime profesionale që nuk përbëjnë mospërputhshmëri me ligjet dhe rregulloret. Ky seksion kërkon gjithashtu që Kontabilistët e Miratuar të jenë në përputhje me ligjet dhe rregulloret përkatëse kur ofrojnë ose pranojnë incentivues.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

340.4 A1 Incentivuesi është një objekt, situatë ose veprim që përdoret si një mjet për të ndikuar në sjelljen e një individi tjetër, por jo domosdoshmërisht me qëllimin për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e këtij individi. Incentivuesit mund të variojnë nga akte të vogla mikpritjeje midis Kontabilistëve të Miratuar dhe klientëve ekzistues ose të ardhshëm deri tek veprime që rezultojnë në mosrespektim të ligjeve dhe rregulloreve. Një incentivues mund të marrë forma të ndryshme, për shembull:

- Dhuratat.
- Mikpritja.
- Argëtimi.
- Donacione politike ose bamirësie.
- Joshjet për miqësi dhe besnikëri.
- Punësimi ose mundësi të tjera komerciale.
- Trajtimi preferencial, të drejtat ose privilegjet.

Incentivues që Ndalohen Nga Ligjet ose Rregulloret

K340.5 Në disa juridiksione ka ligje dhe rregullore, të tilla si ato që lidhen me ryshfetin dhe korrupsionin, të cilat ndalojnë ofrimin ose pranimin e incentivuesve në rrethana të caktuara. Kontabilisti i Miratuar do të sigurojë një njohje të ligjeve dhe rregulloreve përkatëse dhe do t'i respektojë ato në të tilla rrethana.

Incentivues që nuk Ndalohen nga Ligjet dhe Rregulloret

340.6 A1 Ofrimi ose pranimi i incentivuesve që nuk janë të ndaluara nga ligjet dhe rregulloret mund të krijojnë gjithsesi kërcënime ndaj përputhshmërisë me parimet themelore.

Incentivues me Qëllim Ndikimin e Papërshtatshëm të Sjelljes

K340.7 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të ofrojë, ose të inkurajojë të tjerët të ofrojnë, incentivues që kanë ndodhur, ose ato incentivues të cilat Kontabilisti i Miratuar konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar do të vlerësonte se

kanë ndodhur, me qëllim ndikimin në mënyrë të padrejtë në sjelljen e marrësit të incentivuesit ose sjelljen e një tjetër individi.

K340.8 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të pranojë, ose të inkurajojë të tjerët të pranojnë, incentivues që Kontabilisti i Miratuar vlerëson se kanë ndodhur, ose ato incentivues të cilat profesionisti kontabël konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar do të vlerësonte se kanë ndodhur, me qëllim ndikimin në mënyrë të padrejtë në sjelljen e marrësit të incentivuesit ose sjelljen e një tjetër individi.

340.9 A1 Një incentivues konsiderohet si ndikim i padrejtë në sjelljen e një individi nëse ai shkakton që individi të veprojë në mënyrë joetike. Një ndikim i tillë i padrejtë mund t'i drejtohet qoftë marrësit të incentivuesit, ose një individi tjetër që ka një marrëdhënie me marrësin. Parimet themelore janë një kuadër i përshtatshëm reference për Kontabilistin e Miratuar në konsiderimin e asaj që përbën një sjellje joetike nga ana e Kontabilistit të Miratuar dhe nëse është e nevojshme, sipas analogjisë, nga ana e individëve të tjerë gjithashtu.

340.9 A2 Një shkelje e parimit themelor të integritetit ndodh kur Kontabilisti i Miratuar ofron ose pranon, apo inkurajon të tjerët të ofrojnë ose të pranojnë një incentivues, qëllimi i të cilit është të ndikojë në mënyrë të padrejtë sjelljen e marrësit të incentivuesit ose të një individi tjetër.

340.9 A3 Përcaktimi nëse ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë sjelljen, kërkon ushtrimi e gjykimit profesional. Faktorë të rëndësishëm për tu marrë në konsideratë përfshijnë:

- Natyrën, shpeshtësinë, vlerën dhe efektin kumulativ të incentivuesit.
- Kohën kur është ofruar incentivuesi në lidhje me çdo veprim ose vendim që ajo mund të ndikojë.
- Faktin nëse incentivuesi është një zakon ose praktikë kulturore sipas rrethanave, për shembull, ofrimi i një dhurate me rastin e një feste fetare ose martese.
- Faktin nëse incentivuesi është një pjesë ndihmëse e një veprimtarie profesionale, për shembull ofrimi ose pranimi i një dreke të lidhur me një takim biznesi.

- Faktin nëse ofrimi i incentivuesit është i kufizuar te një individ apo drejtuar një grupi me të gjerë. Grupi më i gjerë mund të jetë brenda ose jashtë njësisë ekonomike, si për shembull furnitorët e tjerë të klientit.
- Rolet dhe pozicionet e individëve në njësinë ekonomike ose individëve të klientit që ofrojnë ose u ofrohet incentivuesi.
- Faktin nëse Kontabilisti i Miratuar ka njohuri, ose ka arsye të besojë se pranimi i incentivuesit do të përbënte shkelje të politikave dhe procedurave të klientit.
- Shkallën e transparencës me të cilën ofrohet incentivuesi.
- Faktin nëse incentivuesi u kërkua apo u porosit nga marrësi.
- Njohjen e sjelljes së mëparshme ose reputacionit të ofruesit.

Konsiderimi i Veprimeve të Mëtejshme

- 340.10 A1 Nëse Kontabilisti i Miratuar bëhet i vetëdijshëm në lidhje me një incentivues të ofruar me qëllimin real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë sjelljen, kërcënime ndaj përputhshmërisë me parimet themelore mund të krijohen edhe nëse janë zbatuar kërkesat e përcaktuara në paragrafët K340.7 dhe K340.8.
- 340.10 A2 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për trajtimin e këtyre kërcënimeve përfshijnë:
- Informimin e niveleve të larta drejtuese të njësisë ekonomike ose të personave që janë të ngarkuar me drejtimin të klientit lidhur me ofertën.
 - Korrigjimin ose ndërprerjen e marrëdhënies së biznesit me klientin.

Incentivues që Nuk Kanë Qëllim për të Ndikuar në mënyrë të Padrejtë në Sjellje

- 340.11 A1 Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në kuadrin konceptual zbatohen kur Kontabilisti i Miratuar ka konstatuar se nuk ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e marrësit të incentivuesit apo të një individi tjetër.
- 340.11 A2 Nëse një incentivues i tillë është i parëndësishëm dhe pa pasoja, çdo kërcënim i krijuar do të jetë në një nivel të pranueshëm.
- 340.11 A3 Shembuj të rrethanave kur ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë mund të krijojë kërcënime edhe nëse Kontabilisti i Miratuar ka konstatuar se nuk ka

ndonjë qëllim real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjellje, përfshijnë:

- Kërcënime të interesit vetjak
 - Kontabilistit të Miratuar i ofrohet mikpritje nga blerësi i ardhshëm i një klienti ndërkohë që ofron shërbime të financimit të njësisë ekonomike për klientin.
- Kërcënime të familjaritetit
 - Një Kontabilist i Miratuar çon rregullisht një klient ekzistues ose të ardhshëm në evente sportive.
- Kërcënime të frikësimit
 - Një Kontabilist i Miratuar pranon mikpritjen nga një klient, natyra e së cilës mund të perceptohet si e papërshtatshme, nëse do të bëhej publike.

340.11 A4 Faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla të krijuara nga ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë, përfshijnë të njëjtët faktorë të përcaktuar në paragrafin 340.9 A3 për përcaktimin e qëllimit të incentivuesit.

340.11 A5 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë kërcënimet e krijuara nga ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë përfshijnë:

- Refuzimi ose mos ofrimi i incentivuesi.
- Transferimi i përgjegjësisë për ofrimin e çfarëdo shërbimi profesional të klientit, një individ tjetër, për të cilin Kontabilisti i
- Miratuar nuk ka arsye të besojë ose të perceptojë se do të ndikohet në mënyrë të padrejtë gjatë ofrimit të shërbimit.

340.11 A6 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla të krijuara nga ofrimi ose pranimi i një incentivuesi të tillë përfshijnë:

- Të qenurit transparent me nivelet e larta të drejtimit të njësisë ekonomike ose me personat e ngarkuar me drejtimin të klientit, lidhur me ofrimin ose pranimin e një incentivuesi.
- Regjistrimin e incentivuesit në një regjistër të monitoruar nga drejtimi i lartë i firmës ose nga një individ tjetër përgjegjës për përputhshmërinë e njësisë ekonomike me etikën ose në një regjistër të mbajtur nga klienti.

- Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk është i përfshirë në ndonjë mënyrë në ofrimin e shërbimit profesional, rishkimit të punës së kryer apo vendimeve të marra nga Kontabilisti i Miratuar në lidhje me klientin prej të cilit profesionisti pranoi incentivuesin.
- Dhurimin e incentivuesit për bamirësi pas marrjes së saj dhe informimi në mënyrë të përshtatshme për incentivuesin, për shembull një anëtar të drejtimit të lartë të njësisë ekonomike ose individin që ofroi incentivuesin.
- Rimbursimin e kostos së incentivuesit së marrë, siç është mikpritja.
- Kthimin sa më shpejt të jetë e mundur të incentivuesit, siç është dhurata, pasi është pranuar fillimisht.

Anëtarë të Drejtpërdrejtë ose të Afërt të Familjes

- K340.12 Një Kontabilist i Miratuar duhet të jetë vigjilent ndaj kërcënimeve të mundshme ndaj përputhshmërisë së Kontabilistit të Miratuar me parimet themelore, të krijuara nga ofrimi i një incentivuesi:
- (a) Nga një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes së Kontabilistit të Miratuar ndaj një klienti ekzistues ose të ardhshëm të Kontabilistit të Miratuar.
- (b) Drejtuar një anëtar i drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes së Kontabilistit të Miratuar nga një klient ekzistues ose i ardhshëm i Kontabilistit të Miratuar.
- K340.13 Kur Kontabilisti i Miratuar bëhet i vetëdijshëm për një incentivues që i ofrohet ose i është ofruar nga një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes dhe arrin në përfundimin se ka qëllim të ndikojë në mënyrë të padrejtë në sjelljen e Kontabilistit të Miratuar ose të një klienti ekzistues apo të ardhshëm të profesionistit, ose konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se ekziston një qëllim i tillë, Kontabilisti i Miratuar duhet të këshillojë anëtarin e drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes të mos ofrojë ose pranojë incentivuesin.
- 340.13 A1 Faktorët e përcaktuar në paragrafin 340.9 A3 janë të rëndësishëm në përcaktimin nëse ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e Kontabilistit të Miratuar ose të klientit ekzistues apo të ardhshëm. Një faktor tjetër që është i rëndësishëm është natyra ose afërsia e marrëdhënies, midis:

- (a) Kontabilistit të Miratuar dhe anëtarit të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes;
- (b) Anëtarit të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes dhe klientit ekzistues apo të ardhshëm; dhe
- (c) Kontabilistit të Miratuar dhe klientit ekzistues apo të ardhshëm.

Për shembull, ofrimi i punësimit, jashtë procesit normal të rekrutimit, për bashkëshortin(en) e Kontabilistit të Miratuar nga një klient për të cilin profesionisti është duke ofruar një vlerësim biznesi për një shitje të ardhshme, mund të tregojë një qëllim të tillë.

340.13 A2 Materiali për zbatim në paragrafin 340.10 A2 është gjithashtu i rëndësishëm në adresimin e kërcënimeve që mund të krijohen kur ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e Kontabilistit të Miratuar ose të klientit ekzistues apo të ardhshëm, edhe nëse anëtari i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes ka zbatuar këshillat e përcaktuara sipas paragrafit K340.13

Zbatimi i Kuadrit Konceptual

340.14 A1 Kur Kontabilisti i Miratuar bëhet i vetëdijshëm për një nxitje të ofruar në rrethanat e trajtuara në paragrafin K340.12, kërcënimet për përputhshmërinë me parimet themelore mund të krijohen kur:

- (a) Anëtari i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes ofron ose pranon incentivuesin në kundërshtim me këshillat e Kontabilistit të Miratuar sipas paragrafit K340.13; ose
- (b) Kontabilisti i Miratuar nuk ka arsye të besojë se ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e Kontabilistit të Miratuar ose të klientit ekzistues apo të ardhshëm.

340.14 A2 Materiali për zbatim në paragrafët 340.11 A1 deri te 340.11 A6 është i rëndësishëm për qëllime të identifikimit, vlerësimit dhe adresimit të kërcënimeve të tilla. Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve në këto rrethana përfshijnë gjithashtu natyrën ose afërsinë e marrëdhënieve të përcaktuara në paragrafin 340.13 A1.

Konsiderata të Tjera

- 340.15 A1 Nëse Kontabilisti i Miratuar perballet ose vihet në dijeni të incentivuesve që mund të rezultojnë në mospërputhje reale ose mospërputhje të dyshuar me ligjet dhe rregulloret nga një klient ose individë që punojnë për ose nën drejtimin e klientit, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 360.

SEKSIONI 350

MARRJA NË RUAJTJE (KUJDESTARI) E AKTIVEVE TË KLIENTIT

Hyrje

- 350.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të veprojnë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 350.2 Mbajtja e aktiveve të klientit krijon kërcënim të interesit vetjak ose kërcënim tjetër ndaj përputhshmërisë me parimet e sjelljes profesionale dhe objektivitetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përpara Marrjes në Ruajtje (Kujdestari)

- K350.3 Një Kontabilist i Miratuar nuk duhet të marrë në ruajtje paratë e klientit apo edhe aktive të tjera të tij, përveç rasteve kur ligji e lejon një gjë të tillë, dhe në përputhje me çdo rrethanë nën të cilën mund të zbatohet një marrje në ruajtje e tillë.
- K350.4 Si pjesë e procedurave të pranimit të klientit dhe angazhimit lidhur me marrjen në ruajtje të parave ose aktiveve të klientit, një Kontabilist i Miratuar duhet:
- (a) Të bëjë verifikimet e nevojshme rreth burimeve të këtyre aktiveve; dhe
 - (b) Të marrë në konsideratë detyrimet përkatëse ligjore dhe rregullatore.
- 350.4 A1 Kërkesat në lidhje me burimin e aktiveve të klientit, mund të zbulojnë, për shembull, që aktivet rrjedhin nga veprimtari të paligjshme, siç është pastrimi i

parave. Në rrethana të tilla, do të krijohet një kërcënim dhe do të zbatoheshin dispozitat e seksionit 360.

Pas Marrjes në Ruajtje (Kujdestari)

K350.5 Një Kontabilist i Miratuar, të cilit i janë besuar paratë apo aktivet e tjera që u përkasin të tjerëve, duhet:

- (a) Të respektojë të gjitha ligjet dhe rregullat përkatëse për mbajtjen dhe kontabilizimin e këtyre aktiveve;
- (b) T'i mbajë këto aktive të ndara nga aktivet personale apo të njësisë ekonomike;
- (c) Të përdorë këto aktive vetëm për qëllimet, për të cilat ato janë parashikuar; dhe
- (d) Të jetë i gatshëm, në çdo kohë, të kontabilizojë aktivet dhe çdo të ardhur, dividendë, apo fitime të gjeneruara, për çdo person që ka të drejta ndaj tyre.

SEKSIONI 360

REAGIMI NDAJ MOSPËRPUTHSHMËRISË ME LIGJET DHE RREGULLORET

Hyrje

360.1 Kontabilistëve të Miratuar ju kërkohet të jenë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.

360.2 Një kërcënim i interesit vetjak ose i frikësimit ndaj përputhshmërisë me parimet e integritetit dhe sjelljes profesionale, krijohet kur Kontabilisti i Miratuar bëhet i vetëdijshëm për mospërputhshmërinë reale ose mospërputhshmërinë e dyshuar me ligjet dhe rregulloret.

360.3 Një Kontabilist i Miratuar mund të ndeshet ose të vihet në dijeni të mospërputhshmërisë reale ose të dyshuar me ligjet dhe rregulloret gjatë kryerjes së një shërbimi profesional një klienti. Ky seksion udhëzon profesionistin kontabël për vlerësimin e ndikimeve të kësaj çështjeje dhe për drejtimit e mundshme të veprimeve për t'ju përgjigjur mospërputhshmërisë reale ose të dyshuar me:

- (a) Ligjet dhe rregullat përgjithësisht të njohura që kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe të informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të klientit; dhe
- (b) Ligje dhe rregullore të tjera, që nuk kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe të informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të klientit, por që përputhshmëria me të cilat mund të jetë thelbësore, për aspektet operative të biznesit të klientit, për aftësinë e tij për të vijueshmërinë e biznesit, ose për të shmangur penalitetet materiale.

Objektivat e Kontabilistit të Miratuar në Lidhje me Mospërputhshmërinë me Ligjet dhe Rregulloret

360.4 Një shenjë dalluese e profesionit kontabël është pranimi prej tij i përgjegjësisë për të vepruar në interes të publikut. Kur i përgjigjet një mospërputhje reale ose mospërputhje të dyshuar, objektivat e Kontabilistit të Miratuar janë:

- (a) Të jetë në përputhje me parimet themelore të integritetit dhe sjelljes etike;
- (b) Të vërë në dijeni menaxhimin ose, kur është e përshtatshme, personat e ngarkuar me drejtimin të klientit, me qëllim që ata:
 - (i) Të bëjnë të mundur korrigjimin, riparimin ose zbutjen e pasojave të mospërputhshmërisë së identifikuar apo dyshuar; ose
 - (ii) Të parandalojnë mospërputhshmërinë kur ajo nuk ka ndodhur ende; dhe
- (c) Të ndër marrë veprime të mëtejshme që janë të përshtatshme dhe në interes të publikut.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

360.5 A1 Mospërputhshmëria me ligjet dhe rregulloret përfshin aktet e mosveprimit apo veprimit, të qëllimshëm apo jo të qëllimshëm të cilat janë në kundërshtim me ligjet ose rregullat e zbatueshme, të kryera nga palët në vijim:

- (a) Një klient;
- (b) Personat e ngarkuar me drejtimin e klientit;
- (c) Menaxhimi i klientit; ose
- (d) Individë të tjerë që punojnë për ose nën drejtimin e klientit.

360.5 A2 Shembuj të ligjeve ose rregullave që adreson ky seksion përfshijnë ato që kanë të bëjnë me:

- Mashtrimin, korrupsionin dhe ryshfetin.
- Pastrimin e parave, financimin e terrorizmit dhe të ardhurat nga krimi.
- Tregjet e letrave me vlerë dhe tregtare.
- Banking dhe produkte e shërbime të tjera financiare.
- Mbrojtjen e të dhënave.
- Detyrimet dhe pagesat e taksave dhe të pensioneve.
- Mbrojtjen mjedisore.
- Shëndetin dhe sigurinë publike.

360.5 A3 Mospërputhshmëria mund të rezultojë në gjoba, padi gjyqësore ose pasoja të tjera për klientin, të cilat mund të kenë një efekt material në pasqyrat e tij financiare. Më e rëndësishmja, një mospërputhshmëri e tillë mund të ketë ndikime më të gjera në interesin publik për sa i përket dëmit potencialisht të konsiderueshëm ndaj investitorëve, kreditorëve, të punësuarve ose publikut në përgjithësi. Për qëllime të këtij seksioni, një veprim që shkakton dëm të konsiderueshëm është ai që rezulton në pasoja negative serioze për ndonjërin nga këto palë në aspektin financiar ose jofinanciar. Shembujt përfshijnë kryerjen e një mashtrimi që rezulton në humbje të mëdha për investitorët dhe shkelje të ligjeve dhe rregullave mjedisore, të cilat rrezikojnë shëndetin ose sigurinë e punonjësve apo publikut.

K360.6 Në disa juridiksione, ekzistojnë dispozita ligjore ose rregullatore që tregojnë mënyrën se si Kontabilistët e Miratuar duhet të adresojnë mospërputhshmërinë reale ose mospërputhshmërinë e dyshuar. Këto dispozita ligjore ose rregullatore mund të ndryshojnë ose të shkojnë përtej këtij seksioni. Kur ndesh një mospërputhshmëri reale ose të dyshuar të tillë, Kontabilisti i Miratuar duhet të sigurojë njohjen dhe kuptimin e këtyre dispozitave dhe të jetë në përputhje me to, përfshirë:

- (a) Çdo kërkesë për të raportuar çështjen tek një autoritet i duhur; dhe
- (b) Çdo ndalim për të njoftuar klientin.

360.6 A1 Një ndalim për të njoftuar klientin mund të lind për shembull, në zbatim të legjislacionit kundër pastrimit të parave.

- 360.7 A1 Ky seksion zbatohet pavarësisht natyrës së klientit, përfshirë faktin nëse ai është apo jo një njësi ekonomike me interes publik.
- 360.7 A2 Një Kontabilist i Miratuar, i cili ndeshet ose vihet në dijeni të çështjeve që janë qartësisht pa pasoja, nuk kërkohet të jetë në përputhje me këtë seksion. Nëse një çështje është qartësisht pa pasoja duhet gjykuar në lidhje me natyrën dhe ndikimin e saj, financiar dhe jo vetëm, mbi klientin, palët e interesuara dhe publikun në përgjithësi.
- 360.7 A3 Ky seksion nuk adreson:
- (a) Sjelljen e keqe personale që nuk lidhet me aktivitetet e biznesit të klientit; dhe
 - (b) Mospërputhshmëritë nga palë të tjera të ndryshme nga ato të specifikuar në paragrafin 360.5 A1. Kjo përfshin, për shembull, rrethanat kur një Kontabilist i Miratuar ka qenë i angazhuar nga një klient për të kryer një angazhim të kujdesit të duhur mbi një njësi ekonomike palë të tretë dhe mospërputhja e identifikuar ose e dyshuar është kryer nga kjo palë e tretë.
- Megjithatë, Kontabilisti i Miratuar mund të gjejë udhëzime të dobishme në këtë seksion për të konsideruar si të përgjigjet në të tilla situata.

Përgjegjësitë e Menaxhimit dhe Personave të Ngarkuar me Drejtimin

- 360.8 A1 Menaxhimi, me mbikëqyrjen e personave të ngarkuar me drejtimin, është përgjegjës për sigurimin se aktivitetet e biznesit janë realizuar në përputhje me ligjet dhe rregulloret. Menaxhimi dhe personat e ngarkuar me drejtimin janë gjithashtu përgjegjës për identifikimin dhe adresimin e çdo mospërputhshmërie nga:
- (a) Klienti;
 - (b) Një individ i ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike;
 - (c) Një anëtar i menaxhimit; ose
 - (d) Individë të tjerë që punojnë për dhe nën drejtimin e klientit.

Përgjegjësitë e të Gjithë Kontabilistëve të Miratuar

- K360.9 Kur një Kontabilist i Miratuar vihet në dijeni të një çështjeje për të cilën zbatohet ky seksion, hapat që ndërmerr Kontabilisti i Miratuar për të qenë në përputhje me këtë seksion duhet të merren në mënyrë të vazhdueshme. Gjatë ndërmarrjes së hapave në mënyrë të vazhdueshme, Kontabilisti i Miratuar duhet të ketë parasysh

natyrën e çështjes dhe dëmin potencial ndaj interesave të klientit, investitorëve, kreditorëve, punonjësve apo publikut në përgjithësi.

Shërbimet Profesionale të Ndryshme nga Auditimet e Pasqyrave Financiare

Sigurimi i Kuptimit të Çështjes dhe adresimi i saj te menaxhimi dhe personat e ngarkuar me drejtimin

- K360.29 Kur një Kontabilist i Miratuar i angazhuar për të kryer një shërbim profesional të josigurisë vihet në dijeni të informacionit në lidhje me mospërputhshmërinë e identifikuar ose të dyshuar, ai do të kërkojë të sigurojë një kuptim të çështjes. Kjo kuptueshmëri do të përfshijë natyrën e mospërputhshmërisë së identifikuar ose të dyshuar dhe rrethanat në të cilat ajo ka ndodhur ose mund të ndodhë.
- 360.29 A1 Nga Kontabilisti i Miratuar pritet që ai të zbatojë njohuritë, gjykimin profesional dhe ekspertizën. Megjithatë, nga Kontabilisti i Miratuar nuk pritet të ketë një nivel të njohurive të ligjeve dhe rregulloreve përtej asaj që kërkohet për kryerjen e shërbimit profesional për të cilin ai është angazhuar. Fakti nëse një akt përbën mospërputhje, në fund të fundit është një çështje që do ta zgjidhë gjykata ose një organ tjetër i përshtatshëm vendimmarrës.
- 360.29 A2 Në varësi të natyrës dhe rëndësisë së çështjes, Kontabilisti i Miratuar mund të konsultohet, duke ruajtur konfidencialitetin, me të tjerët brenda njësisë ekonomike, rrjetit të njësisë ekonomike ose me një organizëm profesional, apo edhe me një këshilltar ligjor.
- K360.30 Nëse Kontabilisti i Miratuar identifikon ose dyshon që mospërputhja ka ndodhur ose mund të ndodhë, ai do të diskutojë çështjen me nivelin e përshtatshëm të drejtimit. Nëse Kontabilisti i Miratuar ka akses me personat e ngarkuar me drejtimin, ai do të diskutojë gjithashtu këto çështje me ta kur kjo është e përshtatshme.
- 360.30 A1 Qëllimi i diskutimit është për të qartësuar Kontabilistin e Miratuar mbi faktet dhe rrethanat e rëndësishme të çështjes si dhe pasojat e mundshme. Diskutimi mundet gjithashtu të nxisë menaxhimin ose personat e ngarkuar me drejtimin të investigojnë çështjen.

360.30 A2 Niveli i duhur i menaxhimit me të cilin duhet të diskutohen çështjet përbën gjykim profesional. Faktorët e rëndësishëm që duhet të merren parasysh përfshijnë:

- Natyrën dhe rrethanat e çështjes.
- Individët e përfshirë ose potencialisht të përfshirë.
- Mundësinë e një marrëveshjeje të fshehtë.
- Pasojat e mundshme të çështjes.
- Faktin nëse ai nivel i drejtimit është i aftë të hetojë çështjen dhe të marrë masat e nevojshme.

Komunikimi i Çështjes me Audituesin e Jashtëm të Njesisë Ekonomike

K360.31 Kur Kontabilisti i Miratuar kryen një shërbim të jositurisë për:

- (a) Një klient të njesisë ekonomike; ose
- (b) Një njësi ekonomike të kontrolluar të një klienti të njesisë ekonomike, Kontabilisti i Miratuar do të komunikojë mospërputhjen e identifikuar ose të dyshuar me njësinë ekonomike, përveç nëse kjo ndalohet nga ligji ose rregulloret. Komunikimi do të bëhet në përputhje me protokollet dhe procedurat e njesisë ekonomike. Në mungesë të këtyre protokolleve, do të komunikohet drejtpërdrejt me partnerin e angazhimit të auditimit.

K360.32 Kur Kontabilisti i Miratuar kryen një shërbim të jositurisë për:

- (a) Një klient të një njësie ekonomike të rrjetit; ose
- (b) Një njësi ekonomike të kontrolluar të një klienti të njesisë ekonomike të rrjetit, Kontabilisti i Miratuar do të konsiderojë nëse do të komunikojë mospërputhshmërinë e identifikuar ose të dyshuar me njësinë ekonomike të rrjetit. Komunikimi do të bëhet në përputhje me protokollet dhe procedurat e rrjetit. Në mungesë të protokolleve dhe procedurave të tilla, komunikimi do të bëhet drejtpërdrejt me partnerin e angazhimit të auditimit.

K360.33 Kur Kontabilisti i Miratuar kryen një shërbim të jositurisë për një klient që nuk është:

- (a) Një klient i njesisë ekonomike ose i një njësie ekonomike të rrjetit; ose

- (b) Një njësi ekonomike e kontrolluar e një klienti të një njësie ekonomike të rrjetit, Kontabilisti i Miratuar do të konsiderojë nëse do të komunikojë mospërputhjen reale ose të dyshuar me njësisë ekonomike që është auditues i jashtëm i klientit, nëse ka të tillë.

Faktorë të Rëndësishëm për t'u Marrë në Konsideratë

360.34 A1 Faktorët e rëndësishëm për t'u marrë në konsideratë për sa i përket komunikimit, në përputhje me paragrafët R360.31 – R360.33 përfshijnë:

- Faktin nëse ky komunikim do të ishte në kundërshtim me ligjin ose rregulloret.
- Faktin nëse ka kufizime mbi paraqitjen e imponuar nga një agjenci rregullatore ose prokuror në një investigim në vazhdim mbi mospërputhshmërinë e identifikuar ose të dyshuar.
- Faktin nëse qëllimi i angazhimit është investigimi i mospërputhshmërisë së dyshuar brenda njësisë ekonomike për t'i mundësuar atij të ndërmarrë veprimet e duhura.
- Faktin nëse menaxhimi ose personat e ngarkuar me drejtimin kanë informuar tashmë audituesin e jashtëm të njësisë ekonomike mbi çështjen.

Qëllimi i Komunikimit

360.34 A1 Në rrethanat e adresuara në paragrafët R360.12 – R360.14, qëllimi i komunikimit është të mundësojë informimin e partnerit të angazhimit të shërbimeve të josigurisë mbi mospërputhjen e identifikuar ose mospërputhjen e dyshuar, dhe të përcaktojë nëse do adresojë, dhe nëse po, se si ta adresojë atë në përputhje me dispozitat e këtij seksioni.

Konsiderimi Nëse Nevojitet Veprim i Mëtejshëm

R360.35 Kontabilisti i Miratuar do të konsiderojë nëse nevojitet veprim i mëtejshëm në interes të publikut.

360.35 A1 Fakti nëse nevojitet veprim i mëtejshëm, si dhe natyra dhe shtrirja e tij, varet nga faktorët e mëposhtëm:

- Kuadri ligjor dhe rregullator.
- Përshtatshmëria dhe koha e reagimit të drejtimit dhe, kur është e aplikueshme, e personave të ngarkuar me drejtimin.
- Urgjencën e situatës.
- Përfshirjen e menaxhimit ose personave të ngarkuar me drejtimin në këtë çështje.
- Mundësia e dëmtimit të konsiderueshëm të interesave të klientit, investitorëve, kreditorëve, punonjësve ose publikut të gjerë.

360.36 A2 Veprime të mëtejshme të Kontabilistit të Miratuar mund të përfshijnë:

- Paraqitja e çështjes te një autoritet i duhur, edhe nëse kjo nuk është kërkesë nga ligji ose rregulloret.
- Tërheqja nga angazhimi dhe marrëdhënia profesionale, nëse kjo lejohet nga ligji ose rregulloret.

360.36 A3 Kur konsiderohet nëse çështja do t'i paraqitet një autoriteti të duhur, faktorët e rëndësishëm që duhen marrë parasysh përfshijnë:

- Fakti nëse kjo do të ishte në kundërshtim me ligjin ose rregulloret.
- Fakti nëse ka kufizime të imponuara në lidhje me paraqitjen e çështjes nga një agjenci rregullatore ose prokuror në një investigim në vazhdim e sipër mbi mospërputhjen ose mospërputhjen e dyshuar.
- Fakti nëse qëllimi i angazhimit është investigimi i mospërputhjes së dyshuar brenda njësisë ekonomike për të mundësuar marrjen e veprimit të duhur.

R360.37 Nëse Kontabilisti i Miratuar përcakton se paraqitja e mospërputhjes së identifikuar ose mospërputhjes së dyshuar te një autoritet i duhur është veprimi i duhur për rrethanat, kjo paraqitje është e lejueshme në përputhje me paragrafin R114.1 (d) të Kodit. Kur bën një paraqitje të tillë, profesionisti kontabël do të veprojë me mirëbesim dhe do të tregojë kujdes kur të bëjë deklaratat dhe pohimet. Kontabilisti të Miratuar do të konsiderojë gjithashtu nëse është i nevojshëm informimi i klientit mbi qëllimet e Kontabilistit të Miratuar, përpara se të paraqitet çështja.

Shkelje e Pritshme

R360.38 Në rrethana përjashtimore, Kontabilisti i Miratuar mund të bëhet i vetëdijshëm për sjellje aktuale ose të synuar që profesionisti ka arsye të besojë se do të përbente një shkelje të pritshme të një ligji ose rregulloreje, e cila do të shkaktonte dëm të konsiderueshëm për investitorët, kreditorët, punonjësit ose publikun e gjerë. Pasi të ketë shqyrtuar së pari nëse do të ishte e përshtatshme të diskutohej me menaxhimin ose personat e ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike, Kontabilisti i Miratuar do të ushtrojë gjykimin profesional për të përcaktuar nëse do të ishte e përshtatshme që çështja t'i paraqitej menjëherë një autoriteti të duhur për të parandaluar ose zbutur pasojat e kësaj shkeljeje. Nëse paraqitja e çështjes është bërë, kjo është e lejueshme në përputhje me paragrafin R114.1 (d) të Kodit.

Kërkimi i Këshillave

360.39 A1 Kontabilisti i Miratuar mund të marrë në konsideratë:

- Këshillimin e brendshëm.
- Sigurimi e këshillimit ligjor për të kuptuar implikimet profesionale dhe ligjore të ndërmarrjes së një drejtim të veçantë veprimi.
- Këshillimin mbi bazën e konfidencialitetit me një organ profesional ose rregullator.

Dokumentimi

360.40 A1 Për sa i përket mospërputhjes së identifikuar ose mospërputhjes së dyshuar, që bie brenda objektit të këtij seksioni, Kontabilisti i Miratuar inkurajohet të dokumentojë:

- Çështjen.
- Përfundimet e diskutimeve me menaxhimin, dhe kur është e zbatueshme, me personat e ngarkuar me drejtimin dhe palët e tjera.
- Mënyrën se si menaxhimi, dhe kur është e zbatueshme, personat e ngarkuar me drejtimin i janë përgjigjur çështjes.
- Drejtimet e veprimeve të marra në konsideratë nga Kontabilisti i Miratuar dhe vendimet e marra.
- Mënyrën sesi Kontabilisti i Miratuar ka krijuar bindjen se ai ka përmbushur përgjegjësinë e përcaktuar në paragrafin R360.36.

Seksioni 600	Dhënia e Shërbimeve të Josigurisë për një Klient të Auditimit...
Nëseksioni 601	– Shërbimet Kontabël dhe të Mbajtjes së Kontabilitetit..
Nëseksioni 602	– Shërbimet Administrative
Nëseksioni 603	– Shërbimet e Vlerësimit
Nëseksioni 604	– Shërbimet Tatimore
Nëseksioni 605	– Shërbimet e Auditimit të Brendshëm.....
Nëseksioni 606	– Shërbimet e Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit
Nëseksioni 607	– Shërbimet e Mbështetjes Gjyqësore
Nëseksioni 608	– Shërbimet Ligjore
Nëseksioni 609	– Shërbimet e Rekrutimit
Nëseksioni 610	– Shërbimet Financiare të Njesise Ekonomike.....
Seksioni 800	Raportet mbi Pasqyrat Financiare për Qëllime të Veçanta që Përfshijnë një Kufizim në Përdorim dhe në Shpërndarje (Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit)

SEKSIONI 600

DHËNIA E SHËRBIMEVE TË JOSIGURISË PËR NJË KLIENT

Hyrje

- 600.1 Njësive ekonomike ju kërkohet të jenë në përputhje me parimet themelore, të jenë të pavarura, dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 600.2 Njesite ekonomike dhe njesite ekonomike të rrjetit, mund të japin për klientët e tyre një gamë të gjerë të shërbimeve të josigurisë, të cilat janë në përputhje me aftësitë dhe ekspertizën e tyre. Dhënia e shërbimeve të josigurisë për klientët,

mund të krijojë kërcënime ndaj përputhshmërisë me parimet themelore si dhe kërcënime ndaj pavarësisë.

- 600.3 Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë kur jepen shërbime të josigurisë për klientët. Nënseksionet në vijim përcaktojnë kërkesa specifike dhe materialin përkatës për zbatim kur një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit jep disa shërbime të josigurisë për klientët, si dhe japin indikacion për llojet e kërcënimeve që mund të krijohen si rrjedhojë e këtyre shërbimeve.
- 600.4 Disa nga nënseksionet përfshijnë kërkesa që ndalojnë shprehimisht një njësi ekonomike ose njësi ekonomike rrjet në dhënien e disa shërbimeve për një klient, në disa rrethana, pasi kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen me anë të zbatimit të masave mbrojtëse për të zvogëluar kërcënimet në një nivel të pranueshëm.
- 600.5 Praktikrat e reja të biznesit, evolucioni i tregjeve financiare dhe ndryshimet në teknologji janë disa zhvillime që e bëjnë të pamundur hartimin e një liste gjithëpërfshirëse të shërbimeve të josigurisë që njesite ekonomike mund t'i ofrojnë një klienti. Kuadri konceptual dhe dispozitat e përgjithshme në këtë seksion zbatohen kur një njësi ekonomike i propozon një klienti të ofrojë një shërbim të josigurisë për të cilin nuk ka kërkesa specifike dhe materiale për zbatim.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

Dispozitat e Shërbimeve të Josigurisë në Ligje ose Rregullore

- 600.6 A1 Paragrafët K100.6 deri në 100.7 A1 përcaktojnë kërkesat dhe materialin për zbatim në lidhje me përputhshmërinë me Kodin. Nëse ka ligje dhe rregullore në një juridiksion në lidhje me ofrimin e shërbimeve të josigurisë për klientët që ndryshojnë ose shkojnë përtej atyre të përcaktuara në këtë seksion, njesite ekonomike që ofrojnë shërbime të josigurisë për të cilat zbatohen këto dispozita duhet të jenë të vetëdijshme për ato dallime dhe të përputhen me dispozitat më të rrepta.

Rreziku i marrjes së përgjegjësive menaxheriale kur ofrohet një shërbim i josigurise

600.7 A1 Kur një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit ofron një shërbim të josigurise për një klient, ekziston rreziku që njësia ekonomike të marrë përsipër përgjegjësinë e menaxhimit.

Pranimi i një angazhimi për të ofruar një shërbim të josigurise

K600.8 Përpara se një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit të pranojë një angazhim për të ofruar një shërbim të josigurise për një klient, njësia ekonomike duhet të zbatojë kuadrin konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar çdo kërcënim ndaj pavarësisë që mund të krijohet duke ofruar atë shërbim .

Identifikimi dhe vlerësimi i kërcënimeve

600.9 A1 Një përshkrim i kategorive të kërcënimeve që mund të lindin kur një njësi ekonomike ofron një shërbim të josigurise për një klient, është paraqitur në paragrafin 120.6 A3.

600.9 A2 Faktorë që janë të përshtatshëm në identifikimin e kërcënimeve të ndryshme që mund të krijohen duke ofruar një shërbim të josigurise për një klient dhe vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Natyrën, qëllimin, përdorimin e synuar dhe qëllimin i shërbimit.
- Mënyrën në të cilën do të ofrohet shërbimi, si p.sh. personeli që do të përfshihet dhe vendndodhja e tyre.
- Mjedisin ligjor dhe rregullator në të cilin ofrohet shërbimi.
- Faktin nëse klienti është një njësi ekonomike me interes publik.
- Nivelin e ekspertizës së menaxhimit dhe punonjësve të klientit në lidhje me llojin e shërbimit të ofruar.
- Shkallën në të cilën klienti përcakton çështjet e rëndësishme për gjykim
- Faktin nëse rezultati i shërbimit do të ndikojë në të dhënat e kontabilitetit ose çështjet e pasqyruara në pasqyrat financiare, dhe nëse po:
 - Shkallën në të cilën rezultati i shërbimit do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.
 - Shkallën e subjektivitetit të përfshirë në përcaktimin e shumave përkatëse ose të trajtimit për çështjet e pasqyruara në pasqyrat financiare.

- Natyren dhe shtrirjen e ndikimit të shërbimit, nëse ka, në sistemet që gjenerojnë informacion që përbën një pjesë të rëndësishme të klientit:
 - Regjistrimet kontabël ose pasqyrat financiare.
 - Kontrollat e brendshme mbi raportimin financiar.
- Shkallën e mbështetjes që do të vendoset në rezultatin e shërbimit si pjesë e auditimit.
- Tarifat që lidhet me ofrimin e shërbimit të josigurise.

600.9 A3 Nënseksionet 601 deri në 609 A3 përfshijnë shembuj të faktorëve shtesë që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë të krijuara nga ofrimi i shërbimeve të caktuara të josigurise dhe vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve.

Dhënia e këshillave dhe rekomandimeve

600.11 A1 Dhënia e këshillave dhe rekomandimeve mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. Nëse dhënia e këshillave dhe rekomandimeve krijon një kërcënim vetë-rishikimi zbatohen përcaktimet në paragrafin K600.14. Kur klienti i angazhimit nuk është një njësi ekonomike me interes publik dhe identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit, njësisë ekonomike i kërkohet të zbatojë kuadrin konceptual për të vlerësuar dhe adresuar kërcënimin. Nëse klienti i angazhimit është një njësi ekonomike me interes publik, zbatohen paragrafët K600.16 dhe K600.17.

Shërbime shumifishe te josigurise të ofruara për të njëjtin klient

K600.12 Kur një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit rrjeti ofron shërbime shumefishe te josigurise për një klient, njësia ekonomike duhet të marrë parasysh nëse, përveç kërcënimeve të krijuara nga secili shërbim individualisht, efekti i kombinuar i këtyre shërbimeve krijon ose ndikon në kërcënime ndaj pavarësisë .

600.12 A1 Përveç paragrafit 600.9 A2, faktorë që janë të përshtatshëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve ndaj pavarësisë të krijuara kur shërbime shumefishe te josigurise i ofrohen te njëjtit klient mund të përfshijnë:

- Faktin nëse efekti i kombinuar i ofrimit të shërbimeve të shumta rrit nivelin e kërcënimit të krijuar nga secili shërbim i vlerësuar individualisht.

- Faktin nëse efekti i kombinuar i ofrimit të shërbimeve të shumta rrit nivelin e çdo kërcënimi që vjen nga marrëdhënia e përgjithshme me klientin.

Kërcënimet e vetë-rishikimit

600.13 A1 Kur një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit ofron një shërbim te josigurise për një klient angazhimi mund te shkaktoje një kërcënim vetë-rishikimi. Kërcënim i vetë-rishikimit është kërcënim që një njësi ekonomike nuk do të vlerësojë siç duhet rezultatet e një gjykimi të mëparshëm ose të një aktiviteti të kryer nga një individ brenda njësisë ekonomike, si pjesë e një shërbimi te josigurise në të cilin ekipi i angazhimit do të mbështetet kur të formojë një gjykim per vlerësimin qe do te japë.

K600.14 Përpara ofrimit të një shërbimi te josigurise për një klient angazhimi, një njësi ekonomike do të përcaktojë nëse ofrimi i atij shërbimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi duke vlerësuar nëse ekziston rrezik që:

- (a) Rezultatet e shërbimit do të jenë pjesë ose do të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit, kontrollet e brendshme mbi raportimin financiar ose pasqyrat financiare mbi të cilat njësia ekonomike do të shprehë një opinion.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

600.15 A1 Kur klienti i angazhimit është një njësi ekonomike me interes publik, palët e interesuara kanë pritshmëritë te larta në lidhje me pavarësinë e njësisë ekonomike. Këto pritshmëri janë të rëndësishme për testin e palës së tretë te arsyeshme dhe të informuar, të përdorur për të vlerësuar një kërcënim të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i një shërbimi te josigurise për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik.

600.15 A2 Kur ofrimi i një shërbimi te josigurise për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik krijon një kërcënim vetë-rishikimi, ai kërcënim nuk mund të eliminohet dhe masat mbrojtëse nuk mund të zbatohen për ta reduktuar atë kërcënim në një nivel të pranueshëm .

Kërcënimet e vetë-rishikimit

R600.16 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do t'i ofrojë një shërbim te josigurise një klienti angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik

nëse ofrimi i atij shërbimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi në lidhje me auditimin e pasqyrave financiare në për të cilën njësi ekonomike do të shprehë një mendim. (Ref: Para. 600.13 A1 dhe K600.14).

Dhënia e këshillave dhe rekomandimeve

R600.17 Si përjashtim nga paragrafi K600.16, një njësi ekonomike mund t'i japë këshilla dhe rekomandime një klienti angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik në lidhje me informacionin ose çështjet që lindin gjatë një angazhimi me kusht që njësi ekonomike :

- (a) Nuk merr përsipër përgjegjësi menaxheriale; dhe
- (b) Zbaton kuadrin konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet, përveç kërcënimeve të vetë-rishikimit, për pavarësinë që mund të krijohet nga dhënia e asaj këshille.

600.17 A1 Shembuj këshillash dhe rekomandimesh që mund të jepen në lidhje me informacionin ose çështjet që lindin gjatë një angazhimi përfshijnë:

- Këshillimin për standardet ose politikat e kontabilitetit dhe raportimit financiar dhe kërkesat për dhënien e shënimeve shpjeguese.
- Këshillimin mbi përshtatshmërinë e kontrollit financiar dhe kontabël dhe metodat e përdorura në përcaktimin e shumave të deklaruara në pasqyrat financiare dhe shënimet shpjeguese perkatëse.
- Propozimin e rregullimit të shënimeve në regjister që dalin nga gjetjet e auditimit.
- Diskutimin e gjetjeve nga kontrollet e brendshme mbi raportimin financiar dhe proceset dhe rekomandimin e përmirësimeve.
- Diskutimin se si të zgjidhen problemet e rakordimit të llogarive.
- Këshillimin për përputhshmërinë me politikat e kontabilitetit të grupit.

Adresimi i Kërcënimeve

Të gjithë klientët e angazhimit

600.18 A1 Paragrafët K120.10 deri në 120.10 A2 përfshijnë kërkesat dhe materialin për zbatim që janë të rëndësishme kur adresohen kërcënimet ndaj pavarësisë, duke përfshirë një përshkrim të masave mbrojtëse.

- 600.18 A2 Kërcënimet ndaj pavarësisë të krijuara nga ofrimi i një shërbimi i josigurise ose shërbimeve shumefishe për një klient angazhimi ndryshojnë në varësi të fakteve dhe rrethanave të angazhimit dhe natyrës së shërbimit. Kërcënime të tilla mund të adresohen duke aplikuar masa mbrojtëse ose duke rregulluar qëllimin e shërbimit të propozuar.
- 600.18 A3 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla përfshijnë:
- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.
 - Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikojë punën ose shërbimin e kryer.
 - Marrjen e interpretimeve paraprake të rezultatit të shërbimit nga një autoritet përkatës (për shembull, një autoritet tatimor).
- 600.18 A4 Masat mbrojtëse mund të mos jenë të disponueshme për të reduktuar kërcënimet e krijuara nga ofrimi i një shërbimi të josigurise për një klient angazhimi në një nivel të pranueshëm. Në një situatë të tillë, zbatimi i kuadrit konceptual kërkon që njësia ekonomike :
- (a) Te rregullojë objektin e shërbimit të propozuar për të eliminuar rrethanat që krijojnë kërcënimet;
 - (b) Të refuzojë ose të përfundojë shërbimin që krijon kërcënime që nuk mund të eliminohen ose reduktohen në një nivel të pranueshëm; ose
 - (c) Të përfundojë angazhimin.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

- 600.20 A1 Paragrafët K600.21 deri K600.23 kërkojnë që një njësi ekonomike të komunikojë me personat që janë të ngarkuar me drejtimin e një njësie ekonomike me interes publik përpara se njësia ekonomike ose njësia ekonomike e rrjetit të ofrojë shërbime të josigurise për subjektet brenda strukturës së korporatës, pjesë e të cilave është edhe njësia ekonomike me interes publik, gjë që mund të krijojë kërcënime për pavarësinë. Qëllimi i komunikimit është t'u mundësojë personave që janë të ngarkuar me drejtimin e njësisë ekonomike me interes publik që të kenë

mbikëqyrje efektive të pavarësisë së njësisë që auditon pasqyrat financiare të asaj njësie ekonomike me interes publik.

600.20 A2 Për të lehtësuar përmbushjen e kërkesave të tilla, një njësi ekonomike mund të bie dakord me personat që janë të ngarkuar me qeverisjen e njësisë ekonomike me interes publik për një proces që trajton se kur dhe me kë do të komunikojë njësia ekonomike. Një proces i tillë mund të:

- Krijoje procedurën për dhënien e informacionit në lidhje me një shërbim të propozuar të jositurise, i cili mund të jetë mbi një bazë angazhimi individual, sipas një politike të përgjithshme, ose mbi çdo bazë tjetër të rënë dakord.
- Identifikoje subjektet për të cilat do të zbatohet procesi, të cilat mund të përfshijnë njësi të tjera me interes publik brenda strukturës së korporatës.
- Identifikoje çdo shërbim që mund t'u ofrohet subjekteve të identifikuar në paragrafin K600.21 pa miratimin specifik të personave të ngarkuar me drejtimin, nëse ata bien dakord, që këto shërbime nuk janë të ndaluara sipas këtij seksioni dhe nuk do të krijonin kërcënime për pavarësinë e njësisë ekonomike ose, nëse krijohen kërcënime të tilla, ato do të ishin në një nivel të pranueshëm.
- Përcaktoje se si personat e ngarkuar me drejtimin e njësive të shumta me interes publik brenda të njëjtës strukturë korporative kanë përcaktuar se do të ndahet autoriteti për miratimin e shërbimeve.
- Vendose një procedurë që duhet ndjekur kur dhënia e informacionit të nevojshëm personave të ngarkuar me drejtimin për të vlerësuar nëse një shërbim i propozuar mund të krijojë një kërcënim për pavarësinë e njësisë ekonomike, është i ndaluar ose i kufizuar nga standardet profesionale, ligjet ose rregulloret, ose mund të rezultojë në zbulim të informacionit të ndjeshëm ose konfidencial.
- Specifikojë se si mund të zgjidhen çështje që nuk mbulohet nga procesi.

NËNSEKSIONI 601 – SHËRBIMET E KONTABILITETIT DHE REGJISTRIMEVE KONTABEL

Hyrje

601.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit të aplikimit në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohen shërbime të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël për një klient.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Pergjithshme

601.2 A1 Menaxhimi është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar. Këto përgjegjësi përfshijnë:

- Përcaktimin e politikave kontabël dhe trajtimit kontabël në përputhje me ato politika.
- Përgatitjen ose ndryshimin e dokumenteve bazë ose të dhënave fillestare, në formë elektronike apo në forma të tjera, evidentimin e kryerjes së një transaksioni. Shembujt përfshijnë:
 - Urdherat e blerjeve.
 - Te dhënat e listepagesave.
 - Urdherat e klientëve.
- Inicimin ose ndryshimin e regjistrimeve në ditar.
- Përcaktimin ose miratimin e klasifikimeve të llogarive të transaksioneve.

Përshkrimi i Shërbimit

601.3 A1 Shërbimet e kontabilitetit dhe të regjistrimeve kontabel përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh, ku përfshihen:

- Përgatitja e regjistrave kontabël ose pasqyrave financiare.
- Regjistrimi i transaksioneve.
- Ofrimi i shërbimeve të listëspagesave.
- Zgjidhja e problemeve të rakordimit të llogarive.

- Konvertimi i pasqyrave financiare ekzistuese nga një kuadër i raportimit financiar tek një tjetër.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël

Të gjithë klientët e angazhimit

601.4 A1 Ofrimi i shërbimeve të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabel për një klient angazhimi krijon një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat njësia ekonomike do të shprehë një opinion.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

K601.5 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do t'i ofrojë një klienti angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik shërbime të kontabilitetit dhe mbajtjes së kontabilitetit, duke përfshirë përgatitjen e pasqyrave financiare mbi të cilat njësia ekonomike do të shprehë një opinion ose informacione financiare që përbëjnë bazë për pasqyrat financiare, përveç nëse:

- (a) Shërbimet janë të një natyre rutinë ose mekanike; dhe
- (b) Njesia ekonomike adreson çdo kërcënim që nuk është në një nivel të pranueshëm.

601.5 A1 Shërbime të kontabilitetit dhe mbajtjes së kontabilitetit që janë rutinë ose mekanike:

- (a) Përfshijnë informacione, të dhëna ose materiale në lidhje me të cilat klienti ka marrë ndonjë gjykim ose vendim që mund të jetë i nevojshëm; dhe
- (b) Kërkojnë pak ose aspak gjykim profesional.

601.5 A2 Shembuj shërbimesh që mund të konsiderohen si rutinë ose mekanike përfshijnë:

- Përgatitjen e llogaritjeve ose raporteve të listëpagesave bazuar në të dhënat fillestare të marra nga klienti dhe janë për miratim dhe pagesë nga klienti.
- Regjistrimin e transaksioneve të përsëritura për të cilat shumat janë lehtësisht të përcaktueshme nga dokumentet ose të dhënat fillestare, si p.sh. një faturë shërbimi ku klienti ka përcaktuar ose miratuar klasifikimin e duhur të llogarisë.

- Llogaritjen e amortizimit të aktiveve fikse kur klienti përcakton politikën kontabël dhe vlerësimet e jetës së dobishme dhe vlerave të mbetura.
- Postimin e transaksioneve të koduara nga klienti në librin kryesor.
- Postimin e hyrjeve të miratuara nga klienti në bilancin vertetues.
- Përgatitjen e pasqyrave financiare bazuar në informacionin në bilancin vertetues të miratuar nga klienti dhe përgatitjen e shënimeve përkatëse bazuar në të dhënat e miratuara nga klienti.

Njesia ekonomike ose njësia ekonomike e rrjetit mund të ofrojë shërbime të tilla për klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik, me kusht që njësia ekonomike nuk merr përsipër një përgjegjësi menaxhimi në lidhje me shërbimin dhe me kërkesën në paragrafin K601.5 (b).

601.5 A3 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të vetë-rishikimit të krijuar kur ofrohen shërbime kontabël dhe kontabiliteti të një natyre rutinë ose mekanike për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.
- Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikojë punën ose shërbimin e kryer.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

K601.6 Një njësi ekonomike ose njësia ekonomike e rrjetit nuk duhet të ofrojë shërbime kontabiliteti dhe të mbajtjes së kontabilitetit për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik.

K601.7 Si përjashtim nga paragrafi K601.6, një njësi ekonomike ose njësia ekonomike e rrjetit mund të përgatisë pasqyra financiare statutorë për një njësi ekonomike subjekt i një klienti angazhimi të një njësia ekonomike me interes publik me kusht që:

- (a) Raporti i auditimit mbi pasqyrat financiare të grupit të publikut është emetuar subjekt interesi;

- (b) Njesia ekonomike ose njësia ekonomike e rrjetit nuk merr përsipër përgjegjësinë e menaxhimit dhe zbaton kuadrin konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë;
- (c) Njesia ekonomike ose njësia ekonomike e rrjetit nuk përgatit të dhënat kontabël në bazë të pasqyrave financiare statutore të njësisë ekonomike të lidhur dhe ato pasqyra financiare bazohen në informacionin e miratuar nga klienti; dhe
- (d) Pasqyrat financiare statutore të njësisë ekonomike të lidhur nuk do të përbëjnë bazën e pasqyrave financiare të grupit të ardhshëm të asaj njësia ekonomike me interes publik.

NËNSEKSIONI 602 – SHËRBIMET ADMINISTRATIVE

Hyrje

602.1 Përveç materialit specifik për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual gjatë ofrimit të shërbimeve administrative.

Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

602.2 A1 Shërbimet administrative përfshijnë asistimin e klientëve me detyrat e tyre rutinë ose mekanike brenda rrjedhës normale të operacioneve.

602.2 A2 Shembuj të shërbimeve administrative përfshijnë:

- Shërbimet e përpunimit të tekstit ose formatimit të dokumentave.
- Përgatitjen e formularëve administrativë ose ligjorë për miratimin e klientit.
- Dorëzimin e formularëve të tillë siç udhëzohet nga klienti.
- Monitorimin e **datave** ligjore të paraqitjes dhe këshillimin e klientit në lidhje me ato **data**.

Kërcënimet e mundshme që dalin nga ofrimi i shërbimeve administrative

Te gjithë klientët e angazhimit

602.3 A1 Ofrimi i shërbimeve administrative për një klient zakonisht nuk krijon një kërcënim kur shërbime të tilla janë në natyrë klerike dhe kërkojnë pak ose aspak gjykim profesional.

NËNSEKSIONI 603 – SHËRBIMET E VLERËSIMIT

Hyrje

603. 1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali i aplikimit në paragrafët 600.1 deri në 600.20 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohen shërbime vlerësimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

603.2 A1 Një vlerësim përfshin bërjen e supozimeve në lidhje me zhvillimet e ardhshme, aplikimin e metodologjive dhe teknikave të përshtatshme dhe kombinimin e të dyjave për të llogaritur një vlerë të caktuar ose varg vlerash, për një aktiv, një detyrim ose për të gjithë ose një pjesë të një subjekti.

603.2 A2 Nëse një njësi ekonomike ose njësi ekonomike të rrjetit i kërkohet të kryejë një vlerësim për të ndihmuar një klient në lidhje me raportimin e detyrimeve të tij tatimore ose për qëllime të planifikimit tatimor dhe rezultatet e vlerësimit nuk do të kenë një efekt të drejtpërdrejtë në pasqyrat financiare, përveçse nëpërmjet regjistrimet kontabël që lidhen me tatimin, do të zbatohet materiali për zbatim i dhënë në paragrafet 604.17 A1 deri në 604.19 A1 që lidhet me këto shërbime

Kërcënimet e mundshme që dalin nga ofrimi i shërbimeve të vlerësimit

Te gjithë klientët e angazhimit

603.3 A1 Ofrimi i një shërbimi vlerësimi për një klient mund të krijojë një kërcënim të favorizimit.

603.3 A2 Faktorë që janë të përshtatshëm në identifikimin e kërcënimeve të favorizimit të krijuara nga ofrimi i shërbimeve të vlerësimit për një klient dhe vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Përdorimin dhe qëllimin e raportit të vlerësimit.
- Faktin nëse raporti i vlerësimit do të bëhet publik.
- Shkallën në të cilën metodologjia e vlerësimit mbështetet me ligj ose rregullore, precedentë të tjerë ose praktikë të caktuar.
- Shkallën e përfshirjes së klientit në përcaktimin dhe miratimin e metodologjisë së vlerësimit dhe çështjeve të tjera të rëndësishme për gjykim.
- Shkalla e subjektivitetit e natyrshme në zërin për vlerësimet që përfshijnë metodologji standarde ose të vendosura.
- Faktin nëse vlerësimi do të ketë një efekt material në paraqitjen e pasqyrave financiare.
- Shtrirjen e dhënies së informacioneve shpjeguese në lidhje me vlerësimin e dhene në pasqyrat financiare.
- Shkallën e varësisë në ngjarjet e ardhshme të një natyre që mund të krijojë paqëndrueshmëri të rëndësishme të vetvetishme në shumat e përfshira.

Klientë që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

603.3 A3 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e favorizimit të krijuara nga ofrimi i një shërbimi vlerësimi për një klient që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të auditimit për të kryer shërbimin.

K603.4 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të ofrojë një shërbim vlerësimi për një klienti që nuk është njësi ekonomike me interes publik nëse:

- (b) Vlerësimi përfshin një shkallë të konsiderueshme subjektiviteti; dhe
- (c) Vlerësimi do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.

603.4 A1 Disa vlerësime nuk përfshijnë një shkallë të konsiderueshme subjektiviteti. Ky ka të ngjarë të jetë rasti kur supozimet themelore përcaktohen me ligj ose rregullore ose kur teknikat dhe metodologjitë që do të përdoren bazohen në standarde të pranuarra përgjithësisht ose të përshkruara me ligj ose rregullore. Në rrethana të tilla, rezultatet e një vlerësimi të kryer nga dy ose më shumë palë nuk ka të ngjarë të jenë materialisht të ndryshme.

Klientë që janë njësi ekonomike me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

K603.5 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë një shërbim vlerësimi për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i një shërbimi të tillë vlerësimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).

Kërcënimet e Favorizimit

603.5 A1 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si mase mbrojtëse për të adresuar një kërcënim favorizimi të krijuar gjatë ofrimit të një shërbimi vlerësimi për një klient që është një njësi ekonomike me interes publik është përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të grupit të angazhimit për të kryer shërbimin.

NËNSEKSIONI 604 – SHËRBIMET TATIMORE

Hyrje

604.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali i aplikimit në paragrafët 600.1 deri në 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim tatimor.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

604.2 A1 Shërbimet tatimore përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh. Ky nënseksion trajton konkretisht:

- Përgatitjen e deklaratave tatimore.
- Llogaritjet e taksave për qëllimin e përgatitjes së regjistrimeve kontabël.
- Shërbimet e këshillimit tatimor.
- Shërbimet e planifikimit tatimor.
- Shërbimet tatimore që përfshijnë vlerësime.
- Asistencën në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore.

604.2 A2 Është e mundur të merren në konsideratë shërbimet tatimore nën board headings, si planifikimi tatimor ose perputhshmeria. Megjithatë, shërbime të tilla janë shpesh të ndërlidhura në praktikë dhe mund të kombinohen me lloje të tjera shërbimesh të ofruara nga njësi ekonomike, siç janë shërbimet financiare të korporatave. Prandaj, është e pamundur të kategorizohen të gjithë kërcënimet nga të cilat lindin shërbimet specifike tatimore.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve tatimore

Te gjithë klientët e angazhimit

604.3 A1 Ofrimi i shërbimeve tatimore për një klient mund të krijojë një kërcënim të favorizimit.

604.3 A2 Faktorë që janë të përshtatshëm në identifikimin e kërcënimeve të favorizimit të krijuara nga ofrimi i ndonjë shërbimi tatimor për një klient dhe vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Karakteristikat e veçanta të angazhimit.
- Nivelin e ekspertizës tatimore të punonjësve të klientit.
- Sistemin me të cilin autoritetet tatimore vlerësojnë dhe administrojnë tatimin në fjalë dhe rolin e njësisë ekonomike në atë proces.
- Kompleksitetin e regjimit tatimor përkatës dhe shkallën e gjykimit të nevojshëm në zbatimin e tij.

K604.4 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë një shërbim tatimor ose nuk do t'i rekomandojë një transaksion një klienti nëse shërbimi ose transaksioni lidhet me marketingun, planifikimin ose opinionin në favor të një trajtimi tatimor që fillimisht ishte rekomanduar, drejtpërdrejt ose tërthorazi, nga njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit dhe një qëllim domethënës i trajtimit ose transaksionit tatimor është shmangia e taksave, përveç rastit kur njësi ekonomike është e sigurt se trajtimi i propozuar ka një bazë në ligjin ose rregulloren tatimore të zbatueshme që ka të ngjarë të prevalojë.

604.4 A1 Me përjashtim të rasteve kur trajtimi tatimor ka një bazë në ligjin ose rregulloren tatimore të aplikueshme që njësi ekonomike ka besim se ka të ngjarë të prevalojë, ofrimi i shërbimit të ofruar të përshkruar në paragrafin R604.4 krijon kërcënim të interesit vetjak, **veterishikimit** dhe favorizimit që nuk mund të

të eliminohen dhe masat mbrojtëse nuk mund të zbatohen për të reduktuar kërcënime të tilla në një nivel të pranueshëm.

A. Përgatitja e Deklaratave Tatimore

Përshkrimi i Shërbimit

604.5 A1 Shërbimet e përgatitjes së deklaratës tatimore përfshijnë:

- Asistimin e klientëve me detyrimet e tyre të raportimit tatimor duke hartuar dhe përpiluar informacion, duke përfshirë shumën e tatimit që duhet (zakonisht në formularë të standardizuar) që kërkohet të dorëzohet pranë autoriteteve tatimore.
- Këshillimin mbi trajtimin në deklaratën tatimore të transaksioneve të ndodhura në të kaluarën.
- Përgjigja në emër të klientit të auditimit ndaj kërkesave të autoriteteve tatimore për informacione shtesë dhe analiza (për shembull, dhënien e shpjegimeve dhe mbështetjen teknike për metodën e zgjedhur).

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve të përgatitjes së deklaratave tatimor

Te gjithë klientët e angazhimit

604.6 A1 Ofrimi i shërbimeve të përgatitjes së deklaratave tatimore zakonisht nuk krijon një kërcënim sepse:

- (d) Shërbimet e përgatitjes së deklaratave tatimore bazohen në informacionin historik dhe kryesisht përfshijnë analizën dhe paraqitjen e këtij informacioni historik sipas ligjit ekzistues tatimor, duke përfshirë precedentët dhe praktikën e vendosur; dhe
- (e) Deklaratat tatimore i nënshtrohen çdo procesi rishikimi ose miratimi që autoriteti tatimor e konsideron të përshtatshëm.

B. Llogaritjet e taksave për qëllimin e përgatitjes së regjistrimeve kontabël

Përshkrimi i Shërbimit

604.7 A1 Shërbimet e llogaritjes së taksave përfshijnë përgatitjen e llogaritjeve të detyrimeve ose aktiveve tatimore korrente dhe të shtyra me qëllim përgatitjen e regjistrimeve kontabël që mbështesin aktivet ose detyrimet tatimore në pasqyrat financiare të klientit të kontrollit.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve të llogaritjes së taksave

Te gjithë klientët e angazhimit

604.8 A1 Përgatitja e llogaritjeve tatimore të detyrimeve (ose aktiveve) tatimore korrente dhe të shtyra për një klient me qëllim të përgatitjes së regjistrimeve kontabël që mbështesin balanca të tilla krijon një kërcënim vetë-rishikimi.

Klientë që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

604.9 A1 Përveç faktorëve në paragrafin 604.3 A2, një faktor që është i rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënit të vetë-rishikimit të krijuar gjatë përgatitjes së llogaritjeve të tilla për një klient angazhimi është nëse llogaritja mund të ketë një efekt material në pasqyrat financiare në të cilat njësi ekonomike do të shprehë një mendim.

604.9 A2 Shembuj veprimesh që mund të jenë masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë të vetë-rishikimit kur klienti i angazhimit nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit, të rishikojë punën ose shërbimin e kryer.

Klientë që janë njësi ekonomike me interes publik

K604.10 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të përgatisë llogaritjet tatimore të detyrimeve (ose aktiveve) korrente dhe të shtyra për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik. (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).

C. Shërbimet e Këshillimit Tatimor dhe Planifikimit Tatimor

Përshkrimi i Shërbimit

604.11 A1 Shërbimet e këshillimit tatimor dhe planifikimit tatimor përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh, të tilla si këshillimi i klientit të kontrollit se si t'i strukturojë punët e tij në një mënyrë efikase tatimore ose këshillimi për zbatimin e një ligji ose rregulloreje tatimore.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve të këshillimit tatimor dhe planifikimit tatimor

Të gjithë klientët e angazhimit

604.12 A1 Ofrimi i shërbimeve të këshillimit tatimor dhe planifikimit tatimor për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Shërbime të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim favorizimi.

604.12 A2 Ofrimi i shërbimeve të këshillimit tatimor dhe planifikimit tatimor nuk do të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi nëse shërbime të tilla:

- (c) Mbështeten nga një autoritet tatimor ose precedent tjetër;
- (d) Bazohen në një praktikë të vendosur (duke qenë një praktikë që është përdorur zakonisht dhe nuk është kundërshtuar nga autoriteti tatimor përkatës); ose
- (e) Kane një bazë në ligjin tatimor që njësia ekonomike ka besim se ka të ngjarë ta prevalojne.

604.12 A3 Përveç paragrafit 604.3 A2, faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga ofrimi i shërbimeve këshillimore tatimore dhe planifikimi tatimor për klientët e angazhimit dhe vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Shkallen e subjektivitetit të përfshirë në përcaktimin e trajtimit të duhur për këshillimin tatimor në pasqyrat financiare.
- Faktin nëse trajtimi tatimor mbështetet nga një vendim ose është vërtetuar nga autoriteti tatimor përpara përgatitjes së pasqyrave financiare.
- Shkallen në të cilën rezultati i këshillimit tatimor mund të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.

Kur një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient angazhimi është një interes publik njësi ekonomike është identifikuar, zbatohet paragrafi R604.15.

Kur efektiviteti i Keshillimit Tatimor varet nga një trajtim ose prezantim kontabël i veçantë

K604.13 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të ofrojë shërbime të keshillimit tatimor dhe planifikimit tatimor për një klient angazhimi kur:

- (a) Efektiviteti i keshillimit tatimor varet nga një trajtim kontabël ose paraqitje e veçantë në pasqyrat financiare; dhe
- (b) Ekipi i angazhimit ka dyshime për përshtatshmërinë e trajtimit ose paraqitjes kontabël me kuadrit përkatës të raportimit financiar.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

604.14 A1 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara duke ofruar shërbime keshillimi tatimor dhe planifikimi tatimor për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin i profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.
- Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit, të rishikoje punën ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.
- Marrja e interpretimeve paraprake nga autoritetet tatimore mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

K604.15 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë shërbime të keshillimit tatimor dhe planifikimit tatimor për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14, K600.16, 604.12 A2).

Kërcënimet e Favorizimit

604.15 A1 Shembuj te veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim favorizimi të krijuar gjate ofrimit te shërbimeve te këshillimit tatimor dhe planifikimit tatimor për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin i profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.
- Marrjen e interpretimeve paraprake nga organet tatimore.

D. Shërbimet tatimore që përfshijnë vlerësime

Përshkrimi i Shërbimit

604.16 A1 Ofrimi i shërbimeve tatimore që përfshijnë vlerësime mund të lindë në një sërë rrethanash duke përfshirë:

- Transaksionet e bashkimit dhe blerjes.
- Ristrukturimet e grupeve dhe riorganizimet e njësive ekonomike.
- Studime të transferimit te çmimeve.
- Marrëveshjet e kompensimit të bazuara në aksione.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve tatimore që përfshijnë vlerësime

Të gjithë klientët e angazhimit

604.17 A1 Dhënia e një vlerësimi për qëllime tatimore për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimit të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Një shërbim i tillë mund të krijojë gjithashtu një kërcënim favorizimi.

604.17 A2 Kur një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit kryen një vlerësim për qëllime tatimore për të ndihmuar një klient angazhimi me detyrimet e tij të raportimit tatimor ose për qëllime të planifikimit tatimor, rezultati i vlerësimit mund:

(a) Te mos ketë asnjë efekt në të dhënat kontabël ose pasqyrat financiare përveçse nëpërmjet regjistrimeve kontabël që lidhen me tatimin. Në situata të tilla, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në këtë nënseksion.

(b) Të ndikojë në regjistrat kontabël ose pasqyrat financiare në mënyra që nuk kufizohen në regjistrimet kontabël që lidhen me tatimin, për shembull, nëse vlerësimi çon në një rivlerësim të aktiveve. Në situata të tilla, zbatohen kërkesat dhe materiali i aplikimit të përcaktuara në nënseksionin 603 në lidhje me shërbimet e vlerësimit.

604.17 A3 Kryerja e një vlerësimi për qëllime tatimore për një klient angazhimi nuk do të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi nëse:

(a) Supozimet bazë janë ose të përcaktuara me ligj ose rregullore, ose janë pranuar gjerësisht; ose

(b) Teknikat dhe metodologjitë që do të përdoren bazohen në standarde të pranuar përgjithësisht ose të përshkruara me ligj ose rregullore, dhe vlerësimi i nënshtrohet rishikimit të jashtëm nga një autoritet tatimor ose autoritet rregullator i ngjashëm.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

604.18 A1 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit mund të kryejë një vlerësim për qëllime tatimore për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik ku rezultati i vlerësimit ndikon vetëm në të dhënat kontabël ose pasqyrat financiare nëpërmjet regjistrimeve kontabël që lidhen me tatimin. Kjo zakonisht nuk do të krijojte kërcënime nëse efekti në pasqyrat financiare është i parëndësishëm ose nëse vlerësimi, siç përfshihet në një deklaratë tatimore ose një dosje tjetër, i nënshtrohet rishikimit të jashtëm nga një autoritet tatimor ose autoritet i ngjashëm rregullator.

604.18 A2 Nëse vlerësimi që kryhet për qëllime tatimore nuk i nënshtrohet një rishikimi të jashtëm dhe efekti është material për pasqyrat financiare, përveç paragrafit 604.3 A2, faktorët e mëposhtëm janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuar nga ofrimi i këtyre shërbimeve për një

klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik dhe vlerësimin i nivelit të këtyre kërcënimeve:

- Shkalla në të cilën metodologjia e vlerësimit mbështetet nga ligji ose rregullorja tatimore, precedentë të tjerë ose praktikë të vendosur.
- Shkalla e subjektivitetit e natyrshme në vlerësim.
- Besueshmëria dhe shtrirja e të dhënave themelore.

604.18 A3 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.
- Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit për të rishikuar punën ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.
- Marrja e interpretimeve paraprake nga autoritetet tatimore mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

K604.19 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të kryejë një vlerësim për qëllime tatimore për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i atij shërbimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14, K600.16, 604,17 A3).

Kërcënimet e Favorizimit

604.19 A1 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim favorizimi të krijuar gjate ofrimin të një vlerësimi për qëllime tatimore për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.
- Marrjen e interpretimeve paraprake nga organet tatimore.

E. Asistencë në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore

Përshkrimi i Shërbimit

604.20 A1 Një shërbim i jositurise për t'i ofruar ndihmë një klienti angazhimi në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore mund të lindë nga shqyrtimi i llogaritjeve dhe trajtimeve tatimore nga autoriteti tatimor. Një shërbim i tillë mund të përfshijë, për shembull, dhënien e ndihmës kur autoritetet tatimore kanë njoftuar klientin se argumentet për një çështje të caktuar janë refuzuar dhe ose autoriteti tatimor ose klienti e referojnë çështjen për përcaktim në një proces formal përpara një gjykate.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i ndihmës në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore

Të gjithë klientët e angazhimit

604.21 A1 Ofrimi i ndihmës në zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje tatimore për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimit të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion . Një shërbim i tillë mund të krijojë gjithashtu një kërcënim favorizimit.

604.22 A1 Përveç faktorëve të identifikuar në paragrafin 604.3 A2, faktorë të tjerë që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të veterishikimit ose favorizimit të krijuara gjate ofrimit të ndihmës për një klient angazhimi në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore dhe vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Rolin e menaxhimit në zgjidhjen e mosmarrëveshjes.
- Shkallen në të cilën rezultati i mosmarrëveshjes do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare për të cilat njësia ekonomike do të shprehë një opinion.
- Faktin nëse njësia ekonomike ka dhënë këshillën që është objekt i mosmarrëveshjes tatimore.
- Shkallen në të cilën çështja mbështetet nga ligji ose rregullore tatimore, precedent tjetër ose praktikë e vendosur.
- Faktin nëse procedura zhvillohet në publik.

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik, zbatohet paragrafi K604.24.

Klientë të angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

604.23 A1 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara gjatë ofrimit të ndihmës për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.
- Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikojë punën ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.

Klientë të angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

K604.24 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do t'i ofrojë ndihmë në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore një klienti angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i asaj ndihme mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).

Kërcënimet e Favorizimit

604.24 A1 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si një mbrojtje për të adresuar një kërcënim favorizimi për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik, është përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të grupit të angazhimit për të kryer shërbimin.

Zgjidhja e Çështjeve Tatimore duke Përfshirë të Vepruarit si Avokatë para një Gjykate

Klientë angazhimi që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

K604.25 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të ofrojë shërbime tatimore që përfshijnë ndihmën në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik nëse:

- (a) Shërbimet përfshijnë te vepruarit si avokat i klientit të angazhimit përpara një gjykate në zgjidhjen e një çështjeje tatimore; dhe
- (b) Shumat e përfshira janë materiale për pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

K604.26 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë shërbime tatimore që përfshijnë ndihmën në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse shërbimet përfshijnë te vepruarit si avokat për klientin e angazhimit përpara një gjykate.

604.27 A1 Paragrafët K604.25 dhe K604.26 nuk e përjashtojnë një njësi ekonomike që të ketë një rol të vazhdueshëm këshillues në lidhje me çështjen që po dëgjohet përpara një gjykate, për shembull:

- Përgjigjja ndaj kërkesave specifike për informacion.
- Dhënia e informacioneve faktike ose dëshmive për punën e kryer.
- Ndihma e klientit në analizimin e çështjeve tatimore që lidhen me këtë çështje.

604.27 A2 Çfarë përbën një “gjykatë” varet nga mënyra se si dëgjoohen procedurat tatimore në juridiksionin e caktuar.

NËNSEKSIONI 605 – SHËRBIMET E AUDITIMIT TË BRENDSHËM

Hyrje

605.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit të aplikimit në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafë 600.1 deri 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim i auditimit të brendshëm për një klient angazhimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

605.2 A1 Shërbimet e auditimit të brendshëm përfshijnë një gamë të gjerë aktivitetesh dhe mund të përfshijnë ndihmën e klientit të angazhimit në kryerjen e një ose më

shumë aspekteve të aktiviteteve të auditimit të brendshëm. Aktivitetet e auditimit të brendshëm mund të përfshijnë:

- Monitorimin e kontrollit të brendshëm - rishikimin e kontrolleve, monitorimin e funksionimit të tyre dhe rekomandimin e përmirësimeve për to.
- Ekzaminimin e informacionit financiar dhe operativ duke:
 - Rishikuar mjetet e përdorura për të identifikuar, matur, klasifikuar dhe raportuar informacionin financiar dhe operativ.
 - Bere kërkime specifike për artikujt individualë, duke përfshirë testimin e detajuar të transaksioneve, bilanceve dhe procedurave.
- Rishikimin e ekonomisë, efikasitetit dhe efektivitetit të aktiviteteve operative duke përfshirë aktivitetet jofinanciare të një njësie ekonomike.
- Rishikimin e përputhshmërisë me:
 - Ligjet, rregulloret dhe kërkesat e tjera të jashtme.
 - Politikat e menaxhimit, direktivat dhe kërkesat e tjera të brendshme.

605.2 A2 Objekti dhe objektivat e aktiviteteve të auditimit të brendshëm ndryshojnë shumë dhe varen nga madhësia dhe struktura e njësisë ekonomike dhe kërkesat e personave që janë të ngarkuar me drejtimin si dhe nevojat dhe pritshmëritë e menaxhimit. Meqenëse ato mund të përfshijnë çështje që janë operacionale në natyrë, ato nuk lidhen domosdoshmërisht me çështje që do të jenë subjekt i shqyrtimit në lidhje me auditimin e pasqyrave financiare.

Rreziku i marrjes së përgjegjësisë së menaxhimit gjatë ofrimit të një shërbimi të auditimit të brendshëm

K605.3 Nje njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të marrë përsipër përgjegjësinë e menaxhimit. Kur ofron një shërbim të auditimit të brendshëm për një klient angazhimi, njësi ekonomike duhet të jetë e bindur që:

- (a) Klienti cakton një burim të përshtatshëm dhe kompetent, i cili raporton tek personat që janë të ngarkuar me drejtimin për:
- (i) Të qene përgjegjës gjatë gjithë kohës për aktivitetet e auditimit të brendshëm; dhe
 - (ii) Të njohur përgjegjësinë për projektimin, zbatimin, monitorimin dhe ruajtjen e kontrollit të brendshëm;

- (b) Klienti rishikon, vlerëson dhe miraton qëllimin, rrezikun dhe shpeshtësinë e shërbimeve të auditimit të brendshëm;
- (c) Klienti vlerëson përshtatshmërinë e shërbimeve të auditimit të brendshëm dhe gjetjet që rezultojnë nga performanca e tyre;
- (d) Klienti vlerëson dhe përcakton se cilat rekomandime rezultojnë nga shërbimet e auditimit të brendshëm për të zbatuar dhe menaxhon procesin e zbatimit; dhe
- (e) Klienti u raporton personave që janë të ngarkuar me drejtimin gjetjet dhe rekomandimet e rëndësishme që rezultojnë nga shërbimet e auditimit të brendshëm.

605.3 A1 Kryerja e një pjese të aktiviteteve të auditimit të brendshëm të klientit rrit mundësinë që individët brenda njësisë ekonomike ose njësisë ekonomike të rrjetit që ofron shërbime të auditimit të brendshëm të marrin përsipër një përgjegjësi menaxhimi.

605.3 A2 Shembuj të shërbimeve të auditimit të brendshëm që përfshijnë marrjen e përgjegjësisë të menaxhimit përfshijnë:

- Përcaktimin e politikave të auditimit të brendshëm ose drejtimin strategjik të aktiviteteve të auditimit të brendshëm.
- Drejtimin dhe marrjen e përgjegjësisë për veprimet e punonjësve të auditimit të brendshëm të njësisë.
- Vendimin se cilat rekomandime që rezultojnë nga aktivitetet e auditimit të brendshëm të zbatohen.
- Raportimin e rezultateve të aktiviteteve të auditimit të brendshëm tek personat e ngarkuar me drejtimin në emër të menaxhimit.
- Kryerjen e procedurave që janë pjesë e kontrollit të brendshëm, të tilla si shqyrtimi dhe miratimi i ndryshimeve në privilegjet e aksesit të të dhënave të punonjësve.
- Marrjen e përgjegjësisë për projektimin, zbatimin, monitorimin dhe ruajtjen e kontrollit të brendshëm.
- Kryerjen e shërbimeve të auditimit të brendshëm të kontraktuara nga jashtë njësisë ekonomike, që përfshijnë të gjithë ose një pjesë të konsiderueshme të funksionit të auditimit të brendshëm, ku njësi ekonomike është përgjegjëse

për përcaktimin e fushës së punës së auditimit të brendshëm; dhe mund të ketë përgjegjësi për një ose më shumë nga çështjet e përmendura më sipër.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve të auditimit të brendshëm

Të gjithë klientët e angazhimit

605.4 A1 Ofrimi i shërbimeve të auditimit të brendshëm për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

605.4 A2 Kur një njësi ekonomike përdor punën e një funksioni të auditimit të brendshëm në një angazhim, SNA-të kërkojnë kryerjen e procedurave për të vlerësuar përshtatshmërinë e asaj pune. Në mënyrë të ngjashme, kur një njësi ekonomik pranon një angazhim për të ofruar shërbime të auditimit të brendshëm për një klient angazhimi, rezultatet e këtyre shërbimeve mund të përdoren në kryerjen e auditimit të jashtëm. Kjo mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi sepse është e mundur që ekipi i angazhimit të përdorë rezultatet e shërbimit të auditimit të brendshëm për qëllime të angazhimit të auditimit pa:

(a) vlerësimin e duhur të këtyre rezultateve; ose

(b) Ushtrimi i të njëjtit nivel skepticizmi profesional siç do të ushtrohej kur puna e auditimit të brendshëm kryhet nga individë që nuk janë anëtarë të njësisë ekonomike.

605.4 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e një kërcënimi të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i shërbimeve të auditimit të brendshëm për një klient angazhimi dhe vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:

- Materialitetin e shumave të pasqyrave financiare përkatëse.
- Rrezikun e keqdeklarimit të pohimeve të lidhura me shumatat e pasqyrave financiare.
- Shkallen e mbështetjes që ekipi i angazhimit do të vendosë në punën e shërbimit të auditimit të brendshëm.

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient angazhimi që është njësi ekonomike me interes publik, zbatohet paragrafi K605.6.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

605.5 A1 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mbrojtje për të trajtuar një kërcënim të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i një shërbimi të auditimit të brendshëm për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik, është fakti që ajo po përdor profesionistë që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

K605.6 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të ofrojë shërbime të auditimit të brendshëm për një klient angazhimit që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).

605.6 A1 Shembuj të shërbimeve që janë të ndaluara sipas paragrafit K605.6 përfshijnë shërbimet e auditimit të brendshëm që kanë të bëjnë me:

- Kontrollat e brendshme mbi raportimin financiar.
- Sistemet e kontabilitetit financiar që gjenerojnë informacion për të dhënat kontabël të klientit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.
- Shuma ose dhënie informacionesh shpjeguese që lidhen me pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 606 – SHËRBIMET E SISTEMEVE TË TEKNOLOGJISË INFORMATIVE

Hyrje

606.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim i sistemeve të teknologjisë së informacionit (TI) për një klient angazhimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

606.2 A1 Shërbimet që lidhen me sistemet e TI përfshijnë projektimin ose zbatimin e sistemeve hardwer ose softwer. Sistemet e TI-së mund të:

- (a) Bashkojnë të dhënat bazë;
- (b) Formojnë një pjesë të kontrollit të brendshëm mbi raportimin financiar; ose
- (c) Gjenerojnë informacione që ndikojnë në regjistrat kontabël ose në pasqyrat financiare, përfshirë informacionet shpjeguese të lidhura.

Megjithatë, sistemet e TI-së mund të përfshijnë gjithashtu, çështje të palidhura me regjistrat kontabël të klientit të angazhimit, me kontrollin e brendshëm mbi raportimin financiar ose pasqyrat financiare.

606.3 A2 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të marrë marrja përsipër përgjegjësitë e drejtimit. Kur ofron shërbime të sistemeve të TI-së për një klient angazhimi, njësia ekonomike duhet të jetë e bindur që:

- (a) Klienti pranon përgjegjësinë e tij për krijimin dhe monitorimin e një sistemi të kontrolleve të brendshme;
- (b) Klienti ia cakton përgjegjësinë për të marrë të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me projektimin dhe zbatimin e sistemit të harduerit ose softuerit një punonjësi kompetent, mundësisht brenda menaxhimit të lartë;
- (c) Klienti merr të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me procesin e projektimit dhe zbatimit;
- (d) Klienti vlerëson përshtatshmërinë dhe rezultatet e projektimit dhe zbatimit të sistemit; dhe
- (e) Klienti është përgjegjës për funksionimin e sistemit (hardware ose software) dhe për të dhënat që ai përdor ose gjeneron.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve të sistemeve IT

Të gjithë klientët e angazhimit

606.4 A1 Ofrimi i shërbimeve të sistemeve të TI-së për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

606.4 A2 Ofrimi i shërbimeve të mëposhtme të sistemeve të TI-së për një klient angazhimi zakonisht nuk krijon një kërcënim për sa kohë që individët brenda njësisë ekonomike nuk marrin përsipër përgjegjësinë e menaxhimit për:

- (a) Projektimin ose zbatimin e sistemeve të TI-së që nuk kanë lidhje me kontrollin i brendshëm mbi raportimin financiar;
- (b) Projektimin ose zbatimin e sistemeve të TI-së që nuk gjenerojnë informacione që përbëjnë pjesë të regjistrave kontabël ose pasqyrave financiare; dhe
- (c) Implementimin e softuerit "off-the-shell" të raportimit financiar që nuk është zhvilluar nga njësi ekonomike, nëse kërkesa për të përmbushur nevojat e personalizuara të klientit nuk është e rëndësishme.

606.4 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e një kërcënimi të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i një shërbimi të sistemeve të TI një klienti angazhimi dhe vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:

- Natyrën e shërbimit.
- Natyrën e sistemeve të TI-së të klientit dhe shkallen në të cilën shërbimi i sistemeve të TI-së ndikon ose ndërvepron me të dhënat e kontabilitetit të klientit, kontrollet e brendshme mbi raportimin financiar ose pasqyrat financiare.
- Shkallen e mbështetjes që do të vendoset në sistemet e veçanta të TI-së si pjesë e auditimit të brendshëm

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik, zbatohet paragrafi K606.6.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

606.5 A1 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si masë mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i një shërbimi të sistemeve të TI për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik, është fakti që ajo po përdor profesionistë që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

- K606.6 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë shërbime të sistemeve të TI-së për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).
- 606.6 A1 Shembuj te shërbimeve te tilla që janë të ndaluara te ofrohen sepse shkaktojnë një kërcënim të vetë-rishikimit përfshijnë ato që shërbime qe lidhen me projektimin ose zbatimin e sistemeve të TI-së që:
- Formojnë një pjesë të rëndësishme të kontrollit të brendshëm mbi raportimin financiar; ose
 - Gjenerojnë informacion që është i rëndësishëm për të dhënat kontabël të klientit ose pasqyrat financiare për të cilat njësi ekonomike do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 607 – SHËRBIMET E MBESHTETJES GJYQESORE

Hyrje

607. 1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit të aplikimit në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali per zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim mbështetës për çështje gjyqësore për një klient angazhimi.

Kërkesat dhe Materiali per Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

- 607.2 A1 Shërbimet mbështetëse të çështjeve gjyqësore mund të përfshijnë aktivitete të tilla si:
- Asistenca me menaxhimin dhe ruajtjen e dokumenteve.
 - Te vepruarit si dëshmitar, duke përfshirë rolin si ekspert provash.
 - Llogaritjen e dëmeve të vlerësuara ose shumave të tjera që mund të bëhen të arkëtueshme ose të pagueshme si rezultat i një procesi gjyqësor ose mosmarrëveshje tjetër ligjore.
 - Shërbimet mjekoligjore ose hetimore.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve mbështetëse për çështje gjyqësore

Të gjithë klientët e angazhimit

607.3 A1 Ofrimi i shërbimeve mbështetëse për çështje gjyqësore për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Shërbime të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim favorizimi.

607.4 A1 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga ofrimi i shërbimeve mbështetëse për çështje gjyqësore për një klient angazhimi dhe në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Mjedisin ligjor dhe rregullator në të cilin ofrohet shërbimi.
- Natyrën dhe karakteristikat e shërbimit.
- Shkallen në të cilën rezultati i shërbimit mbështetës të çështjeve gjyqësore mund të përfshijë vlerësimin, ose mund të ndikojë në vlerësimin e dëmeve ose shumave të tjera që mund të kenë një efekt material në pasqyrat financiare për të cilat njësi ekonomike do të shprehë një opinion.

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient angazhimi që është njësi ekonomike me interes publik, zbatohet kërkesat në paragrafin K607.6.

607.4 A2 Nëse një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit ofron një shërbim mbështetës për çështje gjyqësore për një klient angazhimi dhe shërbimi mund të përfshijë vlerësimin, ose mund të ndikojë në vlerësimin e dëmeve ose shumave të tjera që ndikojnë në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në nënseksionin 603 në lidhje me shërbimet e vlerësimit.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

607.5 A1 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si mase mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të veterishikimit ose favorizimit të krijuar nga ofrimi i një shërbimi mbështetës për çështje gjyqësore për një klient angazhimi që nuk është një njësi

ekonomike me interes publik eshte fakti qe ajo po perdor një profesionist që nuk ishte anëtar i grupit të angazhimit për të kryer shërbimin.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

K607.6 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë shërbime mbështetëse për çështjet gjyqësore për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).

607.6 A1 Një shembull i një shërbimi që është i ndaluar për shkak se mund të krijojë një kërcënim të vetë-rishikimit është dhënia e këshillave në lidhje me një proces ligjor ku ekziston rreziku që rezultati i shërbimit të ndikojë në sasinë e çdo provizioni ose shume tjetër në pasqyrat financiare për të cilat njësia ekonomike do të shprehë një opinion.

Kërcënimet e Favorizimit

607.6 A2 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mbrojtje për të adresuar një kërcënim favorizimi të krijuar nga ofrimi i një shërbim të mbështetjes për çështjet gjyqësore për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik, është fakti që ajo po përdor një profesionist që nuk ishte anëtar i grupit të angazhimit për të kryer shërbimin.

Te vepruarit si dëshmitar

Të gjithë klientët e angazhimit

607.7 A1 Një profesionist brenda njësisë ekonomike mund të japë dëshmi në një gjykatë si dëshmitar provash ose si dëshmitar ekspert.

(a) Dëshmitar provash është një individ që i jep dëshmi një gjykate bazuar në njohuritë e drejtpërdrejta e tij ose të saj për faktet ose ngjarjet.

(b) Një dëshmitar ekspert është një individ që jep dëshmi, duke përfshirë opinionet për çështje, në një gjykatë bazuar në ekspertizën e atij individi.

607.7 A2 Kërcënimi i pavarësisë nuk krijohet kur një individ, në lidhje me një çështje që përfshin një klient angazhimi, vepron si dëshmitar provash dhe, gjatë kryerjes së

kësaj, jep një opinion brenda fushës së ekspertizës së individit në përgjigje të një pyetje te bërë gjatë dhënies së provave.

607.7 A3 Kërcënimi i favorizimit i krijuar kur vepron si dëshmitar ekspert në emër të një klienti angazhimi është në një nivel të pranueshëm nëse një njësi ekonomike ose një njësi ekonomike e rrjetit është:

- (a) E caktuar nga një gjykatë për të vepruar si dëshmitar ekspert në një çështje që përfshin një klient; ose
- (b) E angazhuar për të këshilluar ose vepruar si dëshmitar ekspert në lidhje me një padi në grup (ose një veprim përfaqësues të grupit ekuivalent) me kusht që:
 - (i) Klientët e angazhimit të njësisë ekonomike përbëjnë më pak se 20% të anëtarëve të grupit (në numër dhe në vlerë);
 - (ii) Asnjë klient angazhimi nuk është caktuar për të udhëhequr grupin ; dhe
 - (iii) Asnjë klient angazhimi nuk është i autorizuar nga grupi për të përcaktuar natyrën dhe qëllimin e shërbimeve që do të ofrohen nga njësi ekonomike ose kushtet në të cilat këto shërbime do të ofrohen.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

606.8 A1 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mbrojtje për të adresuar një kërcënim favorizimi për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik, është fakti që ajo po përdor një profesionist për të kryer shërbimin, i cili nuk është dhe nuk ka qenë anëtar i grupit të angazhimit.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

K607.9 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit, ose një individ brenda një njësisë ekonomike, nuk do të veprojë për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik si dëshmitar ekspert në një çështje, përveç rasteve të përcaktuara në paragrafin 607.7 A3.

NËNSEKSIONI 608 – SHËRBIMET LIGJORE

Hyrje

608.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.12 A1 janë të

rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim ligjor për një klient angazhimi.

Kërkesat dhe Materiali per Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

608.2 A1 Shërbimet ligjore përkufizohen si çdo shërbim për të cilin individi që ofron këto shërbime duhet ose:

- (a) Të ketë trajnimin e nevojshëm ligjor për të praktikuar ligjin; ose
- (b) Të pranohet për të ushtruar profesionin e avokatit para gjykatave të juridiksionit në të cilin këto shërbime do të ofrohen.

608.2 A2 Ky nënseksion trajton në mënyrë specifike:

- Ofrimin e këshillave ligjore.
- Te vepruarit si këshilltar i përgjithshëm.
- Te vepruarit në rolin e avokatit.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve ligjore

Të gjithë klientët e angazhimit

608.3 A1 Ofrimi i shërbimeve ligjore për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat njësi ekonomike do të shprehë një opinion. Shërbime të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim favorizimi.

A. Ofrimi i këshillave juridike

Përshkrimi i Shërbimit

608.4 A1 Në varësi të juridiksionit, dhënia e këshillave ligjore mund të përfshijë një gamë të gjerë dhe të larmishme fushash shërbimi, duke përfshirë shërbimet e korporatave dhe ato tregtare për klientët e angazhimit, të tilla si:

- Mbështetja kontraktore.
- Mbështetja e një klienti angazhimi në ekzekutimin e një transaksioni.
- Shkrirjet dhe blerjet.

- Mbështetja dhe asistimi i departamentit të brendshëm ligjor të klientit të angazhimit.
- Kujdesi i duhur ligjor dhe ristrukturimin.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga dhënia e këshillave ligjore

Të gjithë klientët e angazhimit

608.5 A1 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorimit të krijuara nga dhënia e këshillave ligjore për një klient angazhimi dhe në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Materialitetin e çështjes specifike në lidhje me pasqyrat financiare të klientit.
- Komplexitetin e çështjes ligjore dhe shkallen e gjykimit të nevojshëm për ofrimin e shërbimit.

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik, zbatohen kërkesat në paragrafin K608.7.

608.5 A2 Shembuj të këshillave ligjore që mund të krijojnë një kërcënim të vetë-rishikimit përfshijnë:

- Vlerësimin e një humbjeje të mundshme që rrjedh nga një padi për regjistrimin e një provizioni në pasqyrat financiare të klientit.
- Interpretimin e dispozitave në kontrata që mund të shkaktojnë rritje të detyrimeve të pasqyruara në pasqyrat financiare të klientit.

608.5 A3 Negocimi në emër të një klienti angazhimi mund të krijojë një kërcënim të favorizimit ose mund të rezultojë që njësi ekonomike të marrë një përgjegjësi menaxhimi.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

608.6 A1 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga ofrimi i këshillave ligjore për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit ose favorizimit.
- Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikojë punën ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

K608.7 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do t'i japë këshilla ligjore një klienti angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik, nëse ofrimi i një shërbimi të tillë mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).

Kërcënimet e Favorizimit

608.8 A1 Konsideratat në paragrafët 608.5 A1 dhe 608.5 A3 deri në 608.6 A1 janë gjithashtu të rëndësishme për vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve të favorizimit që mund të krijohen nga ofrimi i këshillave ligjore për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik.

B. Te vepruarit si Këshilltar i Përgjithshëm

Të gjithë klientët e angazhimit

K608.9 Një partner ose punonjës i njësisë ekonomike nuk do të shërbejë si Këshilltar i Përgjithshëm i një klienti angazhimi.

608.9 A1 Pozicioni i Këshilltarit të Përgjithshëm është zakonisht një drejtues i lartë, me përgjegjësi të gjerë për marrëdhëniet ligjore të një njësie ekonomike.

C. Te vepruarit ne rolin e avokatit

Kërcënimet e mundshme që lindin nga veprimi në rolin e avokatit përpara një gjykatë

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

K608.10 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të veprojë në një rol si avokat për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes

publik në zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje ose procesi gjyqësor përpara një gjykate kur shumat e përfshira janë materiale për pasqyrat financiare mbi të cilat njësi ekonomike do të shprehë një opinion.

608.10 A1 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuar nga veprimi në një rol avokatie për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin.
- Pasjen e një rishikues të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikojë punën ose shërbimin e kryer.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

K608.11 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të veprojë në një rol avokatie për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik në zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje ose procesi gjyqësor përpara një gjykate.

NËNSEKSIONI 609 – SHËRBIMET E REKRUTIMIT

Hyrje

609.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim rekrutimi për një klient angazhimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

609.2 A1 Shërbimet e rekrutimit mund të përfshijnë aktivitete të tilla si:

- Hartimin e një përshkrimi pune.
- Zhvillimin e një procesi për identifikimin dhe përzgjedhjen e kandidatëve të mundshëm.
- Kërkimin e kandidatëve.

- Shqyrtimin e kandidatëve të mundshëm për pozicion duke:
 - Rishikuar kualifikimet ose aftësitë profesionale të aplikantëve dhe vlerësuar përshtatshmërinë e tyre për pozicionin.
 - Kryer kontrollin e referencave për kandidatët e mundshëm.
 - Intervistuar dhe përzgjedhur kandidatët e përshtatshëm, dhe këshilluar për kompetencën e tyre.
- Përcaktimin e kushteve të punësimit dhe detajeve të negocimit, si paga, oraret dhe shpërblimet e tjera.

Rreziku i marrjes së përgjegjësiwe menaxheriale gjatë ofrimit të një shërbimi rekrutimi

K609.3 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të marrë përsipër përgjegjësitë e menaxhimit. Kur ofron një shërbim rekrutimi për një klient angazhimi, njësi ekonomike duhet të jetë e bindur që:

- (a) Klienti ia cakton përgjegjësinë për të marrë të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me punësimin e kandidatit për pozicionin një punonjësi kompetent, mundësisht brenda menaxhimit të lartë; dhe
- (b) Klienti merr të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me procesin e punësimit, duke përfshirë:
 - Përcaktimin e përshtatshmërisë së kandidatëve të mundshëm dhe përzgjedhjen e kandidatëve të përshtatshëm për pozicionin.
 - Përcaktimin e kushteve të punësimit dhe negocimit të detajeve, si paga, orët dhe shpërblimet e tjera.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve të rekrutimit

Të gjithë klientët e angazhimit

609.4 A1 Ofrimi i shërbimeve të rekrutimit për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim të interesit vetjak, familjaritetit ose frikësimi.

609.4 A2 Ofrimi i shërbimeve të mëposhtme zakonisht nuk krijon një kërcënim për sa kohë që individët brenda njësisë ekonomike nuk marrin përsipër përgjegjësinë e menaxhimit për:

- Rishikimin e kualifikimeve profesionale të një numri aplikantësh dhe dhënien e këshillave për përshtatshmërinë e tyre për pozicionin.
- Intervistimin e kandidatëve dhe këshillimin për kompetencën e kandidatit për pozicionet e kontabilitetit financiar, administrativ ose te kontrollit.
- 609.4 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të interesit vetjak, familjaritetit ose frikësimit të krijuara nga ofrimi i shërbimeve të rekrutimit për një klient angazhimi dhe në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:
 - Natyrën e ndihmës së kërkuar.
 - Roli i individit që do të rekrutohet.
 - Çdo konflikt interesi ose marrëdhënie që mund të ekzistojë midis kandidatëve dhe njësisë ekonomike që ofron këshillën ose shërbimin.

609.4 A4 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si një mbrojtje për të adresuar një kërcënim të tillë interesi vetjak, familjariteti ose frikësimi është përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të grupit të angazhimit për të kryer shërbimin.

Sherbimet e Rekrutimit që janë të Ndaluara

K609.5 Kur ofron shërbime rekrutimi për një klient angazhimi, njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të veprojë si negociator në emër të klientit.

K609.6 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të ofrojë një shërbim rekrutimi për një klienti angazhimi nëse shërbimi ka të bëjë me:

- Kërkimin e kandidatëve;
- Kryerjen e kontrolleve të referencës së kandidatëve të mundshëm;
- Rekomandimin e personit që do të emërohet; ose
- Këshillimin për kushtet e punësimit, shpërblimit ose përfitimeve për një kandidat të caktuar, në lidhje me pozicionet e mëposhtme:
 - Një drejtor ose zyrtar i njësisë ekonomike; ose
 - Një anëtar i menaxhimit të lartë në një pozicion për të ushtruar ndikim të rëndësishëm në përgatitjen e regjistrave kontabël të klientit ose të pasqyrave financiare për të cilat njësi ekonomike do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 610 – SHËRBIMET FINANCIARE TË KORPORATAVE

Hyrje

610.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri 600.12 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual për ofrimin e një shërbimi financiar të korporatës për një klient angazhimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

610.2 A1 Shembuj të shërbimeve financiare të korporatave përfshijnë:

- Asistimin e një klienti angazhimi në zhvillimin e strategjive të korporatës.
- Identifikimin e objektivave të mundshme që klienti i angazhimit duhet të arrijë.
- Këshillimin për çmimin e mundshëm të blerjes ose nxjerrjes jashtë përdorimit të një aktivi.
- Ndihmen në transaksionet e rritjes së financimit.
- Dhënien e këshillave strukturore.
- Dhënien e këshillave për strukturimin e një transaksioni financiar të korporatës ose për marrëveshjet financuese.

Kërcënimet e mundshme që lindin nga ofrimi i shërbimeve financiare të korporatave

Të gjithë klientët e angazhimit

610.3 A1 Ofrimi i shërbimeve financiare të korporatës për një klient angazhimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat njësia ekonomike do të shprehë një opinion. Shërbime të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim favorizimi.

610.4 A1 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga ofrimi i shërbimeve financiare të korporatës për një klient angazhimi dhe në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Shkallen e subjektivitetit të përfshirë në përcaktimin e trajtimit të duhur për rezultatin ose pasojat e këshillave financiare të korporatës në pasqyrat financiare.
- Shkallen në të cilën:
 - Rezultati i këshillimit financiar të korporatës do të ndikojë drejtpërdrejt në shumat e regjistruara në pasqyrat financiare.
 - Rezultati i shërbimit financiar të korporatës mund të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient angazhimi që është njësi ekonomike me interes publik, zbatohen kërkesat e paragrafit K610.8.

Shërbimet financiare të korporatave që janë të ndaluara

K610.5 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë shërbime financiare të korporatave që përfshijnë promovimin, tregtimin ose nënshkrimin e aksioneve, obligacioneve ose instrumenteve të tjera financiare të lëshuara nga klienti i angazhimit ose dhënien e këshillave për investime në këto aksione, obligacione ose të tjera financiare instrumente.

K610.6 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk duhet të japë këshilla në lidhje me shërbimet financiare të korporatës për një klient angazhimi kur:

- Efektiviteti i një këshille të tillë varet nga një trajtim ose paraqitje e veçantë kontabël në pasqyrat financiare për të cilat njësia ekonomike do të shprehë një opinion; dhe
- Ekipi i angazhimit ka dyshime për përshtatshmërinë e trajtimit ose paraqitjes kontabël në lidhje me kuadrin përkatës të raportimit financiar.

Klientët e angazhimit që nuk janë njësi ekonomike me interes publik

610.7 A1 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga ofrimi i shërbimeve financiare të korporatës për një klient angazhimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përdorimin e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të angazhimit për të kryer shërbimin mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.

- Pasjen e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit për të rishikuar punën ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.

Klientët e angazhimit që janë njësi ekonomike me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

K610.8 Një njësi ekonomike ose njësi ekonomike e rrjetit nuk do të ofrojë shërbime financiare të korporatës për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. K600.14 dhe K600.16).

Kërcënimet e Favorizimit

610.8 A1 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si një mbrojtje për të adresuar kërcënimet e favorizimit të krijuara duke ofruar shërbime financiare të korporatës për një klient angazhimi që është një njësi ekonomike me interes publik, është përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të grupit të angazhimit për të kryer shërbimin.